

The background of the entire image is a photograph of a library bookshelf. The books are arranged in rows, and their spines are visible. The text is overlaid on this background.

**Grzegorz Schroeder, Iwona Taborska,
Marta Schroeder-Polak**

Naukowa literatura chemiczna

**Grzegorz Schroeder, Iwona Taborska,
Marta Schroeder-Polak**

Naukowa literatura chemiczna

**Cursiva
2011**

Recenzenci

Prof. dr hab. Tadeusz Ossowski
Dr hab. Bogusława Łęska, prof. UAM

Wydanie I
Kostrzyn 2011

Copyright by © Cursiva

Cursiva

<http://www.cursiva.pl>

ISBN 978-83-62108-10-7

SPIS TREŚCI

WSTĘP 9

ROZDZIAŁ 1

NAJPOPULARNIEJSZE NAUKOWE WYDAWNICTWA CHEMICZNE 11

1.1. ACADEMIC PRESS 11

1.2. ACS 11

1.3. BENTHAM SCIENCE PUBL LTD 12

1.4. CELL PRESS 13

1.5. ELSEVIER 13

1.6. HINDAWI PUBLISHING CORPORATION 14

1.7. MEHTA PRESS 15

1.8. NATURE 15

1.9. OXFORD UNIVERSITY PRESS 15

1.10. RSC 16

1.11. SPRINGER 16

1.12. TAYLOR & FRANCIS 17

1.13. WILEY 17

ROZDZIAŁ 2

CZASOPISMA CHEMICZNE 19

2.1. PRZEGLĄD WYBRANYCH ZAGRANICZNYCH CZASOPISM CHEMICZNYCH 19

2.2. PRZEGLĄD WYBRANYCH POLSKICH CZASOPISM CHEMICZNYCH 89

2.2.1. ANALITYKA 89

2.2.2. AURA 89

2.2.3. CHEMIA W SZKOLE 89

2.2.4. CHEMIK 90

2.2.5. KARBO	91
2.2.6. INŻYNIERIA CHEMICZNA I PROCESOWA	91
2.2.7. LABORATORIA, APARATURA, BADANIA (LAB)	91
2.2.8. LABORATORIA - PRZEGLĄD OGÓLNOPOLSKI	91
2.2.9. OCHRONA POWIETRZA I PROBLEMY ODPADÓW	92
2.2.10. OCHRONA ŚRODOWISKA	92
2.2.11. ORBITAL	92
2.2.12. POLIMERY	92
2.2.13. POLISH JOURNAL OF CHEMICAL TECHNOLOGY	93
2.2.14. POLISH JOURNAL OF ENVIRONMENTAL STUDIES	93
2.2.15. PRZEMYSŁ CHEMICZNY	93
2.2.16. RYNEK CHEMICZNY	93
2.2.17. WIADOMOŚCI CHEMICZNE	93

ROZDZIAŁ 3

POJĘCIA DOTYCZĄCE WYDAWNICTW, CZASOPISM I AUTORÓW	95
3.1. AFILIACJA	95
3.2. ARKUSZ WYDAWNICZY	95
3.3. AUTOCYTOWANIE	95
3.4. BAZY CYTOWAŃ	95
3.5. BIBLIOTEKI CYFROWE	96
3.6. DIGITAL OBJECT IDENTIFIER (DOI)	100
3.7. INDEKSY CYTOWAŃ	101
3.8. ISAN – INTERNATIONAL STANDARD AUDIOVISUAL NUMBER	101
3.9. LISTA FILADELFIJSKA	101
3.10. MIARA ODDZIAŁYWANIA (IF – IMPACT FACTOR)	102
3.11. MIĘDZYNARODOWY ZNORMALIZOWANY NUMER KSIĄŻKI (ISBN – INTERNATIONAL STANDARD BOOK NUMBER)	103

3.12. MIĘDZYNARODOWY ZNORMALIZOWANY NUMER WYDAWNICTWA CIĄGLEGO (ISSN – INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER)	104
3.13. OTWARTY DOSTĘP (OA – OPEN ACCESS)	105
3.14. PRAWO BRADFORDA	112
3.15. PREPRINT	112
3.16. REPOZYTORIA	112
3.17. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	113
3.18. WSPÓLCZYNNIK HIRSCHA (H)	113

ROZDZIAŁ 4

CHEMICZNE BAZY DANYCH	115
4.1. ACS – AMERICAN CHEMICAL SOCIETY	115
4.2. ANALYTICAL ABSTRACTS	117
4.3. BEILSTEIN	117
4.4. CHEMDATA – CHEMICAL HAZARD DATABASE	118
4.5. CHEMICAL ABSTRACTS	118
4.6. CHEMICAL INFORMATION SYSTEM (CIS)	118
4.7. CHIMICA	119
4.8. CURRENT CONTENTS	119
4.9. ERIC	120
4.10. GMELIN	120
4.11. GREENFILE	120
4.12. GOLD BOOK – IUPAC	121
4.13. LABORATORY HAZARDS BULLETIN	121
4.14. METHODS IN ORGANIC SYNTHESIS	121
4.15. NATURAL PRODUCT UPDATES	122
4.16. REAXYS	122
4.17. SCIENCE DIRECT	122

4.18. SCIRUS	123
4.19. SCOPUS	124

ROZDZIAŁ 5

E-KSIAŻKI I E-PRASA	125
5.1. E-KSIAŻKI	127
5.1.1. ROZWÓJ IDEI E-KSIAŻEK	127
5.1.2. E-KSIAŻKA I JEJ PODSTAWOWE WYRÓZNIKI	127
5.1.3. PODSTAWOWE FORMATY	128
5.1.4. ZALETY I WADY E-KSIAŻEK	129
5.1.5. ZABEZPIECZENIA I PRAWA AUTORSKIE	133
5.1.6. SPRZEDAWCY I BIBLIOTEKI – SPOSOBY DYSTRYBUCJI	135
5.1.7. NOWE ROZWIĄZANIA I PERSPEKTYWY	137
5.2. E-PRASA	139
5.2.1. POCZĄTKI E-PRASY	139
5.2.2. DEFINICJA E-PRASY	139
5.2.3. WADY I ZALETY E-CZASOPISM	143
5.2.4. ANALIZA RYNKU PRASOWEGO W POLSCE	145
5.2.5. E-PRASA Z PERSPEKTYWY WYDAWCÓW	154
5.2.6. PRZYSZŁOŚĆ E-PRASY	155

ROZDZIAŁ 6

ELEKTRONICZNE URZĄDZENIA UMOŻLIWIAJĄCE CZYTANIE E-KSIAŻEK I E-PRASY	159
6.1. URZĄDZENIA	159
6.1.1. KOMPUTER	159
6.1.2. E-CZYTNIKI	160
6.1.3. TABLETY	161
6.1.4. TELEFON KOMÓRKOWY	161
6.2. JAK WYBRAĆ URZĄDZENIE DO CZYTANIA	162

ROZDZIAŁ 7

PROGRAMY DO ZARZĄDZANIA BAZAMI BIBLIOGRAFICZNYMI 165

7.1. REFERENCE MANAGER 165

7.2. ENDNOTE 165

7.3. PROCITE 166

7.4. REFWORKS 166

ROZDZIAŁ 8

PROGRAMY WSPOMAGAJĄCE PRACĘ CHEMIKA 169

8.1. CHEMSKETCH 169

8.2. ISISDRAW 169

8.3. CHEMOFFICE 169

8.4. CHEMAXON 170

8.5. CHIMERA 171

8.6. CHEMLAB 171

8.7. ACD/LABS 171

8.8. ORINGIN 171

8.9. SIGMAPLOT 172

8.10. MNOWA 172

8.11. mMASS - OPEN SOURCE MASS SPECTROMETRY TOOL 172

ROZDZIAŁ 9

URZĄD PATENTOWY. OPISY PATENTOWE 173

9.1. URZĄD PATENTOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ 173

9.2. POLSKA NORMA 175

ROZDZIAŁ 10

PRAWA AUTORSKIE 177

WSTĘP

Przemiany zachodzące w ostatnich latach na rynku wydawniczym książek i czasopism naukowych powodują, że zmienia się nie tylko sposób korzystania przez chemików z zasobów bibliotecznych, ale również, a może przede wszystkim, podejście wielu autorów prac naukowych do formy oraz sposobu publikowania wyników badań.

Istnieje kilka czynników decydujących o tym, że w dzisiejszych czasach obserwujemy rewolucję na rynkach wydawniczych nie tylko w obszarze nauki, ale również w życiu codziennym. Pierwszym ważną zmianą było wprowadzenie na dużą skalę przez wydawnictwa obok tradycyjnych form książek i czasopism naukowych także wersji elektronicznych. Spowodowało to jakościową zmianę w dostępie do zbiorów bibliotecznych, jak również sposobu pozyskiwania i gromadzenia informacji. Kolejnym istotnym czynnikiem decydującym o dynamicznych przemianach na rynkach wydawniczych jest możliwość publikowania przez twórców wyników swoich badań nie w formie drukowanej, której nakład z reguły jest ograniczony, ale w postaci elektronicznej na prywatnych portalach w internecie, często z bezpłatnym i legalnym dostępem dla odbiorców. Należy jednak pamiętać przy korzystaniu z tej formy informacji, że może ona zawierać nie zawsze sprawdzone i wiarygodne dane. W ostatniej dekadzie powszechnie zaczęto stosować ilościową ocenę jakości zarówno czasopism, jak i książek naukowych. Parametryzacja rynku wydawniczego spowodowała, że w krótkim czasie tą formą oceny objęto autorów prac. Wprowadzono szereg parametrów pozwalających na porównywanie jakości pracy nie tylko wydawnictwa, ale również instytucji naukowych czy naukowców. Dążenie do uzyskiwania wysokich wskaźników w procesie parametryzacji stało się powszechnym dążeniem.

Ogromna ilość informacji naukowych, która pojawia się codziennie na świecie, powoduje, że w dzisiejszych czasach jesteśmy zmuszeni studiując, prowadząc badania naukowe czy pracując zawodowo śledzić regularnie literaturę fachową.

W pracy chemika zdobywanie wiedzy przedmiotowej poprzez studiowanie publikacji fachowych staje się każdorazowo pierwszym etapem procesu badawczego. Wśród tysięcy tytułów znalezienie wiarygodnych i interesujących

nas informacji nie jest zadaniem łatwym. Przy realizacji tego zadania często korzystamy z internetu oraz elektronicznych baz danych.

Rocznie na świecie ukazuje się około 60 tys. czasopism naukowo-technicznych, 100 tys. książek naukowych, wygłaszanych i prezentowanych jest kilkaset tysięcy referatów oraz wydaje się ponad milion dokumentów patentowych.

Umiejętność korzystania z literatury fachowej oraz zdolność przygotowania publikacji będącej formą upublicznienia wyników badań czy raportów naukowych staje się obecnie jedną z ważniejszych kompetencji, jaką musi posiadać każdy chemik, nie tylko w okresie studiów, ale również w pracy zawodowej.

Literatura polska w tego typu opracowania jest bardzo uboga. Wśród nielicznych publikacji na uwagę zasługuje książka Januarego Weinerja „Technika pisania i prezentowania przyrodniczych prac naukowych” (PWN, Warszawa 2009) oraz skrypt „Literatura fachowa dla chemików” Mariana Woźniaka, Krystyny Nowak i Kazimierza Rutkowskiego (Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej, Kraków 1995).

Przygotowana monografia ma ułatwić chemikom kompetentne poruszanie się w obrębie fachowej literatury branżowej, ze szczególnym uwzględnieniem jej wersji elektronicznych.

ROZDZIAŁ 1

NAJPOPULARNIEJSZE NAUKOWE WYDAWNICTWA CHEMICZNE

1.1. Academic Press – <http://www.elsevierdirect.com/brochures/academicpress/>

Academic Press jest wydawcą książek naukowych od ponad 65 lat, zapewniając wysoki poziom edytorski i merytoryczny wydawanych tytułów. W wydawnictwie tym publikują czołowi naukowcy. Academic Press oferuje możliwość korzystania online ze swoich zasobów.

Academic Press wydaje książki z następujących dziedzin nauki:

- Life Science
  - Agricultural and Biological Sciences
  - Biochemistry, Genetics and Molecular Biology
  - Immunology, Microbiology, Virology & Parasitology
  - Neuroscience
  - Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutical Science
  - Psychology
- Engineering
  - Chemical Engineering
  - Engineering
- Physical Sciences
  - Chemistry
  - Earth and Environmental Science
  - Material Sciences
  - Mathematics
  - Physics and Astronomy

1.2. ACS – <http://pubs.acs.org/chemical>

Publikacje American Chemical Society są jednymi z najczęściej cytowanych i recenzowanych czasopism w przemyśle chemicznym oraz w naukach pokrewnych. Wydawnictwo to stawia sobie za zadanie wspieranie innowacyjnych badań, usług oraz współpracy, poprzez wspieranie społeczności chemicznych

i innych profesjonalistów. ACS jest liderem w publikacjach cyfrowych.

Czasopisma chemiczne wydawane przez ACS:

- Chemical Reviews
- Accounts of Chemical Research
- Nano Letters
- Journal of the American Chemical Society
- Acs Nano
- Chemistry of Materials
- Analytical Chemistry
- Journal of Medicinal Chemistry
- Biomacromolecules
- Organic Letters
- Journal of Chemical Theory and Computation
- Bioconjugate Chemistry
- Macromolecules
- Inorganic Chemistry
- Journal of Physical Chemistry B
- Langmuir
- Journal of Physical Chemistry C
- Journal of Organic Chemistry
- Organometallics
- Journal of Chemical Information and Modeling
- Chemical Research in Toxicology

1.3. Bentham Science Publ Ltd – <http://www.benthamdirect.org/index.php>

Bentham Science Publisher jest międzynarodowym wydawcą, zajmującym się naukami farmaceutycznymi i biomedycznymi.

Czasopisma chemiczne wydawane przez Bentham Science Publisher:

- Current Medicinal Chemistry
- Current Topics in Medicinal Chemistry
- Current Organic Chemistry
- Current Organic Synthesis
- Mini-Reviews in Medicinal Chemistry
- Current Pharmaceutical Biotechnology
- Mini-Reviews in Organic Chemistry
- Current Analytical Chemistry
- Letters in Organic Chemistry
- Medicinal Chemistry

1.4. Cell Press – <http://www.cell.com/cellpress>

Głównym celem Cell Press jest poprawa komunikacji naukowej poprzez publikację badań oraz opinii. Tytuły oferowane przez Cell Press są szeroko rozpowszechniane i skierowane są przede wszystkim do społeczeństwa, a nie tylko do naukowców.

Czasopisma chemiczne wydawane przez Cell Press:

- Chemistry & Biology
- Chemistry, Multidisciplinary
- Cell
- Cancer Cell
- Cell Stem Cell
- Molecular Cell
- Developmental Cell
- Cell Host & Microbe
- Structure
- Biophysical Journal

1.5. Elsevier – http://www.elsevier.com/wps/find/homepage.cws_home

Elsevier jest światowym liderem w dziedzinie nauki i informacji związanych ze zdrowiem. Z zasobów tego wydawnictwa korzysta ponad 30 milionów użytkowników na całym świecie.

Czasopisma chemiczne wydawane przez Elsevier:

- Surface Science Reports
- Journal of Photochemistry and Photobiology C-Photochemistry Reviews
- Journal of Controlled Release
- Applied Catalysis B-Environmental
- Applied Catalysis A-General
- Journal of Chromatography A
- Catalysis Today
- Analytica Chimica Acta
- Marine Chemistry
- Ultrasonics Sonochemistry
- Talanta
- Journal of Molecular Catalysis A-Chemical
- Coordination Chemistry Reviews
- Current Opinion in Colloid & Interface Science (London)
- Sensors and Actuators B-Chemical
- Nano Today

- Trac-Trends in Analytical Chemistry
- Polymer
- Food Chemistry
- Food Hydrocolloids
- Carbohydrate Polymers
- Journal of Inorganic Biochemistry
- Journal of the American Society For Mass Spectrometry
- Advances in Catalysis
- Advances in Organometallic Chemistry
- Journal of Catalysis
- Advances in Inorganic Chemistry
- Advances in Carbohydrate Chemistry and Biochemistry
- Analytical Biochemistry
- Progress in Surface Science
- Progress in Nuclear Magnetic Resonance Spectroscopy
- Progress in Solid State Chemistry
- Carbon
- International Journal of Hydrogen Energy
- Progress in Crystal Growth and Characterization of Materials
- European Journal of Medicinal Chemistry
- Biosensors & Bioelectronics

1.6. Hindawi Publishing Corporation – <http://www.hindawi.com/>

Hindawi to dynamicznie rozwijające się wydawnictwo akademickie, oferujące dostęp do ponad trzystu czasopism Open Access związanych z różnymi dyscyplinami naukowymi.

Czasopisma chemiczne wydawane przez Hindawi:

- Advances in Physical Chemistry
- Biochemistry Research International
- Bioinorganic Chemistry and Applications
- Chromatography Research International
- International Journal of Analytical Chemistry
- International Journal of Carbohydrate Chemistry
- International Journal of Electrochemistry
- International Journal of Inorganic Chemistry
- International Journal of Medicinal Chemistry
- International Journal of Photoenergy
- International Journal of Spectroscopy
- ISRN Organic Chemistry ISRN Physical Chemistry

- Journal of Automated Methods and Management in Chemistry
- Journal of Nucleic Acids
- Laser Chemistry
- Organic Chemistry International

1.7. Mehta Press – <http://www.mehtapress.com/>

Mehta Press publikuje czasopisma związane z naukami przyrodniczymi, medycznymi, fizycznymi i humanistycznymi.

Czasopisma chemiczne wydawane przez Mehta Press:

- Current Chemical Research
- Biochemistry

1.8. Nature – <http://www.nature.com/>

Nature zajmuje się wydawaniem publikacji w formie drukowanej i elektronicznej związanych z nauką i medycyną. Swoimi publikacjami Nature pragnie zainteresować szerszej opinii publicznej problematyką współczesnych dyscyplin naukowych.

Czasopisma chemiczne wydawane przez Nature:

- Nature
- Nature Materials
- Nature Nanotechnology
- Nature Methods
- Nature Physics
- Nature Chemistry
- Nature Reviews Molecular Cell Biology
- Nature Reviews Cancer
- Nature Reviews Immunology
- Nature Reviews Neuroscience

1.9. Oxford University Press – <http://www.oup.com/>

Oxford University Press jest wydziałem Uniwersytetu w Oksfordzie, publikującym informacje dotyczące badań, nauki oraz edukacji na całym świecie. Jest to najstarsze (założone w 1586 r.) i największe wydawnictwo na świecie.

Czasopisma chemiczne wydawane przez Oxford University Press:

- Acta Biochimica et Biophysica Sinica
- Bioinformatics
- Biometrika
- Biostatistics

- Briefings in Bioinformatics
- The Computer Journal
- International Journal of Low-Carbon Technologies
- Journal of Electron Microscopy

1.10. RSC – <http://www.rsc.org/>

Royal Society of Chemistry (RSC) jest największym europejskim wydawnictwem zajmującym się postęпами w dziedzinie chemii. RSC posiada dużą liczbę zrzeszonych członków, a także prowadzi międzynarodową działalność wydawniczą. W swoich działaniach uwzględnia również ofertę edukacyjną, polegającą na organizacji konferencji naukowych oraz przybliża chemię społeczeństwu.

Czasopisma chemiczne wydawane przez RSC:

- Chemical Society Reviews
- Natural Product Reports
- Energy & Environmental Science
- Green Chemistry
- Soft Matter
- Chemical Communications
- Journal of Materials Chemistry
- Faraday Discussions
- Crystengcomm
- Dalton Transactions
- Physical Chemistry Chemical Physics
- Analyst
- Organic & Biomolecular Chemistry
- Lab On A Chip

1.11. Springer – <http://www.springer.com/>

Springer to wydawca oferujący publikacje specjalistyczne o najwyższej jakości. Charakteryzuje się dużą dynamiką wydawniczą w zakresie nauk chemicznych, dotyczącą najnowszych osiągnięć naukowych na świecie. Szybko reaguje na nowe wyniki badań i efekty prac naukowych.

Wybrane czasopisma chemiczne wydawane przez Springer:

- Plasmonics
- Journal of Biological Inorganic Chemistry
- Topics in Current Chemistry
- Structure and Bonding
- Pharmaceutical Research

- Analytical and Bioanalytical Chemistry
- Journal of the American Society For Mass Spectroscopy
- Journal of Nanoparticle Research
- Topics in Catalysis
- Theoretical Chemistry Accounts
- Gold Bulletin
- Journal of Molecular Modeling
- Microchimica Acta
- European Physical Journal E
- Journal of Fluorescence

1.12. Taylor & Francis – <http://www.taylorandfrancis.com/>

Taylor & Francis w ostatnich latach stało się liderem na międzynarodowym rynku wydawnictw akademickich. Każdego roku publikuje ponad 1000 czasopism i około 1800 nowych tytułów książkowych.

Czasopisma chemiczne wydawane przez Taylor & Francis:

- Catalysis Reviews-Science and Engineering
- International Reviews in Physical Chemistry
- Polymer Reviews
- Chemistry and Physics of Carbon
- Critical Reviews in Analytical Chemistry
- Separation and Purification Reviews
- Comments On Inorganic Chemistry
- Food Additives and Contaminants Part A-Chemistry Analysis Control Exposure & Risk Assessment
- Catalysis Reviews – Science and Engineering
- Applied Spectroscopy Reviews
- Critical Reviews in Environmental Science and Technology

1.13. Wiley – <http://eu.wiley.com/>

Wydawnictwo naukowe Wiley oferuje informacje związane z techniką, medycyną oraz nauką. Jest to największe wydawnictwo towarzystw naukowych i akademickich. W swojej ofercie posiada czasopisma, książki, encyklopedie, bazy danych i instrukcje laboratoryjne, zarówno w formie drukowanej, jak i elektronicznej.

Czasopisma chemiczne wydawane przez Wiley:

- Acta Crystallographica Section A
- Molecular Ecology
- Journal of Applied Crystallography

- Angewandte Chemie – International Edition
- Advanced Materials
- Advanced Functional Materials
- Small
- Chemistry-A European Journal
- Advanced Synthesis & Catalysis
- Chemsuschem
- Chemistry-An Asian Journal
- Chembiochem
- Chemphyschem
- Chemmedchem
- Electrophoresis
- Medicinal Research Reviews
- Progress in Inorganic Chemistry
- Journal of Computational Chemistry
- Chemical Record

ROZDZIAŁ 2

CZASOPISMA CHEMICZNE

2.1. Przegląd wybranych zagranicznych czasopism chemicznych

Czasopisma naukowe to duża grupa czasopism wydawanych przez wyspecjalizowane firmy wydawnicze (np. Elsevier, Springer, Wiley-VCH czy Thomson Scientific) lub wydawnictwa towarzystw naukowych (np. American Association for the Advancement of Science, Royal Society czy Polskie Towarzystwo Chemiczne). Czasopismo naukowe różni się od zwykłego czasopisma tym, że publikowane w nim artykuły podlegają szczegółowej ocenie zarówno pod względem merytorycznym, jak i graficznym. Publikowane prace podlegają recenzji przez wybitnych specjalistów z danej dziedziny wiedzy. Czasopisma naukowe może podzielić na:

- źródłowe – w których publikowane są artykuły opisujące wyniki oryginalnych badań naukowych,
- przeglądowe – w których publikowane są wyłącznie artykuły opisujące i zestawiające wnioski z wielu publikacji źródłowych,
- popularnonaukowe – które zamieszczają uproszczone artykuły przeglądowe, pisane w taki sposób aby mogły je zrozumieć osoby bez wykształcenia specjalistycznego.

Ogromna ilość czasopism naukowych ukazujących się zarówno w wersji tradycyjnej, mieszanej (czyli w formie drukowanej i elektronicznej) lub tylko w wersji elektronicznej powoduje, że od wielu lat poszukuje się kryteriów pomiaru jakości tych czasopism, jak i autorów publikujących w nich swoje prace. Pomiar ilościowy oceny jakości czasopism czyniony był na różne sposoby. Jednym z obecnie stosowanych kryteriów oceny czasopism jest pomiar cytowalności publikowanych prac w danym czasopiśmie. Pomiar cytowalności stał się możliwy dopiero w roku 1963, kiedy to założony przez E. Garfielda Instytut Informacji Naukowej w Filadelfii (ISI) wprowadził na rynek wydawaną do dziś bazę *Science Citation Index* (SCI). (*Journal Citation Reports on the Web v.4.0*; http://scientific.thomsonreuters.com/media/scpdf/jcr4_sem_0305.pdf).

Ogromna ilość czasopism z dziedziny chemii stwarza duży problem dotarcia i przeszukiwania tych czasopism. Od kilku lat ten problem rozwiązuje katalog

Biblioteki Narodowej oraz baza NUCAT¹, które pozwalają na odnalezienie tytułu czasopisma wraz z jego lokalizacją biblioteczną na terenie Polski.

W pracy w tabeli 1 przedstawiamy przegląd wydawnictw oraz czasopism chemicznych dokonując ich kategoryzacji zarówno pod względem tematycznym, jak i pod względem współczynnika oddziaływania (IF) za ostatnie pięć lat na podstawie bazy *Web of Knowledge*². Baza ta, mimo komercyjnego charakteru, jest dostępna dla polskich naukowców i instytucji naukowych bezpłatnie, dzięki finansowaniu dostępu do niej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W tabelach 2-8 prezentujemy zestawienie wydawnictw oraz czasopism chemicznych z rozbiciem tematycznym na chemię stosowaną, analityczną, fizyczną, organiczną, nieorganiczną, medyczną oraz badania interdyscyplinarne, mając świadomość, że dane te zawarte są również zbiorczo w tabeli 1. Takie tematyczne zestawienie danych pokazuje duże zróżnicowanie, zarówno ilościowe, jak i jakościowe (Impact Factor) wydawnictw chemicznych specjalizujących się w różnych dziedzinach chemii.

---

1 <http://nucats.library.northwestern.edu/>

2 <http://wokinfo.com/>

Tabela 1. Czasopisma chemiczne o wysokim IF wg bazy Web of Knowledge.

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
1	Chem Rev	Chemical Reviews	0009-2665	88380	33.033	36.433	8.2	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
2	Nature	Nature	0028-0836	511145	36.101	35.241	9.1	Nature Publishing Group	Multidisciplinary Sciences
3	Nat Mater	Nature Materials	1476-1122	31999	29.897	33.405	4.3	Nature Publishing Group	Chemistry, Physical Chemistry
4	Science	Science	0036-8075	469704	31.364	31.769	9.0	Amer Assoc Advancement Science	Multidisciplinary Sciences
5	Acta Crystallogr A	Acta Crystallographica Section A	0108-7673	13944	54.333	24.717	6.2	Wiley-Blackwell	Crystallography
6	Chem Soc Rev	Chemical Society Reviews	0306-0012	24948	26.583	24.641	3.1	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
7	Accounts Chem Res	Accounts of Chemical Research	0001-4842	33864	21.840	20.324	7.4	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
8	Surf Sci Rep	Surface Science Reports	0167-5729	3616	18.593	17.938	8.2	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
9	Nat Chem	Nature Chemistry	1755-4330	2041	17.927	17.927	1.3	Nature Publishing Group	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
10	Annu Rev Phys Chem	Annual Review of Physical Chemistry	0066-426X	5841	12.245	15.711	9.4	Annual Reviews	Chemistry, Physical Chemistry
11	Aldrichim Acta	Aldrichimica Acta	0002-5100	969	11.786	14.000	5.7	Aldrich Chemical Co Inc	Chemistry, Organic Chemistry
12	Nano Today	Nano Today	1748-0132	1279	11.750	13.396	2.8	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
13	Nano Lett	Nano Letters	1530-6984	60956	12.186	12.806	3.9	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
14	Angew Chem Int Edit	Angewandte Chemie-International Edition	1433-7851	178604	12.730	12.050	5.2	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
15	Coordin Chem Rev	Coordination Chemistry Reviews	0010-8545	22283	10.018	11.530	7.5	Elsevier Science S.A.	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry
16	Adv Mater	Advanced Materials	0935-9648	68024	10.857	11.289	5.2	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
17	Annu Rev Anal Chem	Annual Review of Analytical Chemistry	1936-1327	549	10.404	10.404	2.3	Annual Reviews	Chemistry, Analytical Chemistry
18	J Photoch Photobio C	Journal of Photochemistry and Photobiology C-Photochemistry Reviews	1389-5567	1325	10.810	10.271	6.4	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
19	Acs Nano	Acs Nano	1936-0851	9905	9.855	9.953	1.8	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
20	Prog Surf Sci	Progress in Surface Science	0079-6816	1827	10.368	9.793	8.7	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Physical Chemistry
21	Energ Environ Sci	Energy & Environmental Science	1754-5692	1759	9.446	9.446	1.7	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
22	Adv Funct Mater	Advanced Functional Materials	1616-301X	22476	8.486	9.427	3.8	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
23	Catal Rev	Catalysis Reviews-Science and Engineering	0161-4940	2582	7.000	9.256	>10.0	Taylor & Francis Inc	Chemistry, Physical Chemistry
24	J Am Chem Soc	Journal of the American Chemical Society	0002-7863	369164	9.019	8.979	7.4	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
25	Nat Prod Rep	Natural Product Reports	0265-0568	4775	8.881	8.865	6.1	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Medicinal Chemistry
26	Med Res Rev	Medicinal Research Reviews	0198-6325	2902	10.228	8.614	6.8	Wiley-Blackwell	Chemistry, Medicinal Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
27	Adv Catal	Advances in Catalysis	0360-0564	1449	8.167	8.500	>10.0	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Physical Chemistry
28	Small	Small	1613-6810	11490	7.333	8.053	3.0	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
29	Adv Organomet Chem	Advances in Organometallic Chemistry	0065-3055	1035	9.692	7.867	>10.0	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry
30	J Control Release	Journal of Controlled Release	0168-3659	24331	7.164	7.424	6.4	Elsevier Science BV	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
31	Adv Colloid Interfac	Advances in Colloid and Interface Science	0001-8686	5819	8.651	7.419	7.7	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
32	Int Rev Phys Chem	International Reviews in Physical Chemistry	0144-235X	1381	6.528	7.195	6.8	Taylor & Francis Inc	Chemistry, Physical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
33	Curr Opin Colloid In	Current Opinion in Colloid & Interface Science	1359-0294	3817	6.130	6.933	7.0	Elsevier Science London	Chemistry, Physical Chemistry
34	Lab Chip	Lab on A Chip	1473-0197	11674	6.260	6.927	3.3	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
35	Trac-Trend Anal Chem	Trac-Trends in Analytical Chemistry	0165-9936	5738	6.602	6.623	5.4	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Analytical Chemistry
36	Prog Inorg Chem	Progress in Inorganic Chemistry	0079-6379	1524	6.000	6.583	>10.0	Wiley-Blackwell	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry
37	Chem Mater	Chemistry of Materials	0897-4756	62879	6.397	6.365	6.1	Amer Chemical Soc	Chemistry, Physical Chemistry
38	Chemsuschem	Chemsuschem	1864-5631	1630	6.325	6.325	2.0	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
39	Prog Nucl Mag Res Sp	Progress in Nuclear Magnetic Resonance Spectroscopy	0079-6565	1733	4.933	6.120	8.9	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Physical Chemistry
40	Green Chem	Green Chemistry	1463-9262	9178	5.472	6.056	4.3	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
41	Anal Chem	Analytical Chemistry	0003-2700	88318	5.874	5.902	7.4	Amer Chemical Soc	Chemistry, Analytical Chemistry
42	Carbon	Carbon	0008-6223	23839	4.893	5.724	6.3	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Physical Chemistry
43	J Catal	Journal of Catalysis	0021-9517	31191	5.415	5.713	9.1	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Physical Chemistry
44	Struct Bond	Structure and Bonding	0081-5993	1775	4.659	5.673	9.7	Springer-Verlag Berlin	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
45	Biomacromolecules	Biomacromolecules	1525-7797	18664	5.325	5.589	4.5	Amer Chemical Soc	Chemistry, Organic Chemistry
46	Chem Commun	Chemical Communications	1359-7345	88498	5.787	5.581	5.9	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
47	Chem-Eur J	Chemistry-A European Journal	0947-6539	43742	5.476	5.477	4.1	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
48	J Mater Chem	Journal of Materials Chemistry	0959-9428	35230	5.099	5.441	5.0	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Physical Chemistry
49	Appl Catal B-Environ	Applied Catalysis B-Environmental	0926-3373	16121	4.749	5.438	5.2	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
50	Biosens Bioelectron	Biosensors & Bioelectronics	0956-5663	16039	5.361	5.397	4.0	Elsevier Advanced Technology	Chemistry, Analytical Chemistry
51	Top Curr Chem	Topics in Current Chemistry	0340-1022	4636	2.067	5.372	6.7	Springer-Verlag Berlin	Chemistry, Multidisciplinary Sciences

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
52	Adv Synth Catal	Advanced Synthesis & Catalysis	1615-4150	12070	5.250	5.360	3.9	Wiley-Blackwell	Chemistry, Applied Chemistry
53	Chem Phys Carbon	Chemistry and Physics of Carbon	0069-3138	334	4.750	5.250	>10.0	CRC Press-Taylor & Francis Group	Chemistry, Physical Chemistry
54	J Med Chem	Journal of Medicinal Chemistry	0022-2623	52858	5.207	5.180	7.2	Amer Chemical Soc	Chemistry, Medicinal Chemistry, Chemistry,
55	Nano Res	Nano Research	1998-0124	899	5.071	5.084	1.8	Tsinghua Univ Press	Chemistry, Physical Chemistry
56	Soft Matter	Soft Matter	1744-683X	6666	4.457	5.080	2.3	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Physical Chemistry
57	J Comput Chem	Journal of Computational Chemistry	0192-8651	19600	4.050	5.040	8.7	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
58	Bioconjugate Chem	Bioconjugate Chemistry	1043-1802	12210	5.002	5.037	5.4	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
59	Org Lett	Organic Letters	1523-7060	57251	5.250	4.962	4.6	Amer Chemical Soc	Chemistry, Organic Chemistry
60	Curr Med Chem	Current Medicinal Chemistry	0929-8673	10112	4.630	4.961	4.9	Bentham Science Publ Ltd	Chemistry, Medicinal Chemistry
61	J Chem Theory Comput	Journal of Chemical Theory and Computation	1549-9618	5629	5.138	4.945	2.8	Amer Chemical Soc	Chemistry, Physical Chemistry
62	J Phys Chem C	Journal of Physical Chemistry C	1932-7447	42390	4.520	4.729	2.5	Amer Chemical Soc	Chemistry, Physical Chemistry
63	Cryst Growth Des	Crystal Growth & Design	1528-7483	15077	4.389	4.698	3.1	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
64	Adv Inorg Chem	Advances in Inorganic Chemistry	0898-8838	1591	3.500	4.615	>10.0	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
65	Langmuir	Langmuir	0743-7463	94500	4.268	4.561	6.3	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
66	Pharm Res-Dordr	Pharmaceutical Research	0724-8741	17134	4.456	4.546	8.3	Springer/Plenum Publishers	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
67	Inorg Chem	Inorganic Chemistry	0020-1669	76733	4.325	4.434	7.5	Amer Chemical Soc	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry
68	J Phys Chem B	Journal of Physical Chemistry B	1520-6106	113135	3.603	4.423	5.9	Amer Chemical Soc	Chemistry, Physical Chemistry
69	Int J Hydrogen Energy	International Journal of Hydrogen Energy	0360-3199	19827	4.053	4.407	3.3	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Physical Chemistry
70	Chem-Asian J	Chemistry-An Asian Journal	1861-4728	3000	4.188	4.287	2.6	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
71	J Phys Chem Ref Data	Journal of Physical and Chemical Reference Data	0047-2689	4730	3.219	4.273	>10.0	Amer Inst Physics	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
72	Faraday Discuss	Faraday Discussions	1364-5498	4963	4.538	4.267	>10.0	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Physical Chemistry
73	Plasmonics	Plasmonics	1557-1955	455	3.526	4.190	2.9	Springer	Chemistry, Physical Chemistry
74	Curr Top Med Chem	Current Topics in Medicinal Chemistry	1568-0266	4102	4.112	4.131	4.6	Bentham Science Publ Ltd	Chemistry, Medicinal Chemistry,.
75	Crystengcomm	Crystengcomm	1466-8033	6240	4.006	4.106	3.0	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
76	J Chromatogr A	Journal of Chromatography A	0021-9673	56687	4.194	4.069	6.8	Elsevier Science Bv	Chemistry, Analytical Chemistry
77	Adv Carbohydr Chem Bi	Advances in Carbohydrate Chemistry and Biochemistry	0065-2318	726	3.000	4.063	>10.0	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Organic Chemistry.

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
78	Chem Rec	Chemical Record	1527-8999	1111	4.604	4.053	5.4	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
79	Curr Org Synth	Current Organic Synthesis	1570-1794	509	3.952	3.991	4.0	Bentham Science Publ Ltd	Chemistry, Organic Chemistry
80	Food Chem	Food Chemistry	0308-8146	28896	3.458	3.922	4.3	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Applied Chemistry.
81	Phys Chem Chem Phys	Physical Chemistry Chemical Physics	1463-9076	24654	3.453	3.858	4.4	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Physical Chemistry
82	Analyst	Analyst	0003-2654	12505	3.913	3.843	8.8	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Analytical Chemistry
83	J Org Chem	Journal of Organic Chemistry	0022-3263	91163	4.002	3.818	10.0	Amer Chemical Soc	Chemistry, Organic Chemistry
84	Curr Org Chem	Current Organic Chemistry	1385-2728	3074	2.920	3.778	5.3	Bentham Science Publ Ltd	Chemistry, Organic Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
85	Chembiochem	Chembiochem	1439-4227	8163	3.945	3.751	3.9	Wiley-Blackwell	Chemistry, Medicinal Chemistry
86	J Chem Inf Model	Journal of Chemical Information and Modeling	1549-9596	9556	3.822	3.722	6.1	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
87	Organometallics	Organometallics	0276-7333	38076	3.888	3.679	6.8	Amer Chemical Soc	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry
88	Anal Bioanal Chem	Analytical and Bioanalytical Chemistry	1618-2642	15750	3.841	3.667	3.8	Springer Heidelberg	Chemistry, Analytical Chemistry
89	Chem Res Toxicol	Chemical Research in Toxicology	0893-228X	9258	4.148	3.666	6.6	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
90	Carbohydr Polym	Carbohydrate Polymers	0144-8617	11770	3.463	3.659	5.4	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Applied Chemistry
91	Anal Chim Acta	Analytica Chimica Acta	0003-2670	34466	4.310	3.656	6.3	Elsevier Science BV	Chemistry, Analytical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
92	Dalton T	Dalton Transactions	1477-9226	33714	3.647	3.654	6.9	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry
93	Appl Catal A-Gen	Applied Catalysis A-General	0926-860X	23189	3.383	3.637	6.7	Elsevier Science Bv	Chemistry, Physical Chemistry
94	Chemphyschem	Chemphyschem	1439-4235	9163	3.339	3.636	4.3	Wiley-Blackwell	Chemistry, Physical Chemistry
95	J Am Soc Mass Spectr	Journal of the American Society for Mass Spectrometry	1044-0305	7900	3.830	3.625	5.6	Springer	Chemistry, Analytical Chemistry
96	Crit Rev Anal Chem	Critical Reviews in Analytical Chemistry	1040-8347	775	3.250	3.552	8.2	Taylor & Francis Inc	Chemistry, Analytical Chemistry
97	Talanta	Talanta	0039-9140	21097	3.722	3.487	5.0	Elsevier Science Bv	Chemistry, Analytical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
98	J Anal Atom Spectrom	Journal of Analytical Atomic Spectrometry	0267-9477	6934	4.372	3.480	6.7	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Analytical Chemistry
99	Catal Today	Catalysis Today	0920-5861	20104	2.993	3.476	6.8	Elsevier Science BV	Chemistry, Applied Chemistry
100	J Nanopart Res	Journal of Nanoparticle Research	1388-0764	3325	3.250	3.473	3.9	Springer	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
101	Chemmedchem	Chemmedchem	1860-7179	2621	3.306	3.469	2.8	Wiley-Blackwell	Chemistry, Medical Chemistry
102	Ultrason Sonochem	Ultrasonics Sonochemistry	1350-4177	3568	3.199	3.460	4.6	Elsevier Science BV	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
103	Fuel Process Technol	Fuel Processing Technology	0378-3820	4791	2.781	3.436	5.6	Elsevier Science BV	Chemistry, Applied Chemistry
104	J Inorg Biochem	Journal of Inorganic Biochemistry	0162-0134	8458	3.317	3.386	6.2	Elsevier Science S.A.	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
105	Eur J Med Chem	European Journal of Medicinal Chemistry	0223-5234	8687	3.193	3.356	4.2	Elsevier France-Editions Scientifiques Medicales Elsevier	Chemistry, Medical Chemistry
106	Chemcatchem	Chemcatchem	1867-3880	383	3.345	3.345	1.0	Wiley- Blackwell	Chemistry, Physical Chemistry
107	Anal Biochem	Analytical Biochemistry	0003-2697	39020	3.236	3.343	>10.0	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Analytical Chemistry
108	Sensor Actuat B-Chem	Sensors and Actuators B-Chemical	0925-4005	23485	3.368	3.339	5.2	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry
109	J Biol Inorg Chem	Journal of Biological Inorganic Chemistry	0949-8257	3500	3.287	3.323	5.5	Springer	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry
110	Org Biomol Chem	Organic & Biomolecular Chemistry	1477-0520	12338	3.451	3.321	3.7	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Organic Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
111	Mar Chem	Marine Chemistry	0304-4203	6316	2.751	3.276	>10.0	Elsevier Science BV	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
112	J Pharm Sci-US	Journal of Pharmaceutical Sciences	0022-3549	15724	3.031	3.269	9.9	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
113	Micropor Mesopor Mat	Microporous and Mesoporous Materials	1387-1811	13008	3.220	3.263	5.1	Elsevier Science BV	Chemistry, Applied Chemistry
114	J Mass Spectrom	Journal of Mass Spectrometry	1076-5174	5120	3.289	3.242	6.1	Wiley-Blackwell	Chemistry, Analytical Chemistry
115	J Colloid Interf Sci	Journal of Colloid and Interface Science	0021-9797	39972	3.066	3.223	7.8	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Physical Chemistry
116	J Ethnopharmacol	Journal of Ethnopharmacology	0378-8741	15747	2.466	3.216	6.4	Elsevier Ireland Ltd	Chemistry, Medical Chemistry
117	J Agr Food Chem	Journal of Agricultural and Food Chemistry	0021-8561	62903	2.816	3.209	7.3	Amer Chemical Soc	Chemistry, Applied Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
118	Electrophoresis	Electrophoresis	0173-0835	18923	3.569	3.184	6.7	Wiley-Blackwell	Chemistry, Analytical Chemistry
119	J Mol Catal A-Chem	Journal of Molecular Catalysis A-Chemical	1381-1169	16250	2.872	3.160	5.6	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
120	Mar Drugs	Marine Drugs	1660-3397	535	3.471	3.153	2.5	MDPI AG	Chemistry, Medicinal Chemistry,
121	J Supercrit Fluid	Journal of Supercritical Fluids	0896-8446	4650	2.986	3.112	4.6	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
122	Bioorgan Med Chem	Bioorganic & Medicinal Chemistry	0968-0896	20042	2.978	3.108	4.5	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Medicinal Chemistry
123	J Chromatogr B	Journal of Chromatography B-Analytical Technologies in the Biomedical and Life Sciences	1570-0232	20222	2.971	3.000	6.7	Elsevier Science BV	Chemistry, Analytical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
124	Eur J Org Chem	European Journal of Organic Chemistry	1434-193X	15558	3.206	2.996	4.5	Wiley-Blackwell	Chemistry, Organic Chemistry
125	Tetrahedron	Tetrahedron	0040-4020	50472	3.011	2.983	7.9	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Organic Chemistry
126	Food Hydrocolloid	Food Hydrocolloids	0268-005X	4540	2.659	2.953	5.1	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Applied Chemistry
127	Sep Purif Rev	Separation and Purification Reviews	1542-2119	137	2.429	2.946	4.0	Taylor & Francis Inc	Chemistry, Analytical Chemistry
128	Colloid Surface B	Colloids and Surfaces B-Biointerfaces	0927-7765	6658	2.780	2.939	4.7	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
129	Electroanal	Electroanalysis	1040-0397	9163	2.721	2.923	5.5	Wiley-Blackwell	Chemistry, Analytical Chemistry
130	Catal Commun	Catalysis Communications	1566-7367	6369	2.827	2.906	3.1	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
131	Dyes Pigments	Dyes and Pigments	0143-7208	5439	2.635	2.900	4.5	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Applied Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
132	Mini-Rev Med Chem	Mini-Reviews in Medicinal Chemistry	1389-5575	2455	2.622	2.884	4.2	Bentham Science Publ Ltd	Chemistry, Medicinal Chemistry
133	J Food Compos Anal	Journal of Food Composition and Analysis	0889-1575	2796	1.948	2.883	5.2	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Applied Chemistry
134	Prog Solid State Ch	Progress in Solid State Chemistry	0079-6786	1477	1.391	2.876	>10.0	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry
135	J Nat Prod	Journal of Natural Products	0163-3864	16840	2.872	2.855	8.3	Amer Chemical Soc	Chemistry, Medicinal Chemistry
136	J Phys Chem A	Journal of Physical Chemistry A	1089-5639	48352	2.732	2.844	5.9	Amer Chemical Soc	Chemistry, Physical Chemistry
137	Phytomedicine	Phytomedicine	0944-7113	3576	2.662	2.837	5.1	Elsevier Gmbh, Urban & Fischer Verlag	Chemistry, Medicinal Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
138	Russ Chem Rev+	Russian Chemical Reviews	0036-021X	3037	2.346	2.827	>10.0	Turpion Ltd	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
139	Top Catal	Topics in Catalysis	1022-5528	4080	2.359	2.821	5.1	Springer/Plenum Publishers	Chemistry, Applied Chemistry
140	Solid State Ionics	Solid State Ionics	0167-2738	19149	2.491	2.820	9.8	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
141	Eur J Inorg Chem	European Journal of Inorganic Chemistry	1434-1948	14021	2.909	2.815	4.9	Wiley-Blackwell	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry
142	New J Chem	New Journal of Chemistry	1144-0546	8569	2.631	2.792	6.8	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
143	Rapid Commun Mass Sp	Rapid Communications in Mass Spectrometry	0951-4198	12398	2.846	2.786	5.5	Wiley-Blackwell	Chemistry, Analytical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
144	Match-Commun Math Co	Match-Communications in Mathematical and in Computer Chemistry	0340-6253	1677	3.291	2.728	3.1	Univ Kragujevac, Fac Science	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
145	J Pharmaceut Biomed	Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis	0731-7085	12652	2.733	2.723	5.6	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry
146	React Funct Polym	Reactive & Functional Polymers	1381-5148	3878	2.546	2.693	5.1	Elsevier Science BV	Chemistry, Applied Chemistry
147	J Comb Chem	Journal of Combinatorial Chemistry	1520-4766	2720	3.122	2.692	3.9	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
148	J Electroanal Chem	Journal of Electroanalytical Chemistry	1572-6657	21617	2.732	2.668	>10.0	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry
149	Environ Chem	Environmental Chemistry	1448-2517	1072	1.818	2.653	4.9	Csiri Publishing	Chemistry, Analytical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
150	Theor Chem Acc	Theoretical Chemistry Accounts	1432-881X	3685	2.903	2.627	6.1	Springer	Chemistry, Physical Chemistry
151	J Sep Sci	Journal of Separation Science	1615-9306	6100	2.631	2.624	3.4	Wiley-Blackwell	Chemistry, Analytical Chemistry
152	Bioorg Med Chem Lett	Bioorganic & Medicinal Chemistry Letters	0960-894X	28456	2.661	2.589	4.7	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Medicinal Chemistry
153	Plant Food Hum Nutr	Plant Foods for Human Nutrition	0921-9668	1245	2.463	2.576	8.5	Springer	Chemistry, Applied Chemistry
154	Comment Inorg Chem	Comments on Inorganic Chemistry	0260-3594	370	2.467	2.564	9.0	Taylor & Francis Inc	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry
155	Gold Bull	Gold Bulletin	0017-1557	984	2.719	2.531	6.6	Springer Heidelberg	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
156	J Mol Catal B-Enzym	Journal of Molecular Catalysis B-Enzymatic	1381-1177	3933	2.330	2.531	6.0	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
157	Tetrahedron-Asymmetr	Tetrahedron-Asymmetry	0957-4166	13007	2.484	2.530	6.8	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry
158	Pure Appl Chem	Pure and Applied Chemistry	0033-4545	11402	2.128	2.529	>10.0	Int Union Pure Applied Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
159	Chirality	Chirality	0899-0042	2933	2.892	2.528	5.9	Wiley-Blackwell	Chemistry, Analytical Chemistry
160	J Photoch Photobio A	Journal of Photochemistry and Photobiology A-Chemistry	1010-6030	10892	2.243	2.517	6.9	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
161	Catal Surv Asia	Catalysis Surveys From Asia	1571-1013	424	2.432	2.505	5.1	Springer/Plenum Publishers	Chemistry, Physical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
162	Photoch Photobio Sci	Photochemical & Photobiological Sciences	1474-905X	3318	2.378	2.505	4.6	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Physical Chemistry
163	J Chem Thermodyn	Journal of Chemical Thermodynamics	0021-9614	6021	2.794	2.491	7.6	Academic Press Ltd- Elsevier Science Ltd	Chemistry, Physical Chemistry
164	J Solid State Chem	Journal of Solid State Chemistry	0022-4596	16918	2.261	2.484	8.1	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry
165	Tetrahedron Lett	Tetrahedron Letters	0040-4039	73688	2.618	2.483	9.2	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Organic Chemistry
166	Food Addit Contam A	Food Additives and Contaminants Part A-Chemistry Analysis Control Exposure & Risk Assessment	1944-0049	4539	2.230	2.464	6.6	Taylor & Francis Inc	Chemistry, Applied Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
167	Chemometr Intell Lab	Chemometrics and Intelligent Laboratory Systems	0169-7439	3971	2.222	2.415	9.1	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry
168	J Biomol Screen	Journal of Biomolecular Screening	1087-0571	2170	2.500	2.408	5.1	Sage Publications Inc	Chemistry, Analytical Chemistry
169	Microchem J	Microchemical Journal	0026-265X	2518	2.480	2.385	5.9	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry
170	Synlett	Synlett	0936-5214	16171	2.447	2.343	5.8	Georg Thieme Verlag Kg	Chemistry, Organic Chemistry
171	J Anal Appl Pyrol	Journal of Analytical and Applied Pyrolysis	0165-2370	3749	2.234	2.342	7.3	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry
172	Intermetallics	Intermetallics	0966-9795	4575	2.327	2.333	5.7	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Physical Chemistry
173	Adv Phys Org Chem	Advances in Physical Organic Chemistry	0065-3160	471	1.000	2.333	>10.0	Academic Press Ltd- Elsevier Science Ltd	Chemistry, Organic Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
174	Planta Med	Planta Medica	0032-0943	10144	2.369	2.307	>10.0	Georg Thieme Verlag Kg	Chemistry, Medicinal Chemistry
175	J Chem Eng Data	Journal of Chemical and Engineering Data	0021-9568	13094	2.089	2.297	7.0	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
176	Mini-Rev Org Chem	Mini-Reviews in Organic Chemistry	1570-193X	393	2.284	2.291	3.6	Bentham Science Publ Ltd	Chemistry, Organic Chemistry
177	Microchim Acta	Microchimica Acta	0026-3672	3609	2.578	2.275	4.8	Springer Wien	Chemistry, Analytical Chemistry
178	Biophys Chem	Biophysical Chemistry	0301-4622	5095	2.108	2.254	7.9	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
179	J Mol Model	Journal of Molecular Modeling	1610-2940	2153	1.871	2.242	4.0	Springer	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
180	Colloid Surface A	Colloids and Surfaces A-Physicochemical and Engineering Aspects	0927-7757	16389	2.130	2.240	6.3	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
181	Chem Phys Lett	Chemical Physics Letters	0009-2614	54122	2.280	2.229	9.8	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
182	J Fluoresc	Journal of Fluorescence	1053-0509	2055	1.966	2.224	5.0	Springer/Plenum Publishers	Chemistry, Analytical Chemistry
183	Comb Chem High T Ser	Combinatorial Chemistry & High Throughput Screening	1386-2073	1320	2.573	2.190	4.4	Bentham Science Publ Ltd	Chemistry, Applied Chemistry
184	Synthesis-Stuttgart	Synthesis-Stuttgart	0039-7881	16898	2.260	2.184	8.2	Georg Thieme Verlag Kg	Chemistry, Organic Chemistry
185	Eur Phys J E	European Physical Journal E	1292-8941	3204	2.096	2.183	6.2	Springer	Chemistry, Physical Chemistry
186	Vib Spectrosc	Vibrational Spectroscopy	0924-2031	2521	2.083	2.175	5.9	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
187	Org Process Res Dev	Organic Process Research & Development	1083-6160	2932	2.207	2.170	4.6	Amer Chemical Soc	Chemistry, Applied Chemistry
188	Environ Chem Lett	Environmental Chemistry Letters	1610-3653	550	2.051	2.161	4.1	Springer Heidelberg	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
189	Colloid Polym Sci	Colloid and Polymer Science	0303-402X	5390	2.443	2.148	8.7	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
190	Fluid Phase Equilib	Fluid Phase Equilibria	0378-3812	8609	2.253	2.131	7.6	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
191	J Chem Technol Biot	Journal of Chemical Technology and Biotechnology	0268-2575	5887	1.818	2.127	8.0	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences,
192	Int. J Mol Sci	International Journal of Molecular Sciences	1422-0067	1652	2.279	2.118	2.3	MDPI AG	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
193	Prog Org Coat	Progress in Organic Coatings	0300-9440	3549	1.862	2.090	6.4	Elsevier Science S.A.	Chemistry, Applied Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
194	J Environ Monitor	Journal of Environmental Monitoring	1464-0325	3058	1.810	2.083	5.3	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Analytical Chemistry
195	J Organomet Chem	Journal of Organometallic Chemistry	0022-328X	23201	2.205	2.073	10.0	Elsevier Science S.A.	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry
196	Carbohydr Res	Carbohydrate Research	0008-6215	13215	1.898	2.072	>10.0	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Applied Chemistry.
197	Aust J Chem	Australian Journal of Chemistry	0004-9425	5267	1.681	2.035	>10.0	Csiro Publishing	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
198	Acta Pharmacol Sin	Acta Pharmacologica Sinica	1671-4083	4364	1.909	2.033	5.8	Shanghai Inst Materia Medica	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
199	Thermochim Acta	Thermochimica Acta	0040-6031	10408	1.899	2.020	9.7	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
200	Polyhedron	Polyhedron	0277-5387	12863	2.033	2.003	7.2	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry
201	Chem Phys	Chemical Physics	0301-0104	12770	2.017	1.982	9.9	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
202	Inorg Chim Acta	Inorganica Chimica Acta	0020-1693	15178	1.899	1.918	7.8	Elsevier Science S.A.	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry
203	Inorg Chem Commun	Inorganic Chemistry Communications	1387-7003	5536	1.974	1.901	4.7	Elsevier Science BV	Chemistry, Inorganic Chemistry & Nuclear Chemistry

Tabela 2. Lista czasopism o wysokim IF z dziedziny chemii stosowanej.

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
1	Adv Synth Catal	Advanced Synthesis & Catalysis	1615-4150	12070	5.250	5.360	3.9	Wiley-Blackwell	Chemistry, Applied Chemistry
2	Food Chem	Food Chemistry	0308-8146	28896	3.458	3.922	4.3	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Applied Chemistry
3	Carbohydr Polym	Carbohydrate Polymers	0144-8617	11770	3.463	3.659	5.4	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Applied Chemistry
4	Catal Today	Catalysis Today	0920-5861	20104	2.993	3.476	6.8	Elsevier Science BV	Chemistry, Applied Chemistry
5	Fuel Process Technol	Fuel Processing Technology	0378-3820	4791	2.781	3.436	5.6	Elsevier Science BV	Chemistry, Applied Chemistry
6	Micropor Mesopor Mat	Microporous and Mesoporous Materials	1387-1811	13008	3.220	3.263	5.1	Elsevier Science BV	Chemistry, Applied Chemistry
7	J Agr Food Chem	Journal of Agricultural and Food Chemistry	0021-8561	62903	2.816	3.209	7.3	Amer Chemical Soc	Chemistry, Applied Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
8	Food Hydrocolloid	Food Hydrocolloids	0268-005X	4540	2.659	2.953	5.1	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Applied Chemistry
9	Sep Purif Rev	Separation and Purification Reviews	1542-2119	137	2.429	2.946	4.0	Taylor & Francis Inc	Chemistry, Applied Chemistry
10	Dyes Pigments	Dyes and Pigments	0143-7208	5439	2.635	2.900	4.5	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Applied Chemistry
11	J Food Compos Anal	Journal of Food Composition and Analysis	0889-1575	2796	1.948	2.883	5.2	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Applied Chemistry
12	Top Catal	Topics in Catalysis	1022-5528	4080	2.359	2.821	5.1	Springer/Plenum Publishers	Chemistry, Applied Chemistry
13	React Funct Polym	Reactive & Functional Polymers	1381-5148	3878	2.546	2.693	5.1	Elsevier Science BV	Chemistry, Applied Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
14	J Comb Chem	Journal of Combinatorial Chemistry	1520-4766	2720	3.122	2.692	3.9	Amer Chemical Soc	Chemistry, Applied Chemistry
15	Plant Food Hum Nutr	Plant Foods for Human Nutrition	0921-9668	1245	2.463	2.576	8.5	Springer	Chemistry, Applied Chemistry
16	Food Addit Contam A	Food Additives and Contaminants Part A-Chemistry Analysis Control Exposure & Risk Assessment	1944-0049	4539	2.230	2.464	6.6	Taylor & Francis Inc	Chemistry, Applied Chemistry
17	Comb Chem High T Scr	Combinatorial Chemistry & High Throughput Screening	1386-2073	1320	2.573	2.190	4.4	Bentham Science Publ Ltd	Chemistry, Applied Chemistry
18	Org Process Res Dev	Organic Process Research & Development	1083-6160	2932	2.207	2.170	4.6	Amer Chemical Soc	Chemistry, Applied Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
19	Prog Org Coat	Progress in Organic Coatings	0300-9440	3549	1.862	2.090	6.4	Elsevier Science S.A.	Chemistry, Applied Chemistry
20	Carbohyd Res	Carbohydrate Research	0008-6215	13215	1.898	2.072	>10.0	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Applied Chemistry

Tabela 3. Lista czasopism o wysokim IF z dziedziny chemii analitycznej.

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
1	Annu Rev Anal Chem	Annual Review of Analytical Chemistry	1936-1327	549	10.404	10.404	2.3	Annual Reviews	Chemistry, Analytical Chemistry
2	Trac-Trend Anal Chem	Trac-Trends in Analytical Chemistry	0165-9936	5738	6.602	6.623	5.4	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Analytical Chemistry
3	Anal Chem	Analytical Chemistry	0003-2700	88318	5.874	5.902	7.4	Amer Chemical Soc	Chemistry, Analytical Chemistry
4	Biosens Bioelectron	Biosensors & Bioelectronics	0956-5663	16039	5.361	5.397	4.0	Elsevier Advanced Technology	Chemistry, Analytical Chemistry
5	J Chromatogr A	Journal of Chromatography A	0021-9673	56687	4.194	4.069	6.8	Elsevier Science Bv	Chemistry, Analytical Chemistry
6	Analyst	Analyst	0003-2654	12505	3.913	3.843	8.8	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Analytical Chemistry
7	Anal Bioanal Chem	Analytical and Bioanalytical Chemistry	1618-2642	15750	3.841	3.667	3.8	Springer Heidelberg	Chemistry, Analytical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
8	Anal Chim Acta	Analytica Chimica Acta	0003-2670	34466	4.310	3.656	6.3	Elsevier Science BV	Chemistry, Analytical Chemistry
9	J Am Soc Mass Spectr	Journal of the American Society for Mass Spectrometry	1044-0305	7900	3.830	3.625	5.6	Springer	Chemistry, Analytical Chemistry
10	Crit Rev Anal Chem	Critical Reviews in Analytical Chemistry	1040-8347	775	3.250	3.552	8.2	Taylor & Francis Inc	Chemistry, Analytical Chemistry
11	Talanta	Talanta	0039-9140	21097	3.722	3.487	5.0	Elsevier Science Bv	Chemistry, Analytical Chemistry
12	J Anal Atom Spectrom	Journal of Analytical Atomic Spectrometry	0267-9477	6934	4.372	3.480	6.7	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Analytical Chemistry
13	Anal Biochem	Analytical Biochemistry	0003-2697	39020	3.236	3.343	>10.0	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Analytical Chemistry
14	Sensor Actuat B-Chem	Sensors and Actuators B-Chemical	0925-4005	23485	3.368	3.339	5.2	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
15	J Mass Spectrom	Journal of Mass Spectrometry	1076-5174	5120	3.289	3.242	6.1	Wiley-Blackwell	Chemistry, Analytical Chemistry
16	Electrophoresis	Electrophoresis	0173-0835	18923	3.569	3.184	6.7	Wiley-Blackwell	Chemistry, Analytical Chemistry
17	J Chromatogr B	Journal of Chromatography B-Analytical Technologies in the Biomedical and Life Sciences	1570-0232	20222	2.971	3.000	6.7	Elsevier Science BV	Chemistry, Analytical Chemistry
18	Sep Purif Rev	Separation and Purification Reviews	1542-2119	137	2.429	2.946	4.0	Taylor & Francis Inc	Chemistry, Analytical Chemistry
19	Electroanal	Electroanalysis	1040-0397	9163	2.721	2.923	5.5	Wiley-Blackwell	Chemistry, Analytical Chemistry
20	Rapid Commun Mass Sp	Rapid Communications in Mass Spectrometry	0951-4198	12398	2.846	2.786	5.5	Wiley-Blackwell	Chemistry, Analytical Chemistry
21	J Pharmaceut Biomed	Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis	0731-7085	12652	2.733	2.723	5.6	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
22	J Electroanal Chem	Journal of Electroanalytical Chemistry	1572-6657	21617	2.732	2.668	>10.0	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry
23	Environ Chem	Environmental Chemistry	1448-2517	1072	1.818	2.653	4.9	Csiro Publishing	Chemistry, Analytical Chemistry
24	J Sep Sci	Journal of Separation Science	1615-9306	6100	2.631	2.624	3.4	Wiley-Blackwell	Chemistry, Analytical Chemistry
25	Chirality	Chirality	0899-0042	2933	2.892	2.528	5.9	Wiley-Blackwell	Chemistry, Analytical Chemistry
26	Chemometr Intell Lab	Chemometrics and Intelligent Laboratory Systems	0169-7439	3971	2.222	2.415	9.1	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry
27	J Biomol Screen	Journal of Biomolecular Screening	1087-0571	2170	2.500	2.408	5.1	Sage Publications Inc	Chemistry, Analytical Chemistry
28	Microchem J	Microchemical Journal	0026-265X	2518	2.480	2.385	5.9	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry
29	J Anal Appl Pyrol	Journal of Analytical and Applied Pyrolysis	0165-2370	3749	2.234	2.342	7.3	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
30	Microchim Acta	Microchimica Acta	0026-3672	3609	2.578	2.275	4.8	Springer Wien	Chemistry, Analytical Chemistry
31	J Fluoresc	Journal of Fluorescence	1053-0509	2055	1.966	2.224	5.0	Springer/Plenum Publishers	Chemistry, Analytical Chemistry
32	Vib Spectrosc	Vibrational Spectroscopy	0924-2031	2521	2.083	2.175	5.9	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry
33	J Environ Monitor	Journal of Environmental Monitoring	1464-0325	3058	1.810	2.083	5.3	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Analytical Chemistry
34	Thermochim Acta	Thermochimica Acta	0040-6031	10408	1.899	2.020	9.7	Elsevier Science SA	Chemistry, Analytical Chemistry

Tabela 4. Lista czasopism o wysokim IF z zakresu chemii fizycznej.

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
1	Nat Mater	Nature Materials	1476-1122	31999	29.897	33.405	4.3		
2	Surf Sci Rep	Surface Science Reports	0167-5729	3616	18.593	17.938	8.2	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
3	Annu Rev Phys Chem	Annual Review of Physical Chemistry	0066-426X	5841	12.245	15.711	9.4	Annual Reviews	Chemistry, Physical Chemistry
4	Nano Lett	Nano Letters	1530-6984	60956	12.186	12.806	3.9		
5	Adv Mater	Advanced Materials	0935-9648	68024	10.857	11.289	5.2	Wiley-Blackwell	Chemistry, Physical Chemistry
6	J Photoch Photobio C	Journal of Photochemistry and Photobiology C-Photochemistry Reviews	1389-5567	1325	10.810	10.271	6.4	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
7	Acs Nano	Acs Nano	1936-0851	9905	9.855	9.953	1.8		

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
8	Prog Surf Sci	Progress in Surface Science	0079-6816	1827	10.368	9.793	8.7	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Physical Chemistry
9	Adv Funct Mater	Advanced Functional Materials	1616-301X	22476	8.486	9.427	3.8		
10	Catal Rev	Catalysis Reviews- Science and Engineering	0161-4940	2582	7.000	9.256	>10.0	Taylor & Francis Inc	Chemistry, Physical Chemistry
11	Adv Catal	Advances in Catalysis	0360-0564	1449	8.167	8.500	>10.0	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Physical Chemistry
12	Small	Small	1613-6810	11490	7.333	8.053	3.0		Chemistry, Physical Chemistry
13	Adv Colloid Interfac	Advances in Colloid and Interface Science	0001-8686	5819	8.651	7.419	7.7	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
14	Int Rev Phys Chem	International Reviews in Physical Chemistry	0144-235X	1381	6.528	7.195	6.8	Taylor & Francis Inc	Chemistry, Physical Chemistry
15	Curr Opin Colloid In	Current Opinion in Colloid & Interface Science	1359-0294	3817	6.130	6.933	7.0	Elsevier Science London	Chemistry, Physical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
16	Chem Mater	Chemistry of Materials	0897-4756	62879	6.397	6.365	6.1	Amer Chemical Soc	Chemistry, Physical Chemistry
17	Prog Nucl Mag Res Sp	Progress in Nuclear Magnetic Resonance Spectroscopy	0079-6565	1733	4.933	6.120	8.9	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Physical Chemistry
18	Carbon	Carbon	0008-6223	23839	4.893	5.724	6.3	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Physical Chemistry
19	J Catal	Journal of Catalysis	0021-9517	31191	5.415	5.713	9.1	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Physical Chemistry
20	Struct Bond	Structure and Bonding	0081-5993	1775	4.659	5.673	9.7	Springer-Verlag Berlin	Chemistry, Physical Chemistry
21	J Mater Chem	Journal of Materials Chemistry	0959-9428	35230	5.099	5.441	5.0	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Physical Chemistry
22	Appl Catal B-Environ	Applied Catalysis B-Environmental	0926-3373	16121	4.749	5.438	5.2	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
23	Chem Phys Carbon	Chemistry and Physics of Carbon	0069-3138	334	4.750	5.250	>10.0	CRC Press-Taylor & Francis Group	Chemistry, Physical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
24	Nano Res	Nano Research	1998-0124	899	5.071	5.084	1.8	Tsinghua Univ Press	Chemistry, Physical Chemistry
25	Soft Matter	Soft Matter	1744-683X	6666	4.457	5.080	2.3	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Physical Chemistry
26	J Chem Theory Comput	Journal of Chemical Theory and Computation	1549-9618	5629	5.138	4.945	2.8	Amer Chemical Soc	Chemistry, Physical Chemistry
27	J Phys Chem C	Journal of Physical Chemistry C	1932-7447	42390	4.520	4.729	2.5	Amer Chemical Soc	Chemistry, Physical Chemistry
28	Langmuir	Langmuir	0743-7463	94500	4.268	4.561	6.3	Amer Chemical Soc	Chemistry, Physical Chemistry
29	J Phys Chem B	Journal of Physical Chemistry B	1520-6106	113135	3.603	4.423	5.9	Amer Chemical Soc	Chemistry, Physical Chemistry
30	Int J Hydrogen Energy	International Journal of Hydrogen Energy	0360-3199	19827	4.053	4.407	3.3	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Physical Chemistry
31	J Phys Chem Ref Data	Journal of Physical and Chemical Reference Data	0047-2689	4730	3.219	4.273	>10.0	Amer Inst Physics	Chemistry, Physical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
32	Faraday Discuss	Faraday Discussions	1364-5498	4963	4.538	4.267	>10.0	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Physical Chemistry
33	Plasmonics	Plasmonics	1557-1955	455	3.526	4.190	2.9	Springer	Chemistry, Physical Chemistry
34	Phys Chem Chem Phys	Physical Chemistry Chemical Physics	1463-9076	24654	3.453	3.858	4.4	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Physical Chemistry
35	Appl Catal A-Gen	Applied Catalysis A-General	0926-860X	23189	3.383	3.637	6.7	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
36	Chemphyschem	Chemphyschem	1439-4235	9163	3.339	3.636	4.3	Wiley-Blackwell	Chemistry, Physical Chemistry
37	J Am Soc Mass Spectr	Journal of the American Society for Mass Spectrometry	1044-0305	7900	3.830	3.625	5.6	Springer	Chemistry, Physical Chemistry
38	Catal Today	Catalysis Today	0920-5861	20104	2.993	3.476	6.8	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
39	Chemcatchem	Chemcatchem	1867-3880	383	3.345	3.345	1.0	Wiley-Blackwell	Chemistry, Physical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
40	Micropor Mesopor Mat	Microporous and Mesoporous Materials	1387-1811	13008	3.220	3.263	5.1	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
41	J Colloid Interf Sci	Journal of Colloid and Interface Science	0021-9797	39972	3.066	3.223	7.8	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Physical Chemistry
42	J Mol Catal A-Chem	Journal of Molecular Catalysis A-Chemical	1381-1169	16250	2.872	3.160	5.6	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
43	J Supercrit Fluid	Journal of Supercritical Fluids	0896-8446	4650	2.986	3.112	4.6	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
44	Colloid Surface B	Colloids and Surfaces B-Biointerfaces	0927-7765	6658	2.780	2.939	4.7	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
45	Catal Commun	Catalysis Communications	1566-7367	6369	2.827	2.906	3.1	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
46	J Phys Chem A	Journal of Physical Chemistry A	1089-5639	48352	2.732	2.844	5.9	Amer Chemical Soc	Chemistry, Physical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
47	Top Catal	Topics in Catalysis	1022-5528	4080	2.359	2.821	5.1		Chemistry, Physical Chemistry
48	Solid State Ionics	Solid State Ionics	0167-2738	19149	2.491	2.820	9.8	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
49	Theor Chem Acc	Theoretical Chemistry Accounts	1432-881X	3685	2.903	2.627	6.1	Springer	Chemistry, Physical Chemistry
50	Gold Bull	Gold Bulletin	0017-1557	984	2.719	2.531	6.6	Springer Heidelberg	Chemistry, Physical Chemistry
50	J Mol Catal B-Enzym	Journal of Molecular Catalysis B-Enzymatic	1381-1177	3933	2.330	2.531	6.0	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
52	Tetrahedron-Asymmetr	Tetrahedron-Asymmetry	0957-4166	13007	2.484	2.530	6.8	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Physical Chemistry
53	J Photoch Photobio A	Journal of Photochemistry and Photobiology A-Chemistry	1010-6030	10892	2.243	2.517	6.9	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
54	Catal Surv Asia	Catalysis Surveys from Asia	1571-1013	424	2.432	2.505	5.1	Springer/Plenum Publishers	Chemistry, Physical Chemistry
54	Photoch Photobio Sci	Photochemical & Photobiological Sciences	1474-905X	3318	2.378	2.505	4.6	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Physical Chemistry
56	J Chem Thermodyn	Journal of Chemical Thermodynamics	0021-9614	6021	2.794	2.491	7.6	Academic Press Ltd- Elsevier Science Ltd	Chemistry, Physical Chemistry
57	J Solid State Chem	Journal of Solid State Chemistry	0022-4596	16918	2.261	2.484	8.1	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Physical Chemistry
58	Adv Phys Org Chem	Advances in Physical Organic Chemistry	0065-3160	471	1.000	2.333	>10.0	Academic Press Ltd- Elsevier Science Ltd	Chemistry, Physical Chemistry
58	Intermetallics	Intermetallics	0966-9795	4575	2.327	2.333	5.7	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Physical Chemistry
60	Biophys Chem	Biophysical Chemistry	0301-4622	5095	2.108	2.254	7.9	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
61	Colloid Surface A	Colloids and Surfaces A-Physicochemical and Engineering Aspects	0927-7757	16389	2.130	2.240	6.3	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
62	Chem Phys Lett	Chemical Physics Letters	0009-2614	54122	2.280	2.229	9.8	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
63	Eur Phys J E	European Physical Journal E	1292-8941	3204	2.096	2.183	6.2	Springer	Chemistry, Physical Chemistry
64	Vib Spectrosc	Vibrational Spectroscopy	0924-2031	2521	2.083	2.175	5.9	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
65	Colloid Polym Sci	Colloid and Polymer Science	0303-402X	5390	2.443	2.148	8.7	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
66	Fluid Phase Equilib	Fluid Phase Equilibria	0378-3812	8609	2.253	2.131	7.6	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
67	Thermochim Acta	Thermochimica Acta	0040-6031	10408	1.899	2.020	9.7	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry
68	Chem Phys	Chemical Physics	0301-0104	12770	2.017	1.982	9.9	Elsevier Science BV	Chemistry, Physical Chemistry

Tabela 5. Lista czasopism o wysokim IF z dziedziny chemii organicznej.

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
1	Aldrichim Acta	Aldrichimica Acta	0002-5100	969	11.786	14.000	5.7	Aldrich Chemical Co Inc	Chemistry, Organic Chemistry
2	Nat Prod Rep	Natural Product Reports	0265-0568	4775	8.881	8.865	6.1	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Organic Chemistry
3	Adv Organomet Chem	Advances in Organometallic Chemistry	0065-3055	1035	9.692	7.867	>10.0	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Organic Chemistry
4	Biomacromolecules	Biomacromolecules	1525-7797	18664	5.325	5.589	4.5	Amer Chemical Soc	Chemistry, Organic Chemistry
5	Adv Synth Catal	Advanced Synthesis & Catalysis	1615-4150	12070	5.250	5.360	3.9	Wiley-Blackwell	Chemistry, Organic Chemistry
6	Bioconjugate Chem	Bioconjugate Chemistry	1043-1802	12210	5.002	5.037	5.4	Amer Chemical Soc	Chemistry, Organic Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
7	Org Lett	Organic Letters	1523-7060	57251	5.250	4.962	4.6	Amer Chemical Soc	Chemistry, Organic Chemistry
8	Adv Carbohyd Chem Bi	Advances in Carbohydrate Chemistry and Biochemistry	0065-2318	726	3.000	4.063	>10.0	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Organic Chemistry
9	Curr Org Synth	Current Organic Synthesis	1570-1794	509	3.952	3.991	4.0	Bentham Science Publ Ltd	Chemistry, Organic Chemistry
10	J Org Chem	Journal of Organic Chemistry	0022-3263	91163	4.002	3.818	10.0	Amer Chemical Soc	Chemistry, Organic Chemistry
11	Curr Org Chem	Current Organic Chemistry	1385-2728	3074	2.920	3.778	5.3	Bentham Science Publ Ltd	Chemistry, Organic Chemistry
12	Organometallics	Organometallics	0276-7333	38076	3.888	3.679	6.8		
13	Carbohyd Polym	Carbohydrate Polymers	0144-8617	11770	3.463	3.659	5.4		
14	Org Biomol Chem	Organic & Biomolecular Chemistry	1477-0520	12338	3.451	3.321	3.7	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Organic Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
15	Bioorgan Med Chem	Bioorganic & Medicinal Chemistry	0968-0896	20042	2.978	3.108	4.5		
16	Eur J Org Chem	European Journal of Organic Chemistry	1434-193X	15558	3.206	2.996	4.5	Wiley-Blackwell	Chemistry, Organic Chemistry
17	Tetrahedron	Tetrahedron	0040-4020	50472	3.011	2.983	7.9	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Organic Chemistry
18	Bioorg Med Chem Lett	Bioorganic & Medicinal Chemistry Letters	0960-894X	28456	2.661	2.589	4.7		
19	Tetrahedron-Asymmetr	Tetrahedron-Asymmetry	0957-4166	13007	2.484	2.530	6.8		
20	Chirality	Chirality	0899-0042	2933	2.892	2.528	5.9		
21	Tetrahedron Lett	Tetrahedron Letters	0040-4039	73688	2.618	2.483	9.2	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Organic Chemistry
22	Synlett	Synlett	0936-5214	16171	2.447	2.343	5.8	Georg Thieme Verlag Kg	Chemistry, Organic Chemistry
23	Adv Phys Org Chem	Advances in Physical Organic Chemistry	0065-3160	471	1.000	2.333	>10.0		

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
24	Mini-Rev Org Chem	Mini-Reviews in Organic Chemistry	1570-193X	393	2.284	2.291	3.6	Bentham Science Publ Ltd	Chemistry, Organic Chemistry
25	Synthesis-Stuttgart	Synthesis-Stuttgart	0039-7881	16898	2.260	2.184	8.2	Georg Thieme Verlag Kg	Chemistry, Organic Chemistry
26	Org Process Res Dev	Organic Process Research & Development	1083-6160	2932	2.207	2.170	4.6	Amer Chemical Soc	Chemistry, Organic Chemistry
27	J Organomet Chem	Journal of Organometallic Chemistry	0022-328X	23201	2.205	2.073	10.0		
28	Carbohydr Res	Carbohydrate Research	0008-6215	13215	1.898	2.072	>10.0		

Tabela 6. Lista czasopism o wysokim IF z zakresu badań interdyscyplinarnych.

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
1	Chem Rev	Chemical Reviews	0009-2665	88380	33.033	36.433	8.2	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
2	Chem Soc Rev	Chemical Society Reviews	0306-0012	24948	26.583	24.641	3.1	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
3	Accounts Chem Res	Accounts of Chemical Research	0001-4842	33864	21.840	20.324	7.4	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
4	Nat Chem	Nature Chemistry	1755-4330	2041	17.927	17.927	1.3	Nature Publishing Group	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
5	Nano Today	Nano Today	1748-0132	1279	11.750	13.396	2.8	Elsevier Sci Ltd	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
6	Nano Lett	Nano Letters	1530-6984	60956	12.186	12.806	3.9	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
7	Angew Chem Int Edit	Angewandte Chemie-International Edition	1433-7851	178604	12.730	12.050	5.2	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
8	Adv Mater	Advanced Materials	0935-9648	68024	10.857	11.289	5.2	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
9	Acs Nano	Acs Nano	1936-0851	9905	9.855	9.953	1.8	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
10	Energy Environ Sci	Energy & Environmental Science	1754-5692	1759	9.446	9.446	1.7	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
11	Adv Funct Mater	Advanced Functional Materials	1616-301X	22476	8.486	9.427	3.8	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
12	J Am Chem Soc	Journal of the American Chemical Society	0002-7863	369164	9.019	8.979	7.4	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
13	Small	Small	1613-6810	11490	7.333	8.053	3.0	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
14	J Control Release	Journal of Controlled Release	0168-3659	24331	7.164	7.424	6.4	Elsevier Science BV	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
15	Lab Chip	Lab on a Chip	1473-0197	11674	6.260	6.927	3.3	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
16	Chemsuschem	Chemsuschem	1864-5631	1630	6.325	6.325	2.0	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
17	Green Chem	Green Chemistry	1463-9262	9178	5.472	6.056	4.3	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
18	Chem Commun	Chemical Communications	1359-7345	88498	5.787	5.581	5.9	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
19	Chem-Eur J	Chemistry-A European Journal	0947-6539	43742	5.476	5.477	4.1	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
20	Top Curr Chem	Topics in Current Chemistry	0340-1022	4636	2.067	5.372	6.7	Springer-Verlag Berlin	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
21	J Comput Chem	Journal of Computational Chemistry	0192-8651	19600	4.050	5.040	8.7	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
22	Bioconjugate Chem	Bioconjugate Chemistry	1043-1802	12210	5.002	5.037	5.4	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
23	Cryst Growth Des	Crystal Growth & Design	1528-7483	15077	4.389	4.698	3.1	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
24	Langmuir	Langmuir	0743-7463	94500	4.268	4.561	6.3	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
25	Pharm Res-Dordr	Pharmaceutical Research	0724-8741	17134	4.456	4.546	8.3	Springer/Plenum Publishers	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
26	Chem-Asian J	Chemistry-Asian Journal	1861-4728	3000	4.188	4.287	2.6	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
27	J Phys Chem Ref Data	Journal of Physical and Chemical Reference Data	0047-2689	4730	3.219	4.273	>10.0	Amer Inst Physics	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
28	Crystengcomm	Crystengcomm	1466-8033	6240	4.006	4.106	3.0	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
29	Chem Rec	Chemical Record	1527-8999	1111	4.604	4.053	5.4	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
30	J Chem Inf Model	Journal of Chemical Information and Modeling	1549-9596	9556	3.822	3.722	6.1	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
31	Chem Res Toxicol	Chemical Research in Toxicology	0893-228X	9258	4.148	3.666	6.6	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
32	J Nanopart Res	Journal of Nanoparticle Research	1388-0764	3325	3.250	3.473	3.9	Springer	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
33	Ultrason Sonochem	Ultrasonics Sonochemistry	1350-4177	3568	3.199	3.460	4.6	Elsevier Science BV	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
34	Mar Chem	Marine Chemistry	0304-4203	6316	2.751	3.276	>10.0	Elsevier Science BV	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
35	J Pharm Sci-US	Journal of Pharmaceutical Sciences	0022-3549	15724	3.031	3.269	9.9	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
36	Russ Chem Rev+	Russian Chemical Reviews	0036-021X	3037	2.346	2.827	>10.0	Turpion Ltd	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
37	New J Chem	New Journal of Chemistry	1144-0546	8569	2.631	2.792	6.8	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
38	Match-Commun Math Co	Match-Communications in Mathematical and in Computer Chemistry	0340-6253	1677	3.291	2.728	3.1	Univ Kragujevac, Fac Science	Chemistry, Multidisciplinary Sciences

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
39	J Comb Chem	Journal of Combinatorial Chemistry	1520-4766	2720	3.122	2.692	3.9	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
40	Pure Appl Chem	Pure and Applied Chemistry	0033-4545	11402	2.128	2.529	>10.0	Int Union Pure Applied Chemistry	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
41	J Chem Eng Data	Journal of Chemical and Engineering Data	0021-9568	13094	2.089	2.297	7.0	Amer Chemical Soc	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
42	J Mol Model	Journal of Molecular Modeling	1610-2940	2153	1.871	2.242	4.0	Springer	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
43	Environ Chem Lett	Environmental Chemistry Letters	1610-3653	550	2.051	2.161	4.1	Springer Heidelberg	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
44	J Chem Technol Biot	Journal of Chemical Technology and Biotechnology	0268-2575	5887	1.818	2.127	8.0	Wiley-Blackwell	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
45	Int J Mol Sci	International Journal of Molecular Sciences	1422-0067	1652	2.279	2.118	2.3	MDPI AG	Chemistry, Multidisciplinary Sciences

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
46	Aust J Chem	Australian Journal of Chemistry	0004-9425	5267	1.681	2.035	>10.0	Csiro Publishing	Chemistry, Multidisciplinary Sciences
47	Acta Pharmacol Sin	Acta Pharmacologica Sinica	1671-4083	4364	1.909	2.033	5.8	Shanghai Inst Materia Medica	Chemistry, Multidisciplinary Sciences

Tabela 7. Lista czasopism o wysokim IF z dziedziny chemii medycznej.

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
1	Nat Prod Rep	Natural Product Reports	0265-0568	4775	8.881	8.865	6.1	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Medicinal Chemistry
2	Med Res Rev	Medicinal Research Reviews	0198-6325	2902	10.228	8.614	6.8	Wiley-Blackwell	Chemistry, Medicinal Chemistry
3	J Med Chem	Journal of Medicinal Chemistry	0022-2623	52858	5.207	5.180	7.2	Amer Chemical Soc	Chemistry, Medicinal Chemistry
4	Curr Med Chem	Current Medicinal Chemistry	0929-8673	10112	4.630	4.961	4.9	Bentham Science Publ Ltd	Chemistry, Medicinal Chemistry
5	Curr Top Med Chem	Current Topics in Medicinal Chemistry	1568-0266	4102	4.112	4.131	4.6	Bentham Science Publ Ltd	Chemistry, Medicinal Chemistry
6	Chembiochem	Chembiochem	1439-4227	8163	3.945	3.751	3.9	Wiley-Blackwell	Chemistry, Medicinal Chemistry
7	Chem Res Toxicol	Chemical Research in Toxicology	0893-228X	9258	4.148	3.666	6.6	Amer Chemical Soc	Chemistry, Medicinal Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
8	Chemmedchem	Chemmedchem	1860-7179	2621	3.306	3.469	2.8	Wiley-Blackwell	Chemistry, Medical Chemistry
9	Eur J Med Chem	European Journal of Medicinal Chemistry	0223-5234	8687	3.193	3.356	4.2	Elsevier France- Editions Scientifiques Medicales Elsevier	Chemistry, Medical Chemistry
10	J Pharm Sci-US	Journal of Pharmaceutical Sciences	0022-3549	15724	3.031	3.269	9.9	Wiley-Blackwell	Chemistry, Medical Chemistry
11	J Ethnopharmacol	Journal of Ethnopharmacology	0378-8741	15747	2.466	3.216	6.4	Elsevier Ireland Ltd	Chemistry, Medical Chemistry
12	Mar Drugs	Marine Drugs	1660-3397	535	3.471	3.153	2.5	MDPI AG	Chemistry, Medical Chemistry
13	Bioorgan Med Chem	Bioorganic & Medicinal Chemistry	0968-0896	20042	2.978	3.108	4.5	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Medical Chemistry
14	Mini-Rev Med Chem	Mini-Reviews in Medicinal Chemistry	1389-5575	2455	2.622	2.884	4.2	Bentham Science Publ Ltd	Chemistry, Medical Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
15	J Nat Prod	Journal of Natural Products	0163-3864	16840	2.872	2.855	8.3	Amer Chemical Soc	Chemistry, Medicinal Chemistry
16	Phytomedicine	Phytomedicine	0944-7113	3576	2.662	2.837	5.1	Elsevier GmbH, Urban & Fischer Verlag	Chemistry, Medicinal Chemistry
17	J Comb Chem	Journal of Combinatorial Chemistry	1520-4766	2720	3.122	2.692	3.9	Amer Chemical Soc	Chemistry, Medicinal Chemistry
18	Bioorg Med Chem Lett	Bioorganic & Medicinal Chemistry Letters	0960-894X	28456	2.661	2.589	4.7	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Medicinal Chemistry
19	Chirality	Chirality	0899-0042	2933	2.892	2.528	5.9	Wiley-Blackwell	Chemistry, Medicinal Chemistry
20	Planta Med	Planta Medica	0032-0943	10144	2.369	2.307	>10.0	Georg Thieme Verlag Kg	Chemistry, Medicinal Chemistry

Tabela 8. Lista czasopism o wysokim IF z dziedziny chemii nieorganicznej.

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
1	Coordin Chem Rev	Coordination Chemistry Reviews	0010-8545	22283	10.018	11.530	7.5	Elsevier Science S.A.	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry
2	Adv Organomet Chem	Advances in Organometallic Chemistry	0065-3055	1035	9.692	7.867	>10.0	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry
3	Prog Inorg Chem	Progress in Inorganic Chemistry	0079-6379	1524	6.000	6.583	>10.0	Wiley-Blackwell	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry
4	Struct Bond	Structure and Bonding	0081-5993	1775	4.659	5.673	9.7	Springer-Verlag Berlin	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry
5	Adv Inorg Chem	Advances in Inorganic Chemistry	0898-8838	1591	3.500	4.615	>10.0	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry
6	Inorg Chem	Inorganic Chemistry	0020-1669	76733	4.325	4.434	7.5	Amer Chemical Soc	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
7	Organometallics	Organometallics	0276-7333	38076	3.888	3.679	6.8	Amer Chemical Soc	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry
8	Dalton T	Dalton Transactions	1477-9226	33714	3.647	3.654	6.9	Royal Soc Chemistry	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry
9	J Inorg Biochem	Journal of Inorganic Biochemistry	0162-0134	8458	3.317	3.386	6.2	Elsevier Science S.A.	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry
10	J Biol Inorg Chem	Journal of Biological Inorganic Chemistry	0949-8257	3500	3.287	3.323	5.5	Springer	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry
11	Prog Solid State Ch	Progress in Solid State Chemistry	0079-6786	1477	1.391	2.876	>10.0	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry
12	Eur J Inorg Chem	European Journal of Inorganic Chemistry	1434-1948	14021	2.909	2.815	4.9	Wiley-Blackwell	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
13	Comment Inorg Chem	Comments on Inorganic Chemistry	0260-3594	370	2.467	2.564	9.0	Taylor & Francis Inc	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry
14	Gold Bull	Gold Bulletin	0017-1557	984	2.719	2.531	6.6	Springer Heidelberg	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry,
15	Tetrahedron-Asymmetr	Tetrahedron-Asymmetry	0957-4166	13007	2.484	2.530	6.8	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry
16	J Solid State Chem	Journal of Solid State Chemistry	0022-4596	16918	2.261	2.484	8.1	Academic Press Inc Elsevier Science	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry
17	J Organomet Chem	Journal of Organometallic Chemistry	0022-328X	23201	2.205	2.073	10.0	Elsevier Science S.A.	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry
18	Polyhedron	Polyhedron	0277-5387	12863	2.033	2.003	7.2	Pergamon-Elsevier Science Ltd	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry

L.p.	Skrócona nazwa czasopisma	Pełna nazwa czasopisma	ISSN	Dane w oparciu o Journal Citation Reports				Wydawca	Dziedzina
				Ogólna liczba cytowań	Impact Factor	Impact Factor za ostatnie 5 lat	Cytowania half-life		
19	Inorg Chim Acta	Inorganica Chimica Acta	0020-1693	15178	1.899	1.918	7.8	Elsevier Science S.A.	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry
20	Inorg Chem Commun	Inorganic Chemistry Communications	1387-7003	5536	1.974	1.901	4.7	Elsevier Science BV	Chemistry, Inorganic & Nuclear Chemistry

2.2. Przegląd wybranych polskich czasopism chemicznych

Liczba polskich czasopism chemicznych jest bardzo duża, a ich tematyka kierowana jest do osób zajmujących się różnymi aspektami tej dziedziny nauki. Dużym ułatwieniem są bazy, które pozwalają na łatwe i szybkie poszukiwanie polskich periodyków naukowych i fachowych w wersji elektronicznej. Na uwagę zasługuje chociażby baza ARIANTA¹, która w swojej bazie zawiera ponad 2600 tytułów. Można tam znaleźć zarówno dostęp do pełnych tekstów czasopism, jak też czasopisma, które ustosępniają tylko spisy treści lub abstrakty.

2.2.1. Analityka

„*Analityka* to kwartalnik poświęcony ludziom i problemom pracy laboratoryjnej. Pismo przeznaczone zarówno dla chemików analityków, kadry kierowniczej laboratoriów, jak i dla pracowników technicznych. Porusza najważniejsze i aktualne problemy, występujące w pracy laboratoryjnej. W sferze naszych zainteresowań znajdują się laboratoria analityczne różnego typu, pracujące w placówkach badawczych. Na łamach czasopisma można znaleźć prezentacje wiodących laboratoriów krajowych, nowości w technice laboratoryjnej, opinie i artykuły dyskusyjne oraz anonse i omówienia imprez targowych, seminariów, sympozjów, konferencji, pokazów itp.”²

2.2.2. Aura

„*Aura* – miesięcznik popularno-naukowy Naczelnej Organizacji Technicznej, założony w 1973 roku, poświęcony w całości kształtowaniu i ochronie środowiska. Popularyzuje ochronę wód, powietrza, gleby, racjonalną gospodarkę odpadami oraz walkę z hałasem i wibracjami. Porusza problemy etyczne, filozoficzne, medyczne, prawne, planowania przestrzennego w aspekcie ochrony przyrody. Prowadzi dział: środowisko a zdrowie. Udziela porad prawnych. Stanowi cenną pomoc w nauczaniu ekologii we wszystkich typach szkół.

Aura to miesięcznik o zasięgu ogólnokrajowym, czytany przez profesjonalistów zajmujących się ochroną środowiska w administracji, przemyśle i biurach projektowych, nauczycieli, młodzież szkolną i akademicką oraz wszystkich, którzy interesują się problemami środowiska i jakości życia.”³

2.2.3. Chemia w szkole

„Dwumiesięcznik dla nauczycieli chemii. Czasopismo dla nauczycieli

¹ <http://www1.bg.us.edu.pl/bazy/czasopisma/>

² <http://www.malamut.pl/200,o-czasopismie>

³ <http://www.aura.krakow.pl/>

chemii wszystkich typów szkół oraz wykładowców i studentów chemii o kierunkach pedagogicznych. Zawiera materiały o różnorodnej tematyce, pomagające doskonalić nauczycieli w zakresie nauczania chemii. Na rynku wydawniczym ukazuje się od 1954 roku. Czasopismo zamieszcza:

- propozycje metodyczne, ułatwiające właściwą realizację nowych programów nauczania oraz przygotowanie uczniów do egzaminów maturalnych z chemii i testów na koniec gimnazjum,
- praktyczne wskazówki, dotyczące eksperymentów chemicznych i bezpieczeństwa na lekcjach chemii,
- informacje o najważniejszych osiągnięciach chemii w ostatnim stuleciu,
- zadania wraz z rozwiązaniami z polskich i międzynarodowych olimpiad chemicznych oraz krajowych konkursów chemicznych dla uczniów gimnazjów i szkół średnich,
- sprawozdania z konferencji dydaktyków chemii, ukazujące nowe inicjatywy edukacyjne,
- informacje o nowościach wydawniczych: podręcznikach, książkach popularnonaukowych oraz opracowaniach ukazujących się w czasopismach międzynarodowych.⁴

2.2.4. Chemik

„*Chemik* nauka-technika-rynek jest czasopismem naukowo-technicznym obejmującym swoim profilem problematykę chemii stosowanej – badań stosowanych, technik i technologii przemysłowych, kontroli procesów i – w ostatnich latach coraz szerzej – problematykę zarządzania: jakością, środowiskiem i bezpieczeństwem, a także zagadnieniami organizacyjno-prawnymi obejmującymi funkcjonowanie w Unii Europejskiej – nie tylko firm przemysłowych, ale także instytutów naukowych, jednostek badawczo-rozwojowych i wyższych uczelni i wzajemnych relacji we współpracy. Najważniejszym przesłaniem publikacji w miesięczniku *Chemik* jest upowszechnianie postępu technologicznego i technicznego w przemyśle chemicznym i kształtowanie nowoczesnych form współpracy nauki z przemysłem oraz propagowanie zrównoważonego rozwoju, w tym zasad tzw. Zielonej chemii, a także propagowanie pozytywnego wizerunku chemii jako branży o podstawowym znaczeniu w nauce, w gospodarce i w rozwoju cywilizacyjnym – w Polsce i w świecie. Wszystkie publikacje są recenzowane przez specjalistów w poszczególnych dziedzinach i zawierają streszczenia

⁴ <http://www.edupress.pl/wydawane/chemia-w-szkole/>

polsko- i angielskojęzyczne.”⁵

2.2.5. Karbo

„Kwartalnik naukowo-techniczny wydawany we współpracy z Instytutem Chemicznej Przeróbki Węgla, prezentujący zagadnienia przetwórstwa i użytkowania węgla.”⁶

2.2.6. Inżynieria Chemiczna i Procesowa

„Kwartalnik Komitetu Inżynierii Chemicznej i Procesowej polskiej Akademii Nauk publikujący w temacie modelowania matematycznego i prac doświadczalnych z zakresu transportu pędu, ciepła i masy. Procesów i operacji jednostkowych. Procesów zintegrowanych. Inżynierii bioprosesowej. Równowag i kinetyki reakcji chemicznych.”⁷

2.2.7. Laboratoria, Aparatura, Badania (LAB)

„LAB to czasopismo fachowe poświęcone problemom pracy laboratoryjnej, kierowane do różnego rodzaju laboratoriów, istniejące na polskim rynku od szesnastu lat. Na łamach pisma poruszamy najistotniejsze problemy mogące pojawić się w pracy kierownika, specjalisty i menadżera laboratorium.”⁸

2.2.8. Laboratoria - Przegląd Ogólnopolski

„Laboratorium – Przegląd Ogólnopolski jest czasopismem branżowym podejmującym zagadnienia związane z praktycznymi aspektami funkcjonowania wszelkiego rodzaju laboratoriów: przemysłowych, naukowych, medycznych, kontrolnych i innych. Tematy poszczególnych wydań adresujemy do kadry zarządzającej i pracowników wszelkiego typu laboratoriów. Interdyscyplinarna tematyka czasopisma łączy w sobie zagadnienia z różnych dziedzin nauki i techniki: chemii, biochemii, analityki medycznej, mikrobiologii, metrologii, inżynierii, a także zarządzania i finansów w zakresie niezbędnym dla funkcjonowania laboratorium.

Misją naszego czasopisma jest dostarczanie fachowej wiedzy i praktycznych rozwiązań problemów spotykanych w codziennej pracy laboratoryjnej. Artykuły pisane są przez specjalistów z danej dziedziny i obejmują nowoczesne techniki laboratoryjne między innymi z obszarów analizy instrumentalnej (chromatografia,

5 http://www.miesiecznikchemik.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=5&Itemid=28&lang=pl

6 <http://www.gornicza.com.pl/?mod=RegularPage&p=czasopisma>

7 <http://www.inche.pwr.wroc.pl/>

8 www.lab.media.pl

spektroskopia i in.), nauk przyrodniczych (biochemia, genetyka), jak również tematykę ogólnolaboratoryjną, związaną z zarządzaniem jakością, akredytacją laboratoriów, pomiarami w laboratoriach oraz walidacją metod.”⁹

2.2.9. Ochrona powietrza i problemy odpadów

„Kwartalnik *Ochrona Powietrza i Problemy Odpadów* – najstarsze czasopismo ekologiczne o zasięgu ogólnopolskim - stanowi źródło informacji naukowo-technicznych o metodach i urządzeniach do redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza, i odpadów wprowadzanych do środowiska. Skupia się również na informacjach o właściwościach i przemianach tych zanieczyszczeń w środowisku, o aspektach prawnych i ekonomicznych wynikających z zasady zrównoważonego rozwoju.

Na łamach czasopisma ukazują się prace najwybitniejszych polskich specjalistów, zarówno teoretyków jak i praktyków. Szeroko prezentowana jest również problematyka charakteryzująca problemy ochrony środowiska różnych regionów Polski, w których skupiają się charakterystyczne dla danego procesu rodzaje uciążliwości odnoszące się do jakości powietrza oraz gospodarki odpadami.”¹⁰

2.2.10. Ochrona Środowiska

„Kwartalnik *Ochrona Środowiska* jest czasopismem naukowym wydawanym przez Oddział Dolnośląski Polskiego Zrzeszenia Inżynierów i Techników Sanitarnych we Wrocławiu nieprzerwanie od 1979 roku.”¹¹

2.2.11. Orbital

Czasopisma wydawane przez PTChem, dotyczące problematyki chemicznej w Polsce¹².

2.2.12. Polimery

„*Polimery* – czasopismo o zasięgu międzynarodowym, obejmujące tematykę: tworzyw wielkocząsteczkowych, gumy, lakierów i włókien sztucznych, wydawane przez Instytut Chemii Przemysłowej w Warszawie. Czasopismo jest skierowane do pracowników naukowych, menadżerów oraz pracowników inżynieryjnych wyższych uczelni, PAN, instytutów badawczych i zakładów przemysłowych, specjalizujących się w chemii, fizykochemii, technologii

---

9 <http://laboratorium.elamed.pl/strona-zakres.html>

10 <http://www.sitph.pl/op/>

11 www.os.not.pl

12 <http://www.ptchem.pl/portal-wiedzy/czasopisma>

i przetwórstwie polimerów. *Polimery* na swych łamach przedstawiają oryginalne, recenzowane przez specjalistów prace badawcze, naukowe i technologiczne.”¹³

2.2.13. Polish Journal of Chemical Technology

Czasopismo dotyczących różnych dziedzin chemii, technologii chemicznej i inżynierii¹⁴.

2.2.14. Polish Journal of Environmental Studies

Czasopismo publikuje artykuły, raporty opinie opisujące oryginalne badania z zakresu problemów ochrony środowiska¹⁵.

2.2.15. Przemysł Chemiczny

„*Przemysł Chemiczny* jest miesięcznikiem naukowo-technicznym i publikuje w języku polskim prace naukowo-badawcze oraz problemowo-przeglądowe z zakresu szeroko rozumianej chemii przemysłowej i dziedzin pokrewnych (materiałoznawstwo, aparatura chemiczna i pomiarowa, bezpieczeństwo procesowe, ochrona środowiska, gospodarka surowcami i energią). Oprócz tego publikowane są listy do redakcji (zwłaszcza o charakterze dyskusyjnym lub polemicznym), krótkie informacje o aktualnych wydarzeniach w polskim przemyśle chemicznym i komentarze do tych wydarzeń, informacje o postępie w zakresie chemii przemysłowej na świecie, sprawozdania z konferencji naukowo-technicznych, zjazdów, kongresów, sympozjów i wystaw, recenzje książek z zakresu chemii i nauk okrewnych, biografie wybitnych chemików naukowców i/lub działaczy gospodarczych, wspomnienia pośmiertne, wywiady z wybitnymi ludźmi nauki, techniki lub polityki a także informacje o działalności SITPChem i o działalności krajowych przedsiębiorstw i zakładów chemicznych. W czasopiśmie zamieszczane są także artykuły sponsorowane oraz reklamy.”¹⁶

2.2.16. Rynek Chemiczny

Rynek Chemiczny, miesięcznik branży chemicznej, czasopismo techniczno-ekonomiczne¹⁷.

2.2.17. Wiadomości Chemiczne

Wiadomości Chemiczne publikują artykuły przeglądowe, dotyczące

---

13 www.ichp.pl/polimery

14 <http://versita.metapress.com/content/120765/>

15 www.pjoes.com

16 http://pitro.pl/zal/PrzemyslChemiczny_Wymagania.pdf

17 www.rynekchemiczny.com.pl

wszystkich dziedzin chemii i wcześniej niedrukowane w innych czasopismach. Wiadomości chemiczne są dostępne w wersji elektronicznej w zasobach Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej¹⁸.

---

¹⁸ <http://old.pages.wchuwr.pl/wiadchem.html>

ROZDZIAŁ 3

POJĘCIA DOTYCZĄCE WYDAWNICTW, CZASOPISM I AUTORÓW

3.1. Afiliacja

Afiliacja oznacza nazwę jednostki, którą reprezentuje autor publikacji. Jeżeli podaje on ją jako miejsce swojej pracy, to dany artykuł czy książka jest włączana do dorobku tej jednostki.

3.2. Arkusz wydawniczy

Arkusz wydawniczy to jednostka miary objętości tekstu. W zależności od rodzaju tekstu za arkusz wydawniczy uważa się:

- w przypadku prozy tekst, który zawiera 40000 znaków wraz ze spacjami lub 22 strony znormalizowane (czyli po 1800 znaków na każdej stronie),
- w przypadku poezji jest to 700 wersów,
- w przypadku ilustracji (w tym zapisu nutowego, wzorów chemicznych i matematycznych itp.) jest to 3000 cm².

3.3. Autocytowanie

Autocytowanie polega na cytowaniu publikacji autora w jego własnych publikacjach. Wielokrotnie tematem dyskusji staje się problem, w jaki sposób traktować taki sposób cytowania. Odjęcie autocytowań od dorobku autora powoduje automatycznie spadek indeksu Hirscha.

3.4. Bazy cytowań

Bazy cytowań zawierają informacje na temat publikacji, w których zostały zacytowane poszczególne prace. Dane dotyczące cytowań można znaleźć m.in. w bazie Scopus i Web of Science. Narodowe Centrum Nauki¹ stwierdza, iż w dorobku naukowym oraz we wnioskach grantowych należy podawać całkowitą liczbę cytowań wraz z autocytowaniami.

---

¹ <http://www.ncn.gov.pl/>

3.5. Biblioteki cyfrowe

Biblioteki cyfrowe zaczęły pojawiać się dopiero w latach dziewięćdziesiątych XX wieku (choć sama koncepcja sięga lat sześćdziesiątych). W Polsce pierwsza biblioteka cyfrowa, czyli Polska Biblioteka Internetowa², została otwarta 1 września 2003 roku. Następne lata przyniosły kolejne inicjatywy związane z nowymi projektami, jak również dynamiczny rozwój tych już istniejących. Najważniejszą cechą bibliotek tego typu jest udostępnianie swoich publikacji w sieci, w postaci plików cyfrowych, zarówno tych, które powstały w tej formie – prasy elektronicznej i e-książek (ang. *new born*) oraz zdigitalizowanych dokumentów papierowych (np. map czy zdjęć). Dostęp do zbiorów zgromadzonych w bibliotece cyfrowej jest możliwy dzięki połączeniu z internetem – czytelnik wchodzi na stronę biblioteki i przeszukuje katalog online. Biblioteka cyfrowa charakteryzuje się tym, że zarówno zbiory, jak i informacje o nich mają postać cyfrową, korzystanie z nich odbywa się poprzez sieci komputerowe, działalność biblioteki jest skomputeryzowana, a jej funkcjonowanie jest niezależne od używanego sprzętu i oprogramowania³.

Można wyróżnić dwa podstawowe sposoby dostępu do bibliotek cyfrowych. Pierwszy działa na zasadzie dostępu otwartego dla każdego (te biblioteki z reguły w swojej ofercie posiadają te tytuły, do których wygasły już majątkowe prawa autorskie). Drugi rodzaj oferty skierowany jest do zarejestrowanych użytkowników lub instytucji.

W 2007 roku powstała Federacja Bibliotek Cyfrowych (FBC), która jest jednym z etapów budowy sieci rozproszonych bibliotek cyfrowych i repozytoriów w Polsce. Serwis ten utrzymywany jest przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe. Do jego podstawowych celów należy:

- *ułatwienie wykorzystania zasobów polskich bibliotek cyfrowych i repozytoriów,*
- *zwiększenie widoczności i popularyzacja zasobów polskich bibliotek cyfrowych i repozytoriów w internecie,*
- *udostępnienie użytkownikom internetu i twórcom bibliotek cyfrowych nowych, zaawansowanych usług sieciowych opartych na zasobach polskich bibliotek cyfrowych i repozytoriów⁴.*

2 <http://www.pbi.edu.pl/index.html>

3 E. Głowacka, *Jakość bibliotek cyfrowych – aspekty i kryteria oceny*, <http://www.e-mentor.edu.pl/artykul/index/numer/39/id/828> z dnia 10.08.2011 r.

4 <http://fbc.pionier.net.pl/owoc/about?id=about-fbc> z dnia 10.08.2011 r.

Tabela 1. Zestawienie polskich bibliotek cyfrowych⁵.

Nazwa	Strona główna
Akademicka Biblioteka Cyfrowa KRAKÓW	http://abc.krakow.pl/
Armarium. dominikańska biblioteka cyfrowa	http://bc.dominikanie.pl/
Bałtycka Biblioteka Cyfrowa	http://bibliotekacyfrowa.eu
Baza Rozpraw Doktorskich Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach	http://www.bg.uph.edu.pl/library/BRD.htm
Biała Biblioteka Cyfrowa	http://bbc.mbp.org.pl/
Bibliologiczna Biblioteka Cyfrowa	http://bbc.uw.edu.pl
Biblioteka Cyfrowa Fundacji Ormiańskiej KZKO	http://bibliotekaormianska.pl
Biblioteka Cyfrowa Instytutu Łączności	http://dlibra.itl.waw.pl/
Biblioteka Cyfrowa Katedry Lingwistyki Formalnej Uniwersytetu Warszawskiego	http://bc.klf.uw.edu.pl/
Biblioteka Cyfrowa Książnicy Stargardzkiej	http://edk.ksiaznica.stargard.pl/
Biblioteka Cyfrowa Małopolskiego Towarzystwa Genealogicznego	http://www.mtg-malopolska.org.pl/bibliotekacyfrowa.html
Biblioteka Cyfrowa ORE	http://www.bc.ore.edu.pl
Biblioteka Cyfrowa Ośrodka KARTA	http://www.dlibra.karta.org.pl/
Biblioteka Cyfrowa Politechniki Koszalińskiej	http://dlibra.tu.koszalin.pl/dlibra
Biblioteka Cyfrowa Politechniki Krakowskiej	http://www.biblos.pk.edu.pl/bc
Biblioteka Cyfrowa Politechniki Lubelskiej	http://bc.pollub.pl
Biblioteka Cyfrowa Politechniki Łódzkiej	http://ebipol.p.lodz.pl/
Biblioteka Cyfrowa Politechniki Śląskiej	http://delibra.bg.polsl.pl/
Biblioteka Cyfrowa Politechniki Warszawskiej	http://bcpw.bg.pw.edu.pl/
Biblioteka Cyfrowa Polskiego Instytutu Antropologii	http://www.cyfrowaetnografia.pl/
Biblioteka Cyfrowa - Regionalia Ziemi Łódzkiej	http://bc.wimbp.lodz.pl/
Biblioteka Cyfrowa UMCS	http://dlibra.umcs.lublin.pl
Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Łódzkiego	http://bcul.lib.uni.lodz.pl/
Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Śląskiego	http://www.bc.us.edu.pl/
Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego	http://dlibra.bg.uwm.edu.pl/

⁵ <http://bc.pionier.net.pl/owoc/list-libs> z dnia 10.08.2011 r.

Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego	http://www.bibliotekacyfrowa.pl
Biblioteka Cyfrowa Zachodniopomorskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli	http://62.69.213.60:8080/dlibra
Biblioteka Humanistyczna	http://biblioteka.nowahumanistyka.pl/
Biblioteka Multimedialna Teatrnn.pl	http://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/dlibra
Chełmska Biblioteka Cyfrowa	http://cyfrowa.chbp.chelm.pl
Computer Science Journal	http://www.csci.agh.edu.pl/
Cyfrowa Biblioteka Diecezjalna w Sandomierzu	http://bc.bdsandomierz.pl
Cyfrowa Biblioteka Druków Ulotnych Polskich i Polski Dotyczących z XVI, XVII i XVIII Wieku	http://cbdu.id.uw.edu.pl/
Cyfrowa Biblioteka Narodowa	http://www.polona.pl
Cyfrowa Ziemia Sieradzka	http://cyfrowa.pbp.sieradz.pl
Cyfrowe archiwum KK NSZZ Solidarność	http://www.solidarnosc.org.pl:8080/dlibra
Cyfrowe Muzeum Narodowe w Warszawie	http://cyfrowe.mnw.art.pl/
Cyfrowy Dolny Śląsk	http://jbc.jelenia-gora.pl
Czytelnia kwartalnika „Bezpieczeństwo i Technika Pożarnicza”	http://czytelnia.cnbop.pl/strona-glowna-czytelnia
Czytelnia Wirtualna Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II	http://cw.kul.lublin.pl/
Dolnośląska Biblioteka Cyfrowa	http://www.dbc.wroc.pl
Dziennik Ustaw RP na Uchodźstwie	http://eprint.hist.pl/
e-biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego	http://ebuw.uw.edu.pl
Elbląska Biblioteka Cyfrowa	http://dlibra.bibliotekaelblaska.pl/
Gdańska Biblioteka Cyfrowa	http://www.gbc.org.pl/
Genealogiczna Biblioteka Cyfrowa	http://biblioteka.genealodzy.pl/
ICM - DIR - Zasoby Polskie	http://dir.icm.edu.pl/pl/
Ilawska Biblioteka Cyfrowa	http://ibc.ilawa.pl/
Internetowa Biblioteka Wzornictwa	http://biblioteka.zsz.com.pl
Jagiellońska Biblioteka Cyfrowa	http://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/
Kolbuszowska Biblioteka Cyfrowa	http://biblioteka.kolbuszowa.pl/dlibra
Krośnieńska Biblioteka Cyfrowa	http://www.kbc.krosno.pl/
Księgozbiór Wirtualny Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES	http://digital.fides.org.pl
Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa	http://kpbc.umk.pl/
Małopolska Biblioteka Cyfrowa	http://mbc.malopolska.pl

Mazowiecka Biblioteka Cyfrowa	http://mbc.cyfrowemazowsze.pl/
Morska Biblioteka Cyfrowa	http://mbc.fundacjamorska.org/
Nowohucka Biblioteka Cyfrowa	http://cyfrowa.biblioteka.krakow.pl
Opolska Biblioteka Cyfrowa	http://obc.opole.pl
Otwórz książkę	http://otworzksiazke.pl
Pedagogiczna Biblioteka Cyfrowa	http://www.ap.krakow.pl/dlibra
Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa	http://www.pbc.rzeszow.pl/
Podlaska Biblioteka Cyfrowa	http://pbc.biaman.pl
Polska Biblioteka Internetowa	http://www.pbi.edu.pl/
Pomorska Biblioteka Cyfrowa	http://pbc.gda.pl/
Publiczne Archiwum Cyfrowe Agnieszki Osieckiej	http://www.archiwumagnieszkiosieckiej.pl
Radomska Biblioteka Cyfrowa	http://bc.mbpradom.pl
Repozytorium Cyfrowe Instytutów Naukowych	http://rcin.org.pl
Repozytorium Cyfrowe Poloników	http://www.repcyfr.pl
Repozytorium Instytutu Biochemii i Biofizyki Polskiej Akademii Nauk	http://eprints.ibb.waw.pl/
Repozytorium Politechniki Łódzkiej CYRENA	http://dspace.p.lodz.pl/
Repozytorium Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza	http://repozytorium.amu.edu.pl/
Rolnicza Biblioteka Cyfrowa	http://delta.cbr.edu.pl/dlibra
Sanocka Biblioteka Cyfrowa	http://sanockabibliotekacyfrowa.pl
Śląska Biblioteka Cyfrowa	http://www.sbc.org.pl/
Świętokrzyska Biblioteka Cyfrowa	http://sbc.wbp.kielce.pl/
Tarnowska Biblioteka Cyfrowa	http://dlibra.biblioteka.tarnow.pl/
Teledetekcja Środowiska	http://telegeo.wgsr.uw.edu.pl/Teledetekcja_Srodowiska/czasopismo_pl.html
Wejherowska Biblioteka Cyfrowa	http://biblioteka.wejherowo.pl/dlibra
Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa	http://www.wbc.poznan.pl/
Wirtualne Archiwum Polskich Ormian	http://www.archiwum.ormianie.pl
Zachodniopomorska Biblioteka Cyfrowa	http://zbc.ksiaznica.szczecin.pl/
Zielonogórska Biblioteka Cyfrowa	http://zbc.uz.zgora.pl/
Ziemiańska Biblioteka Cyfrowa	http://www.plus-minus.net.pl/Szczecinek/Szczecinek37.html

Program Wirtualna Biblioteka Nauki⁶ zakłada bezpłatny dostęp do najważniejszych publikacji naukowych na świecie. Jest to możliwe dzięki finansowaniu go ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wirtualna Biblioteka Nauki zapewnia łatwy dostęp do tytułów ze wszystkich dziedzin naukowych. W ramach tego projektu użytkownicy otrzymują dostęp do zasobów licencyjnych takich wydawnictw, jak: Elsevier, Springer, Web of Knowledge, EBSCO, Nature i Science oraz konsorcyjny dostęp do zasobów treściowych wybranych baz (m.in. ACS, Chemical Abstracts), polskich zasobów wydawniczych i bibliograficznych. Więcej informacji na ten temat można znaleźć na stronie koordynatora projektu <http://vls.icm.edu.pl/>.

3.6. Digital Object Identifier (DOI)

DOI to cyfrowy identyfikator dokumentu elektronicznego. System identyfikacji stosowany jest w celu zapewnienia aktualnych informacji na temat tego, gdzie w internecie można znaleźć dany dokument. Dzięki temu, nawet jeśli zmieni się miejsce, w którym znajduje się dany dokument, to jego nazwa DOI nie ulegnie zmianie.

DOI definiowane jest jako cyfrowy identyfikator dla dowolnego przedmiotu własności intelektualnej, który pozwoli na trwałe identyfikowanie dowolnych obiektów własności intelektualnej w sieci cyfrowej, a także powiązaniu go z aktualnymi informacjami na jego temat. System ten ma zapewnić trwałą identyfikację oraz zarządzanie zawartościami intelektualnymi. Nazwy DOI mogą być wykorzystywane w dowolnej formie zarządzania danymi, zarówno komercyjnymi, jak i niekomercyjnymi. Dzięki temu zarządzanie dokumentami elektronicznymi w internecie staje się łatwiejsze i wygodniejsze, a przede wszystkim pozwala na zautomatyzowanie usług oraz transakcji. Numer DOI może otrzymać zarówno całe czasopismo naukowe, jak również rozdział w książce czy plik multimedialny.

Numer DOI składa się z dwóch części:

- przedrostek, np. 10.1000, gdzie 10. oznacza, iż mamy do czynienia z identyfikatorem DOI, a 1000 oznacza numer danego wydawcy, który zarejestrował się i korzysta z tego systemu poprzez jedną z agencji mającą do tego prawo,
- dalszy ciąg numeru, końcówka, oznaczająca dane dzieło. Numer ten nadaje wydawca, który gwarantuje, iż będzie on unikalny dla każdego opublikowanego przez niego dzieła.

Długość żadnej z części nie jest ściśle określona i poza cyframi może

---

⁶ <http://wbn.edu.pl/>

zawierać także inne znaki. DOI powinno być zapisywane w następujący sposób: doi:10.100/123.

DOI zarządzane jest przez International DOI Foundation^{7,8}.

3.7. Indeksy cytowań

Indeksy cytowań wykorzystywane są do oceny czasopism naukowych. Należy pamiętać, iż indeksy cytowań odnoszą się do czasopism (tytułów), a nie do publikacji poszczególnych autorów. Do najczęściej stosowanych należą następujące indeksy:

- Impact Factor (IF),
- Immediacy Index (II),
- Cited half-life⁹.

3.8. ISAN – *International Standard Audiovisual Number*

ISAN to system numeracji, obejmujący swym zasięgiem utwory audiowizualne. Został on opracowany przez organizację ISO (International Organization for Standardization). Numer ten jest przeznaczony przede wszystkim do identyfikacji utworów, które zostały wprowadzone do obrotu w elektronicznych kanałach dystrybucji oraz na cyfrowych nośnikach informacji. ISAN nadawany jest między innymi filmom fabularnym, reklamowym, telewizyjnym, multimediami i wideoklipom¹⁰.

3.9. Lista filadelfijska

Eugene Garfielda zaproponował w 1955 utworzenie indeksu cytowań naukowych, w 1963 r. ukazał się w pierwszym wydaniu Science Citation Index (SCI), który objął 102 tys. artykułów z 613 czasopism z 1961 r. W roku 1960 powstał w Filadelfii Instytut Informacji Naukowej (ISI – Institute of Scientific Information), który zajmuje się opracowywaniem indeksów cytowań. Pełną listę filadelfijską można znaleźć na stronie <http://www.isinet.com/cgi-bin/jrnlst/jloptions.cgi?PC=master>¹¹.

Wykaz czasopism indeksowanych w bibliograficznych bazach danych ISI został nazwany „listą filadelfijską” przez Andrzeja Kajetana Wróblewskiego i od tego czasu jest to nazwa powszechnie stosowana w Polsce, mimo iż pełna nazwa listy brzmi *Thomson Scientific Master Journal List*.

7 <http://www.doi.org/> z dnia 9.08.2011 r.

8 <http://www.doi.org/faq.html#1> z dnia 9.08.2011 r.

9 http://www.mini.pw.edu.pl/~dryzek/www/?S%B3ownik:Indeksy_cytowa%F z dnia 15.08.2011 r.

10 http://www.isan.org/docs/ISAN_FAQ.pdf z dnia 16.08.2011 r.

11 http://www.mini.pw.edu.pl/~dryzek/www/?S%B3ownik:Lista_filadelfijska_%28LF%29 z dnia 15.08.2011 r.

Zasopisma, które znalazły się na liście filadelfijskiej uznaje się za najlepsze z branży, a publikowanie w nich jest wyżej punktowane.

3.10. Miara oddziaływania (IF – Impact Factor)¹²

Impact Factor (IF, w dosłownym tłumaczeniu „miara oddziaływania”) – współczynnik odzwierciedlający prestiż czasopisma naukowego w rankingu światowym oraz siłę jego oddziaływania, obliczany dla danego czasopisma przez Instytut Filadelfijski (Institute of Scientific Information, część Thomson Reuters Corporation) na podstawie średniej rocznej liczby cytowań przypadającej na jeden opublikowany w nim artykuł. IF obliczany jest według następującego wzoru:

$$IF = B/C$$

gdzie B oznacza łączną liczbę cytowań wszystkich publikacji z danego czasopisma w danym roku kalendarzowym, które ukazały się w tym czasopiśmie w ciągu ostatnich dwóch lat, po odjęciu autocytowań (cytowań publikacji autora w jego własnych publikacjach, również gdy jest tylko współautorem), a C oznacza liczbę wszystkich publikacji, które ukazały się w tym czasopiśmie w ciągu ostatnich dwóch lat.

Lista współczynników IF jest corocznie publikowana przez Thomson Reuters w *Journal Citation Reports*.

W wielu krajach, m.in. również i w Polsce, IF służy do oceny działalności naukowej instytutów badawczych i wydziałów wyższych uczelni. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego każdego roku publikuje listę punktów przypisanych czasopismom naukowym w zależności od wartości ich IF.

Wykaz miar oddziaływania (IF) dla czasopism w poszczególnych latach można znaleźć na następujących stronach [www](http://www.symbioton.com):

1992 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%201992.pdf>

1993 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%201993.pdf>

1994 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%201994.pdf>

1995 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%201995.pdf>

1996 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%201996.pdf>

1997 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%201997.pdf>

1998 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%201998.pdf>

1999 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%201999.pdf>

2000 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%202000.pdf>

2001 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%202001.pdf>

2002 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%202002.pdf>

¹² <http://symbioton.com/?impact-factor>; 16 z dnia 8.08.2011 r.

2003 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%202003.pdf>

2004 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%202004.pdf>

2005 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%202005.pdf>

2006 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%202006.pdf>

2007 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%202007.pdf>

2008 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%202008.pdf>

2009 – <http://symbioton.com/files/IMPACT%20FACTOR%202009.pdf>

Wykaz polskich czasopism ze współczynnikami oddziaływania (IF) za lata 1999-2008 można znaleźć pod adresem <http://symbioton.com/files/IF%20POL%201995-2008.pdf>. Natomiast spis wszystkich czasopism polskich na liście filadelfijskiej znajduje się pod adresem <http://symbioton.com/files/CZASOPISMA%20POLSKIE.pdf>.

3.11. Międzynarodowy Znormalizowany Numer Książki (ISBN – International Standard Book Number)

W normie PN-ISO 2108:2006 z grudnia 2006 roku „Międzynarodowy znormalizowany numer książki (ISBN)” zostały określone zasady oraz tryb właściwego oznaczania numerem ISBN. ISBN służy do identyfikacji wydawcy oraz wydawanych przez niego wydawnictw zwartych.

Przynależność do systemu numeracji ISBN jest dowolna, a przydział numerów bezpłatny. Pula numerów ISBN przydzielana jest wydawcy na jego pisemny wniosek. Po każdorazowym wykorzystaniu numeru wydawca powinien informować o tym Krajowe Biuro ISBN, jak również w przypadku błędnego wydrukowania numeru oraz wszelkich zmianach w nazwie i adresie firmy.

Numer ISBN nadaje się takim wydawnictwom zwartym, jak:

- drukowane książki i broszury,
- publikacje elektroniczne zarówno na nośnikach fizycznych (takich jak taśmy czytelne maszynowo, dyskietki czy CD-ROM-y), jak i w Internecie,
- publikacje w języku Braille’a,
- mapy,
- książki mówione na kasetach, płytach CD lub DVD,
- filmy edukacyjne i instruktażowe,
- publikacje w postaci mikroform,
- publikacje multimedialne, jeżeli ich podstawowym składnikiem jest tekst,
- oprogramowanie edukacyjne lub instruktażowe,
- cyfrowe kopie drukowanych publikacji książkowych.

Numer ISBN powinien znajdować się na odwrocie strony tytułowej oraz na 4

stronie okładki.

Każdy numer ISBN może zostać użyty tylko jeden raz. W przypadku dodruku książki nie należy używać nowego ISBN, jeżeli nie zmienił się tytuł publikacji, wydanie, forma produktu oraz wydawca. Nowego numeru ISBN nie należy nadawać w przypadku zmiany ceny publikacji oraz drobnych zmian (np. korekty błędów drukarskich)¹³.

Do 2007 roku przydzielane były numery 10-cyfrowe, obecnie są to numery 13-cyfrowe. Struktura ISBN od 1.01.2007 roku jest następująca:

- prefiks – jest to trzycyfrowy numer (obecnie 978, a w przeszłości może być wykorzystany także prefiks 979), udostępniany przez EAN International,
- identyfikator grupy rejestracyjnej – jest to numer identyfikujący kraj, region geograficzny lub obszar językowy należący do systemu ISBN (dla Polski jest to numer 83),
- identyfikator wydawcy – jest to informacja o wydawcy w obrębie danej grupy rejestracyjnej. Długość tego numeru jest zmienna. Jej długość zależy od oczekiwanej produkcji danego wydawcy – ci, którzy przewidują publikację największej liczby tytułów otrzymują najkrótsze identyfikatory, a ci o najmniejszej produkcji najdłuższe (maksymalnie do sześciu cyfr),
- identyfikator publikacji – identyfikuje konkretne wydanie publikacji danego wydawcy. Także jego długość uzależniona jest od przewidywanej wielkości produkcji danego wydawcy,
- znak kontrolny – jest to jedna cyfra.

Poszczególne elementy powinny być rozdzielone znakiem łącznikiem (-)¹⁴.

3.12. Międzynarodowy Znormalizowany Numer Wydawnictwa Ciągłego (ISSN – *International Standard Serial Number*)

ISSN to międzynarodowy znormalizowany numer wydawnictw ciągłych, nadawany takim zasobom jak: czasopisma, gazety, roczniki itp. ukazujących się na różnych nośnikach. Zasoby ciągłe wydawane są sukcesywnie, bez określonego z góry zakończenia. Zazwyczaj wydawane są po sobie lub w aktualizowanych częściach, z reguły oznaczonych numerycznie i/lub chronologicznie. ISSN służy do identyfikacji danego tytułu.

ISSN nadawany jest po wypełnieniu i przesłaniu do Narodowego Ośrodka ISSN wniosku o nadanie numeru wraz z odpowiednimi dokumentami:

- dla publikacji drukowanych: po 2 egz. dotychczas wydanych numerów,

¹³ <http://bn.org.pl/programy-i-uslugi/issn/informacje-ogolne/> z dnia 9.08.2011 r.

¹⁴ <http://bn.org.pl/download/document/1259577324.pdf> z dnia 9.08.2011 r.

jeśli tytuł już się ukazuje lub kserokopie ostatecznej wersji strony tytułowej oraz strony redakcyjnej, jeśli wydawca chce otrzymać numer przed opublikowaniem pierwszego numeru,

- dla publikacji internetowych: zrzuty ekranu, z numeru pierwszego – strony tytułowej, z numeru bieżącego – strony tytułowej oraz danych wydawcy i redakcji; nie ma możliwości otrzymania numeru ISSN dla publikacji online przed jej pojawieniem się w internecie,
- dla portalu: zrzuty ekranów – tytułowego z pierwszego wydania, tytułowego oraz z danymi redakcyjnymi z bieżącego wydania. Numer ISSN dostają przede wszystkim portale naukowe, charakteryzujące się pewną „ciągłością”, taką jak daty przy poszczególnych wpisach, data ostatniej aktualizacji lub data bieżąca przy tytule¹⁵.

3.13. Otwarty dostęp (OA – Open Access)

Najbardziej znaczącym rokiem związanym z Open Access jest rok 1994, kiedy to profesor Stevan Harnad zasugerował w apelu zamieszczonym w internecie autorom publikacji naukowych, które nie są przeznaczone do celów komercyjnych, ich archiwizowanie w internetowych zbiorach. Apel ten, znany także pod nazwą „Subversive Proposal” stał się początkiem dyskusji na temat takiego sposobu umieszczania publikacji, a także przyczynił się do powstania w 1997 r. otwartego repozytorium Cogprints oraz oprogramowania do tworzenia otwartych repozytoriów instytucjonalnych Eprints¹⁶. Należy także wspomnieć o CERN (The European Organization for Nuclear Research), która już na początku swojej działalności, w 1953 r., ogłosiła, iż wyniki badań przez nią przeprowadzanych będą dostępne publicznie. Tym samym stała się w Europie pewnego rodzaju prekursorem idei Open Access. W 2005 r. organizacja ta opowiedziała się za modelem finansowania, w którym to autor ponosi opłaty związane z publikacją tekstu. Jednocześnie stworzyła także konsorcjum, w skład którego weszły instytucje badawcze, fundatorzy badań oraz biblioteki, które miały się zająć finansowaniem czasopism Open Access związanych z fizyką nuklearną, a także pokrywaniem opłat związanych z publikacją¹⁷.

W styczniu 2008 r. Stowarzyszenie Europejskich Uniwersytetów przyjęło rekomendację grupy roboczej ds. otwartego dostępu, która zakładała, iż „Wszystkie uniwersytety europejskie powinny stworzyć instytucjonalne

15 <http://bn.org.pl/programy-i-uslugi/issn/informacje-ogolne> z dnia 9.08.2011 r.

16 B. Bednarek-Michalska, *Uwolnij wiedzę! O nowym modelu komunikacji naukowej*, <http://kpbc.umk.pl/Content/46223/michalska9.pdf> z dnia 12.08.2011 r.

17 <http://otwartanauka.pl/przewodnik-po-otwartej-nauce/3-instytucjonalne-inicjatywy-wspierajace-open-access/> z dnia 11.08.2011 r.

repozytoria i narzucić wymóg umieszczania w nich wszystkich artykułów z chwilą publikacji. Teksty te powinny stać się wolnodostępne w najkrótszym możliwym czasie¹⁸.

W Polsce organizacją, która zajmuje się działaniami na rzecz otwarcia w nauce jest Koalicja Otwartej Edukacji (KOED) – „porozumienie organizacji pozarządowych i instytucji działających w obszarze edukacji, nauki i kultury. Celem jej działania jest budowanie, promocja i aktywizm na rzecz otwartych zasobów edukacyjnych rozumianych jako materiały, które są udostępnione w sposób otwarty i gwarantujący ich odbiorcom wolność wykorzystywania i odtwarzania utworu, wolność poznawania dzieła oraz stosowania zawartych w nim informacji, wolność redystrybucji i wolność dystrybucji dzieł pochodnych¹⁹.

Open Access (otwarty dostęp, OA) oznacza te publikacje internetowe, do których dostęp, czyli możliwość czytania, pobierania, kopiowania czy rozpowszechniania nie jest niczym ograniczony. Należy jednak podać źródłopochodzenia tekstu. Taki rodzaj dostępu dotyczy szczególnie treści naukowych oraz edukacyjnych. Dzięki temu każdy może otrzymać dostęp do najbardziej aktualnych informacji, a autor znajduje szersze grono odbiorców swojej publikacji²⁰.

Publikacja Open Access powinna spełniać dwa warunki:

1. prawa autorskie są udostępniane użytkownikom bezpłatnie, nieodwołalnie, o zasięgu światowym oraz pozwalają na kopiowanie, wykorzystywanie, dystrybucję i przesyłanie publikacji oraz do dystrybuowania w dziełach pochodnych w formie cyfrowej z zastrzeżeniem przypisania autorstwa, jak również do formy drukowanych kopii na użytek własny,
2. pełna wersja pracy powinna zawierać także materiały dodatkowe, w tym także kopię pozwolenia na wyżej wymienione działania. Publikacja, w odpowiednim formacie elektronicznym zostaje natychmiast osadzona w co najmniej jednym repozytorium online obsługiwanym przez instytucję akademicką, towarzystwo naukowe, agencję rządową lub inną organizację, która zapewnia otwarty dostęp do niej²¹.

W sierpniu 2009 r. najwięcej czasopism Open Access skatalogowanych w Directory of Open Access Journals było w Stanach Zjednoczonych (934 tytułów), Brazylii (390 tytułów) oraz Wielkiej Brytanii (377 tytułów). Dla

18 <http://otwartanauka.pl/blog/category/dokumenty-i-deklaracje/> z dnia 11.08.2011 r.

19 <http://koed.org.pl/o-nas/nasze-cele-i-ludzie/> z dnia 11.08.2011 r.

20 <http://www.plos.org/oa/index.php> z dnia 11.08.2011 r.

21 <http://www.plos.org/oa/definition.php> z dnia 11.08.2011 r.

porównania w Polsce było to 70 tytułów. Warto jednak pamiętać, że wiele czasopism pojawia się w polskich bibliotekach cyfrowych, mimo iż nie są one skatalogowane w DOAJ. Pierwsze czasopisma OA były publikowane w Polsce już w latach dziewięćdziesiątych. Z czasem ich liczba zaczęła znacząco wzrastać, a obecnie model takiego publikowania jest promowany przez kilka wydawnictw, przede wszystkim ViaMedicę, Termedię czy Versitę – pozwalają one na darmowy dostęp pod warunkiem zarejestrowania bezpłatnego konta²².

Najważniejsze terminy związane z Open Access:

- **Gratis OA** – odnosi się do praw użytkownika OA. Oznacza, że dostęp do artykułów i rozdziałów posiadających prawa OA jest darmowy, ale tylko w otoczeniu kontrolowanym przez wydawcę,
- **Libre OA** – odnosi się do praw użytkowników OA. Oznacza, że dostęp do publikacji jest darmowy i może być używany zgodnie z wolą użytkownika (w tym także zawiera się możliwość drukowania i dystrybucji materiałów), który nie posiada jednak prawa do kopiowania,
- **Gold OA** – termin odnosi się do miejsca publikacji OA. W praktyce oznacza to, że artykuł został opublikowany w czasopiśmie Open Access (czyli zarówno dany artykuł, jak i inne zawarte w danym czasopiśmie pozwalają na wolny dostęp do nich) i to wydawca, a nie autor odpowiada za stan Open Access,
- **Green OA** – odnosi się do miejsca publikacji i oznacza, że artykuł został wydany w czasopiśmie nie będącym OA, a następnie autor sam umieścił go w repozytorium OA (i to autor, a nie wydawca odpowiada za stan Open Access),
- **Open Access Journal** – czasopisma lub publikacje, których cała zawartość oparta jest na założeniach Open Access,
- **Hybrid Open Access Journal** – czasopisma lub publikacje, z których tylko część posiada Open Access. W tym przypadku autor może wymagać od wydawcy uiszczenia opłaty w celu uzyskania OA,
- **Delayed Open Access Journal** – są to czasopisma, w których dopiero po upływie określonego okresu próbnego (z reguły 6-12 miesięcy) publikacje otrzymują status OA,
- **Creative Commons License** – rodzaj licencji, która pozwala zachować autorom pewne prawne ograniczenia związane z darmowym wykorzystaniem materiałów. Ograniczenia te związane są na przykład z udzieleniem użytkownikom pozwolenia na dostęp i rozpowszechnianie

²² <http://otwartanauka.pl/przewodnik-po-otwartej-nauce/3-instytucjonalne-inicjatywy-wspierajace-open-access/> z dnia 11.08.2011 r.

materiałów tylko w celach edukacyjnych lub innych dopuszczonych²³.

Obecnie istnieje kilkanaście głównych katalogów czasopism Open Access. Do najważniejszych należy Directory of Open Access Journals (DOAJ)²⁴, Japan Science and Technology Information Aggregator, Electronic (J-Stage)²⁵, Public Library of Science (PLOS)²⁶, BioMed Central²⁷, Free Medical Journals²⁸, E-prints in Library and Information Science (E-LIS)²⁹ oraz Open J-Gate³⁰.

Lista czasopism OA dotyczących nauk chemicznych:

1. Acta Biochimica Polonica
2. Acta Chimica Slovenica
3. Acta Crystallographica Section E
4. Advanced Materials Letters
5. Advances and Applications in Bioinformatics and Chemistry
6. Advances in Physical Chemistry
7. African Journal of Biochemistry Research
8. Aldrichimica Acta
9. American Journal of Biochemistry and Biotechnology
10. Analele Universitatii Bucuresti : Chimie
11. Analytical Chemistry Insights
12. Analytical Sciences
13. ARKIVOC – Online Journal of Organic Chemistry
14. Asian Journal of Biochemistry
15. Atmospheric Chemistry and Physics
16. Atmospheric Chemistry and Physics Discussions
17. Beilstein Journal of Organic Chemistry
18. Biochemia Medica
19. Biochemistry Insights
20. Biochemistry Research International
21. Bioinorganic Chemistry and Applications
22. Biokemistri
23. BioResources
24. BMC Biochemistry
25. BMC Chemical Biology

---

23 http://degreedirectory.org/articles/What_is_Open_Access_Publishing.html z dnia 12.08.2011 r.

24 <http://www.doaj.org/>

25 <http://www.jstage.jst.go.jp/browse/>

26 <http://www.plos.org/>

27 <http://www.biomedcentral.com/>

28 <http://www.freemedicaljournals.com/>

29 <http://eprints.rclis.org/>

30 <http://www.openj-gate.com/Search/QuickSearch.aspx>

26. Boletín de la Sociedad Chilena de Química
27. Bulgarian Journal of Plant physiology
28. Bulletin of Chemical Reaction Engineering & Catalysis
29. Bulletin of the Chemical Society of Ethiopia
30. Bulletin of the Korean Chemical Society
31. Carbon: Science and Technology
32. Ceramics-Silikáty
33. Chem-Bio Informatics Journal
34. Chemical Bulletin of Politehnica University of Timisoara
35. Chemical Industry and Chemical Engineering Quarterly
36. Chemical Journal on Internet
37. Chemical Sciences Journal
38. Chemistry Central Journal
39. Chemistry Education. Research and Practice in Europe
40. Croatica Chemica Acta - izd. tromjesečno Hrvatsko kemijsko društvo
41. Current Chemical Genomics
42. Current Science
43. Der Chemica Sinica
44. Diffusion Fundamentals
45. DNA Research
46. Eclética Química
47. Egyptian Journal of Solids
48. E-Journal of Chemistry
49. Enzyme Research
50. E-polymers
51. E-Preservation Science
52. Eurasian Journal of Analytical Chemistry
53. European Cells and Materials (ECM)
54. European Journal of Chemistry
55. EXCLI Journal
56. Functional Materials
57. General and Applied Plant Physiology
58. Hemijska Industrija
59. Hyle: International Journal for Philosophy of Chemistry
60. Indian Journal of Biochemistry & Biophysics
61. Indian Journal of Chemistry: A
62. Indian Journal of Chemistry: Section B
63. International Journal of Analytical Chemistry
64. International Journal of Biochemistry and Molecular Biology

65. International Journal of Biological Sciences
66. International Journal of Chemical Research
67. International Journal of Chemistry
68. International Journal of Chemistry Research
69. International Journal of Electrochemical Science
70. International Journal of Inorganic Chemistry
71. International Journal of Molecular Sciences
72. International Journal of Photoenergy
73. International Journal of Physical Sciences
74. International Journal of Spectroscopy
75. Internet Electronic Journal of Molecular Design
76. JBC Papers in Press
77. Journal of Amino Acids
78. Journal of Automated Methods and Management in Chemistry
79. Journal of Business Chemistry
80. Journal of Chemical and Pharmaceutical Research
81. Journal of Chemical Sciences
82. Journal of Electrophoresis
83. Journal of Microbial & Biochemical Technology
84. Journal of Natural Products
85. Journal of Nuclear and Radiochemical Sciences
86. Journal of Nucleic Acids
87. Journal of Nucleic Acids Investigation
88. Journal of Proteomics & Bioinformatics
89. Journal of Science and Arts
90. Journal of Systems Chemistry
91. Journal of the Brazilian Chemical Society
92. Journal of the Chilean Chemical Society
93. Journal of the Iranian Chemical Society
94. Journal of the Serbian Chemical Society
95. Journal of Tissue Engineering
96. Laser Chemistry
97. Latin American Applied Research
98. Lipid Insights
99. Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering
100. Metal-Based Drugs
101. Molbank
102. Molecular Biology International
103. Molecular Medicine

104. *Molecules*
105. *Molecules, A Journal of Synthetic Chemistry and Natural Product Chemistry*
106. *Nanoscale Research Letters*
107. *New Zealand Journal of Medical Laboratory Science*
108. *Nuclear Receptor Signaling*
109. *Nucleic Acids Research*
110. *Nutrition & Metabolism*
111. *Open Analytical Chemistry Journal*
112. *Open Biochemistry Journal*
113. *Open Catalysis Journal*
114. *Open Chemical and Biomedical Methods Journal*
115. *Open Crystallography Journal*
116. *Open Glycoscience*
117. *Open Inorganic Chemistry Journal*
118. *Open Macromolecules Journal*
119. *Open Natural Products Journal*
120. *Open Organic Chemistry Journal*
121. *Open Physical Chemistry Journal*
122. *Open Proteomics Journal*
123. *Orbital: the Electronic Journal of Chemistry*
124. *Organic Chemistry International*
125. *Organic Communications*
126. *Particle and Fibre Toxicology*
127. *Polish Journal of Chemical Technology*
128. *Portugaliae Electrochimica Acta*
129. *Proceedings of the Indian Academy of Sciences: Chemical Sciences*
130. *Proteomics Insights*
131. *Química Nova*
132. *Rasayan Journal of Chemistry*
133. *Records of Natural Products*
134. *Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences*
135. *Research Letters in Biochemistry*
136. *Research Letters in Inorganic Chemistry*
137. *Research Letters in Organic Chemistry*
138. *Research Letters in Physical Chemistry*
139. *Science of Sintering*
140. *Sensors*
141. *Texture, Stress, and Microstructure*

142. Turkish Journal of Chemistry

143. Vestnik Moskovskogo universiteta. Himia

3.14. Prawo Bradforda

Prawo Bradforda oznacza, że w każdej dziedzinie nauki istnieje stały, niezbyt obszerny, zestaw najważniejszych czasopism. To w nich drukowane są w większości najważniejsze i najbardziej wartościowe publikacje. Jest to prawo stworzone przez Samuela C. Bradforda, bibliotekarza Science Museum w Londynie. Na podstawie swoich obserwacji zauważył on, że część czasopism naukowych jest chętniej wypożyczana niż inne. Zaproponował zatem, by rejestrować czytelnictwo czasopism naukowych i w ramach oszczędności na tej podstawie decydować, które czasopisma powinny być dalej prenumerowane, a które nie.

Polityka każdej biblioteki i instytucji w zakresie zakupu czasopism opiera się na własnym modelu, nie zawsze zgodnym z prawem Bradforda. Zakup czasopism związany jest przede wszystkim z zasobami finansowymi danej instytucji.

3.15. Preprint

Preprint jest wstępną wersją publikacji naukowej jeszcze przed jej drukiem. Ma ona zapewnić szybszy sposób przedstawienia osiągnięć naukowych osobom zainteresowanym, z pominięciem długiego okresu oczekiwania na druk w tradycyjnym czasopiśmie.

3.16. Repozytoria

Repozytorium (łac. *repositorium*) jest to miejsce uporządkowanego przechowywania dokumentów takich, jak: książki, prace naukowe lub ich fragmenty, rozdziały lub ich fragmenty, dokumenty pomocnicze, wyniki badań, notatki, zdjęcia, mapy, pliki muzyczne itp., z których wszystkie przeznaczone są do udostępniania. Termin ten obecnie stosowany jest przede wszystkim w odniesieniu do zasobów cyfrowych dostępnych w internecie – publikacji, baz danych, zbiorów pakietów czy kodów źródłowych. Z wykorzystaniem odpowiedniego systemu dostępu zbiory udostępniane są sieciowo bez ograniczeń. Repozytoria to otwarte archiwa lub profesjonalnie zarządzane serwisy, do których autorzy przekazują materiały elektroniczne przy zachowaniu wszelkich praw autorskich.

Wyróżniamy następujące typy repozytoriów: tematyczne, instytucjonalne, regionalne i osobowe. Repozytoria instytucjonalne gromadzą publikowany i niepublikowany dorobek naukowy jednej instytucji, podczas gdy repozytoria

dziedzinowe, gromadzą dokumenty z jednej lub kilku dziedzin wiedzy, bez względu na miejsce ich powstania. The Directory of Open Access Repositories to profesjonalna wyszukiwarka repozytoriów według tematyki, kraju, typów dokumentów i oprogramowania, podczas gdy Registry of Open Access Repositories to wyszukiwarka repozytoriów, która przeszukuje archiwa z całego świata ze wszystkich dziedzin wiedzy^{31,32,33}.

3.17. Społeczeństwo informacyjne

O społeczeństwie informacyjnym (jap. *jōhōka shakai*) po raz pierwszy zaczęto mówić pod koniec lat sześćdziesiątych XX wieku, choć termin pojawił się już w 1963 r. za sprawą japońskiego socjologa, Tadao Umeseo, w artykule dotyczącym ewolucyjnej teorii społeczeństwa opartego na przemysłach informacyjnych. Do jego upowszechnienia przyczynił się Kenichi Koyama. W Europie pojęcie to pojawiło się dzięki raportowi Alaina Minca i Simona Nora w 1978 r., a następnie w latach dziewięćdziesiątych w „Raportcie Bangemanna”.

Do najbardziej charakterystycznych cech społeczeństwa informacyjnego należy zaliczyć informację, wiedzę, komunikację oraz technologię. Rozwój tych elementów wpływa na zmiany zachodzące w jego obrębie – zwiększa się znaczenie informacji, a innowacyjność widoczna jest we wszystkich aspektach codziennego życia³⁴.

3.18. Współczynnik Hirscha (H)

Współczynnik h (Hirscha) – (ang. *h-index*)³⁵ jest sposobem mierzenia osiągnięć naukowych z uwzględnieniem liczby publikacji i liczby cytowań. Ten współczynnik został wprowadzony w 2005 roku przez J.E. Hirscha w celu określenia znaczenia wszystkich prac naukowych danego autora. Współczynnik h znacznie lepiej opisuje całkowity dorobek autorów niż indeks cytowań odnoszący się do jednej poszczególnej pracy. Indeks h jest zdefiniowany jako liczba prac naukowych, które uzyskały liczbę cytowań równą lub większą od h. Przykładowo współczynnik h = 22 oznacza, że autor ma 22 publikacje cytowane co najmniej 22 razy. Wielkość h zależy zatem od dwóch czynników: liczby publikacji i ich popularności. Krytycy indeksu wskazują na fakt, że jest

31 <http://www.openoar.org/OpenDOAR>

32 <http://www.openoar.org/index.html>

33 <http://roar.eprints.org/>

34 A. Dąbrowska, M. Janoś-Krzyszto, A. Wódkowski, *E-usługi a społeczeństwo informacyjne*, Warszawa 2009, s. 13

35 J.E. Hirsch, *An index to quantify an individual's scientific research output*, „Proc Natl Acad Sci U S A”. 102, 16569-16572, (2005)

on ograniczony liczbą publikacji i dyskryminuje naukowców o krótkiej lecz błyskotliwej karierze naukowej^{36,37,38}.

---

36 S. Alonso, F.J. Cabrerizo, E. Herrera-Viedma, F. Herrera, *h-Index: A review focused in its variants, computation and standardization for different scientific fields*, "Journal of Informetrics" 3:4, 273-289, (2009)

37 http://www.mini.pw.edu.pl/~dryzek/www/?S%B3ownik:Wska%BCnik_h%2C_Wsp%F3%B3czynnik_h

38 E. Kulczycki, *Jak obliczyć indeks Hirscha*, http://ekulczycki.pl/warsztat_badacza/jak-obliczyc-indeks-h/

ROZDZIAŁ 4

CHEMICZNE BAZY DANYCH

4.1. ACS – American Chemical Society¹

W dniu 6 kwietnia 1876 r. trzydziestu pięciu chemików spotkało się w Nowym Jorku, by założyć American Chemical Society. Pierwszym prezesem został John William Draper. W kwietniu 1879 r. zaczął się ukazywać dziennik „Journal of the American Chemical Society” (JACS). Natomiast Abstracts, który ukazywał się w JACS od 1887 r. opublikowano w styczniu 1907 r. jako Chemical Abstracts.

W roku 1930, ACS miał 18206 członków, 83 i 17 sekcji lokalnych podziałów dyscyplinarnych.

ACS jest Kongresem, niezależną organizacją członkowską, która reprezentuje specjalistów na wszystkich szczeblach, stopniach i we wszystkich dziedzinach chemii i nauk z nią związanych.

ACS jest jedynym z największych towarzystw naukowych na świecie oraz źródłem najbardziej wiarygodnych informacji naukowych. Główną misją ACS jest poprawa jakości życia ludzi dzięki zastosowaniu chemii.

Towarzystwo zajmuje się publikacją czasopism naukowych, baz danych, organizacją konferencji naukowych, jak również pomaga w rozwoju naukowym osób zajmujących się chemią. Poszukują także nowych rozwiązań, pozwalających na poprawę zdrowia publicznego, ochrony środowiska itp.

ACS działa na rzecz poprawy świata także poprzez takie inicjatywy, jak:

- ACS Green Chemistry Instytut – promuje wdrożenia zasad zielonej chemii i inżynierii we wszystkich aspektach przedsiębiorstwa chemicznego,
- ACS Scholars Program – stypendia i doradztwo dla studentów rozwijających się w dziedzinach nauk chemicznych,
- Projekt SEED – oferta dla licealistów, którzy mogą spędzić okres letni na prowadzeniu badań w laboratoriach chemicznych,
- Program wspierający rozwój zawodowy nauczycieli związanych

---

¹ <http://portal.acs.org/portal/acs/corg/content>

z naukami chemicznymi.

W ramach ACS na uwagę zasługują trzy bazy:

- SciFinder^{®2} – jedna z najpotężniejszych wyszukiwarek danych, funkcjonująca w wyniku ścisłej współpracy z CAS. W jej tworzeniu biorą udział naukowcy z dużym doświadczeniem. Zawarte są tu wiarygodne i aktualne informacje ze zbiorów z całego świata, m.in. z ponad 10000 czasopism i patentów, a także ważne odkrycia od połowy XIX wieku do chwili obecnej. Wiele informacji pojawia się prawie natychmiast po ich opublikowaniu. Zawarte tu informacje na temat związków organicznych i nieorganicznych (ponad 61 mln substancji) są jednymi z najbardziej obszernych na świecie.
- STN³ – zawiera najbardziej precyzyjne i dokładne informacje naukowe. Można tu uzyskać informacje związane z oceną ryzyka dla przyszłych przedsięwzięć badawczych, obroną praw własności intelektualnej, wywiadem konkurencyjnym dla istniejących produktów, wygaśnięciem patentu oraz wsparciem planowania strategicznego firmy.
- CAS⁴ – baza aktualizuje codziennie informacje na temat indeksów i abstraktów z całego świata związanych z chemią, naukami biomedycznymi, inżynierią, nauką o materiałach, naukami rolniczymi i innymi. Zawarte w bazie dane pochodzą z ponad 10000 najważniejszych czasopism naukowych, jak również zawierają dane na temat patentów, spotkań, wiarygodnych źródeł internetowych itp. Baza zawiera informacje i streszczenia wszystkich artykułów z ponad 1500 podstawowych czasopism. Zawarte w niej informacje uważane są za rzetelne, dzięki systemowi ścisłej kontroli. Dzięki temu z bazy korzystają zarówno naukowcy, jak i firmy farmaceutyczne, instytucje rządowe czy urzędy patentowe z całego świata. W bazie poszczególne substancje chemiczne mają przypisany numer CAS, który pozwala na jednoznaczną identyfikację. Numer ten, mimo iż sam pozbawiony znaczenia chemicznego, pozwala na identyfikację substancji chemicznej lub struktury molekularnej, zwłaszcza wtedy, gdy istnieje wiele możliwych nazw systematycznych, własnych czy ogólnych.

---

2 <https://scifinder.cas.org>

3 <http://www.stn-international.de/index.php?id=123>

4 <http://www.cas.org/>

4.2. Analytical Abstracts⁵

Baza Analytical Abstracts została opracowana przez Royal Society of Chemistry w Wielkiej Brytanii. Można w niej znaleźć informacje na temat najnowszych metod analitycznych, ich zastosowania w chemii organicznej i nieorganicznej, biochemii, rolnictwie, farmacji i ochronie środowiska.

Baza indeksuje ponad 100 czasopism dotyczących chemii analitycznej (od 1980 r.) oraz książki i normy. Baza zawiera ponad 400 tys. rekordów i jest co tydzień aktualizowana (tygodniowo przybywa ok. 300 opisów).

4.3. Beilstein⁶

Pełna nazwa bazy Beilstein brzmi Beilstein CrossFire plus Reactions. Formalnie ta baza nie istnieje już w formie on-line.

Baza zawiera dane o właściwościach fizykochemicznych ponad 9 mln związków organicznych i bioorganicznych. Są one identyfikowane według wzoru strukturalnego, zawierają schematy oraz spis ponad 11 mln reakcji syntezy tych związków lub z ich udziałem, opis metod preparatywnych. Informacja o związku składa się z nazw zwyczajowych oraz handlowych, opisu własności fizycznych oraz odnośników do publikacji i patentów dotyczących syntez i reakcji z udziałem danego związku. Zawarte w bazie dane pochodzą z wydawnictwa *Beilstein Handbook* (od 1779 do 1959 r.) oraz z czasopism dotyczących chemii organicznej (od 1960 r.). Związki opublikowane po 1980 r. zawierają dodatkowo rozszerzone dane bibliograficzne – tytuł, streszczenie pracy oraz odnośnik do pełnej publikacji w wersji online. Baza zawiera informacje tylko o tych związkach chemicznych, które zostały wyodrębnione w formie czystej, a ich struktura została potwierdzona badaniami spektroskopowymi. Każdy z umieszczonych w bazie związków opisany jest przez prawie wszystkie dostępne aktualnie informacje.

Baza Beilstein zawiera dwa moduły dodatkowe:

- Abstracts – zawiera abstrakty publikacji indeksowanych w Beilsteinie wydanych po 1979 r.
- Ecopharm – zawiera informacje o aktywności biologicznej związków chemicznych, ich zastosowaniach terapeutycznych oraz roli w środowisku naturalnym.

Baza aktualizowana była kwartalnie, dostęp do niej był płatny (abonament roczny), a do jej korzystania wymagane było specjalne oprogramowanie – CrossFire Beilstein Commander, które łączyło się z serwerami bazy danych przez protokół XFire. W 2011 r. dostęp do bazy danych poprzez CrossFire zakończył się.

5 <http://www.rsc.org/Publishing/CurrentAwareness/AA/index.asp>

6 http://156.17.15.15/~biblioteka/?page_id=282

4.4. Chemdata – Chemical Hazard Database⁷

Baza Chemdata zawiera informacje o ponad 40 tys. substancji, które występują pod ponad 130 tys. różnymi nazwami.

Chemdata została stworzona i jest utrzymywana przez największe chemiczne centrum ratunkowe. Używana przez służby pożarnicze i ratownicze na całym świecie traktowana jest jako jedno z najbardziej zaufanych źródeł w obrębie tego sektora. Informacje zawarte w tej bazie pozwalają na uzyskanie danych potrzebnych w przypadku wycieków chemicznych, pożarów czy zanieczyszczeń środowiska.

W bazie znajdują się informacje na temat substancji (w tym także nazwy handlowe), zagrożeń chemicznych, procedur oraz sprzętu ochronnego, działań mających na celu zmniejszenie skutków wypadku, właściwości fizycznych, zagrożeń mogących wpłynąć na środowisko naturalne oraz dane producentów wraz z danymi teledresowymi na wypadek awarii.

Baza obejmuje przegląd literatury naukowej oraz technicznej od 1981 r.

Baza jest łatwa w użyciu i regularnie aktualizowana.

4.5. Chemical Abstracts⁸

Chemical Abstract, należący do American Chemical Society (ACS), jest jedną z największych baz danych związanych z naukami chemicznymi. Zawiera ponad 30 mln rekordów pochodzących z czasopism chemicznych, patentów, raportów technicznych, materiałów konferencyjnych, prac doktorskich oraz innych publikacji.

W bazie zostało zarejestrowanych ponad 43 mln substancji oraz ponad 60 mln reakcji chemicznych. Baza jest aktualizowana w sposób ciągły i dziennie dodawanych jest ok. 4000 związków.

Początkowy Chemical Abstracts wydawany był w formie papierowych zeszytów raz na tydzień (jeden rocznik zajmuje ok. 1 m bieżącego półki bibliotecznej). Ilość opublikowanych tam streszczeń od 1907 r. przekroczyła w 2004 r. 24 miliony. Obecnie bardziej popularna jest prenumerata elektroniczna bazy dostępna z platformy SciFinder.

4.6. Chemical Information System (CIS)⁹

Baza rozwijana jest od 1971 r. jako projekt US National Institutes of Health (NIH) i US Environmental Protection Agency (EPA) oraz we współpracy z US National Bureau of Standards (NBS), the US Food and Drug

⁷ <http://the-ncec.com/chemdata/>

⁸ <http://www.cas.org/>

⁹ <http://www3.surrey.ac.uk/IMPACT/cis/>

Administration (FDA) i the US National Institute for Occupational and Safety Health (NIOSH).

CIS przedstawia numerację chemikaliów i własności fizyczne oraz bazy danych dotyczące toksykologii, struktury i nomenklatury, odnośników do baz danych oraz analizy danych.

Użytkownik ma możliwość wyszukiwania informacji o 200 tys. substancji o ponad 500 tys. nazwach. Poszczególne substancje zawierają zarówno opis struktury chemicznej, jak i odpowiednie wzory.

Dostęp do baz jest płatny.

4.7. **Chimica**¹⁰

Chimica indeksuje dane z ponad 550 czołowych tytułów dotyczących chemii i inżynierii chemicznej. Zakres przeszukiwań obejmuje okres od 1970 r. do chwili obecnej. Jest to bibliograficzna baza danych związana z zakresem stosowanych analiz, chemii organicznej i nieorganicznej.

Chimica zawiera ponad 3 mln artykułów z najbardziej wpływowych czasopism międzynarodowych. Aktualizacja dokonywana jest co tydzień i pochodzi z ponad 500 czasopism chemicznych.

4.8. **Current Contents**¹¹

Baza Current Contents tworzona jest przez filadelfijski Institute for Scientific Information (ISI) od 1994 r. W 2009 r. zawierała ok. 9800 czasopism i ponad 2000 książek. Baza oferuje dostęp do pełnych spisów treści, informacji bibliograficznych i abstraktów z wiodących czasopism naukowych (informacje te odnoszą się nie tylko do artykułów, ale do wszystkich informacji zawartych w czasopiśmie). Dane zawarte w bazie zostały podzielone na 7 działów:

- Rolnictwo, Biologia i Nauki o Środowisku (AGRI)
- Sztuki i nauki humanistyczne (ARTS)
- Medycyna kliniczna (CLIN)
- Inżynieria, Technologia i Nauki Stosowane (TECH)
- Nauki o życiu (LIFE)
- Chemia, fizyka, nauki o ziemi (PHYS)
- Nauki socjalne i o zachowaniu (BEHA)

Baza jest aktualizowana co tydzień. Dzięki temu jest to jedna z najbardziej aktualnych baz. Dostęp do bazy jest płatny.

¹⁰ <http://ei.org/>

¹¹ http://thomsonreuters.com/products_services/science/science_products/a-z/current_contents/

4.9. ERIC¹²

Baza opracowywana jest przez Education Resources Information Center (ERIC), która jest sponsorowana przez amerykańskie ministerstwo edukacji. W zbiorach ERIC znajduje się ponad 1,24 mln cytowań z ponad 1000 tytułów czasopism edukacyjnych wydawanych od 1966 r. oraz 220 tys. innych dokumentów, m.in. testów, przewodników dla nauczycieli i uczniów, materiałów audiowizualnych i historycznych publikowanych od 1993 r. do chwili obecnej.

Jest to jedna z najważniejszych baz z zakresu nauk edukacyjnych na świecie.

4.10. Gmelin¹³

W bazie Gmelin znajdują się informacje o ponad 2 mln związków nieorganicznych i metaloorganicznych, a także o materiałach złożonych (szkliwa i ceramiki – 14 tys. substancji, minerały – 3,2 tys. substancji, stopy – 55 tys. substancji). Informacje o związkach dotyczą ich struktury oraz danych fizykochemicznych. Zamieszczona tam bibliografia pochodzi z wydawnictwa *Gmelin Handbook of Inorganic and Organometallic Chemistry* (od 1772 do 1996 r.) oraz z publikacji naukowych (od 1997 r.).

Baza aktualizowana była kwartalnie, a do jej korzystania konieczna jest architektura serwer/klient CrossFire. Dostęp do niej był płatny. Związki chemiczne można było wyszukiwać po wzorze strukturalnym, nazwie systematycznej, handlowej i zwyczajowej, jak również poprzez określenie własności lub kryteriów, które muszą spełniać wyszukiwane grupy związków.

Baza należy do wydawnictwa Elsevier Information GmbH. Baza Gmelin jest uzupełnieniem bazy Beilstein, która zawiera informacje dotyczące związków organicznych i reakcji. Obecnie baza jest częścią systemu Reaxys i nie istnieje już „samodzielnie”.

4.11. GreenFILE¹⁴

GreenFILE to baza zawierająca informacje na temat wszelkich aspektów, zarówno pozytywnych i negatywnych, wpływu człowieka na środowisko naturalne.

W bazie znajdują się abstrakty ok. 384 tys. publikacji i pełne teksty ponad 4700 publikacji. Indeksowane są czasopisma naukowe, gazety, dokumenty rządowe, raporty, książki oraz recenzje z książek i monografii.

GreenFILE jest przykładem bazy interdyscyplinarnej – łączy środowisko naturalne z takimi dziedzinami, jak rolnictwo, prawo, edukacja, nauki medyczne

¹² <http://www.eric.ed.gov/>

¹³ http://156.17.15.15/~biblioteka/?page_id=282

¹⁴ <http://www.ebscohost.com/academic/greenfile>

i technologiczne. Główne zagadnienia podejmowane w bazie dotyczą globalnych zmian klimatycznych, budownictwa ekologicznego, rozwoju zrównoważonego rolnictwa, odnawialnych źródeł energii zanieczyszczenia, recyklingu itp.

4.12. Gold Book – IUPAC¹⁵

Gold Book – IUPAC to kompendium terminologii chemicznej. Istnieje możliwość przeglądania (darmowego) poprzez indeks alfabetyczny, indeks tematyczny lub poprzez wyszukiwarkę haseł.

Jako pierwszy prace nad kompendium rozpoczął Victor Gold. Jest to jedna z serii IUPAC „Colour Books”, zawierającej nomenklaturę chemiczną, terminologię, symbole i jednostki. Baza ta zbiera definicje opublikowane w „Pure and Applied Chemistry” i innych książkach z serii „Colour Books”.

Definicje publikowane przez IUPAC powstają dzięki grupom międzynarodowych ekspertów, a następnie są zatwierdzane przez Interdivisional Committee on Terminology, Nomenclature and Symbols (ICTNS). Wynikiem takich działań jest zbiór ok. 7000 terminów, obejmujących cały zakres chemii.

4.13. Laboratory Hazards Bulletin¹⁶

Baza Laboratory Hazards Bulletin wydawana jest przez Royal Society of Chemistry. Jest to baza bibliograficzno-abstraktowa, obejmująca literaturę naukową i przemysłową. Tematyka związana jest z zagrożeniami chemicznymi i biologicznymi oraz informacjami na temat skażeń w pracy laboratoryjnej. Indeksowane są także pozycje związane z gospodarką niebezpiecznymi odpadami chemicznymi, pożarami, eksplozjami, ochroną zdrowia pracowników, legislacja oraz sprzętem ochronnym.

Każdy numer biuletynu zawiera 50-60 wybranych pozycji z literatury światowej, a zawartość całej bazy dostępna jest na stronie i zawiera dane zebrane od 1981 r. do chwili obecnej.

4.14. Methods in Organic Synthesis¹⁷

Baza wydawana przez Royal Society of Chemistry, o charakterze abstraktowo-bibliograficznym.

W bazie indeksowane są osiągnięcia związane z syntezą organiczną. Baza podaje informacje na temat nowych reakcji i odczynników, zmian funkcjonowania grupy, wprowadzanie centrów chiralnych oraz enzymów i zmian biologicznych. Każda z pozycji zawiera schemat reakcji, tytuł i szczegóły bibliograficzne.

---

15 <http://goldbook.iupac.org/index.html>

16 <http://www.rsc.org/Publishing/CurrentAwareness/LHB/>

17 <http://www.rsc.org/Publishing/CurrentAwareness/MOS/index.asp>

Pozycje podzielone są na pięć indeksów: autor, produkt, reakcja, reagent i odczynnik.

Baza jest odpowiednikiem wersji drukowanej, ukazującej się pod tym samym tytułem od 2000 r. Zawiera abstrakty z 80 czasopism źródłowych. Wersja drukowana ukazuje się co miesiąc i w każdym z zeszytów znajduje się ponad 200 schematów reakcji chemicznych.

4.15. Natural Product Updates¹⁸

Kolejna baza wydawana przez Royal Society of Chemistry, o charakterze abstraktowo-bibliograficznym. Dane zawarte w Natural Product Updates pochodzą z ponad 100 czasopism zajmujących się biosyntezą, chemią naturalną produktów oraz czynnikami aktywnymi biologicznie. Zakres tematyczny bazy obejmuje biosyntezę, nowe produkty naturalne, struktury, nowe właściwości i aktywności biologiczne.

Każdy rekord posiada schemat reakcji chemicznej.

Baza jest aktualizowana co miesiąc. W każdym biuletynie zawartych jest około 200 streszczeń graficznych wraz ze schematami struktury, nazwami, wzorami molekularnymi, fizycznymi i biologicznymi.

4.16. Reaxys¹⁹

Baza Reaxys zawiera w sobie dane ze wcześniejszych baz: Beilstein, Gmelin oraz Patent Chemistry Database. Jest to baza bibliograficzno-abstraktowa, zawierająca dane z zakresu chemii organicznej, nieorganicznej oraz organometalicznej, a także nauk pokrewnych. Doskonale się sprawdza przy planowaniu syntez, wyszukiwaniu informacji na temat struktur, nazw, właściwości, wydajności itp.

Dostęp do bazy znajduje się na serwerze producenta www.reaxys.com. Dużą zmianą w porównaniu do wcześniejszych baz jest dostęp dla nieograniczonej liczby terminali i jednoczesnych użytkowników za pośrednictwem zwykłych przeglądarek internetowych, bez konieczności instalowania dodatkowego oprogramowania.

Ostatnia aktualizacja bazy danych pochodzi ze stycznia 2011 r.

Baza Reaxys tworzona jest przez Elsevir Information GmbH.

4.17. ScienceDirect

ScienceDirect to jedna z największych baz, zawierających kolekcję artykułów badawczych. Zawiera ponad 7 milionów artykułów z ponad 200 czasopism

¹⁸ <http://www.rsc.org/Publishing/CurrentAwareness/npu/index.asp>

¹⁹ <https://www.reaxys.com/info/>

naukowych oraz serii wydawniczych. Baza umożliwia dostęp do spisów treści poszczególnych numerów, informacji dotyczących danych bibliograficznych, abstraktów wszystkich artykułów oraz pełne wersje artykułów (w formacie PDF) opublikowanych w lata 1995-2010.

W bazie znajdują się artykuły z takich dziedzin jak matematyka, fizyka, astronomia, chemia i inżynieria chemiczna, informatyka, nauki techniczne, energetyka, technologia, ochrona środowiska, materiałoznawstwo, nauki społeczne, nauki biologiczne, rolnictwo, medycyna kliniczna. Baza aktualizowana jest co tydzień.

Wyszukiwarka pozwala na przeglądanie czasopism poprzez katalog dziedzin oraz alfabetyczną listę tytułów, wyszukiwanie publikacji wg słów kluczowych zawartych w tekstach artykułów i abstraktów, nazwiskach autorów czy tytułach czasopisma, przeszukiwanie całej bazy danych, jak również poszczególnych tytułów czasopism oraz tworzenie osobistych kont użytkownika, dzięki którym można zapisywać i przechowywać wyniki wyszukiwania oraz zarządzać powiadomieniami (alertami) – na adres e-mail są przesyłane np. informacje o nowych publikacjach na dany temat czy o nowym numerze danego czasopisma.

Baza ScienceDirect prowadzona jest przez wydawnictwo Elsevier. Na podstawie tej bazy w 2002 r. została utworzona literaturowa baza danych Scopus.

4.18. Scirus²⁰

Scirus jest uważana za jedną z najlepszych wyszukiwarek internetowych (dostępna pod adresem www.scirus.com), specjalizujących się w wyszukiwaniu informacji naukowych, ze szczególnym uwzględnieniem nauk technicznych i medycznych. Skierowana jest przede wszystkim do pracowników naukowych oraz studentów. Dostęp do niej jest darmowy.

Scirus pozwala na podstawowe oraz zaawansowane opcje wyszukiwania. Na etapie wyszukiwania automatycznie przeprowadzana jest selekcja i usuwane są strony, które nie zawierają informacji naukowych. W przeciwieństwie do typowych wyszukiwarek, np. Google, Scirus uwzględnia wyniki, które tradycyjne wyszukiwarki albo opuszczają albo indeksują na dalekich pozycjach. Dzieje się tak dlatego, iż Scirus przeszukuje przede wszystkim strony uczelni, strony domowe autorów oraz firm, czasopisma Open Access oraz bazy danych (np. artykuły z 14 wydawnictw naukowych, m.in. ScienceDirect Elsevier's i Nature Publishing Group), streszczenia MEDLINE, największe urzędy patentowe (USPTO, JPO, EPO, WIPO/PCT i UKIPO), instytucjonalne. Scirus obejmuje ponad 480 milionów stron związanych z nauką, a także doskonale

---

²⁰ www.scirus.com

sprawdza się przy wyszukiwaniu recenzowanych artykułów.

Na stronie www.scirus.com/srsapp/aboutus można znaleźć pełen wykaz źródeł (w sumie ponad 410 milionów stron). Scirus poza stronami www wyszukuje także pliki (przede wszystkim w formacie *.pdf, *.postscript, *.tex oraz Word).

SciTopics jest darmową wyszukiwarką skierowaną do naukowców. Oferuje ona autorom możliwość szybkiej publikacji, a także pozwala na znalezienie pomocy redakcyjnej oraz recenzentów.

4.19. SCOPUS²¹

Baza, zawierająca informacje z lat 1960-2009 przygotowywana była przez wydawnictwo Elsevier B.V. SCOPUS ma charakter abstraktowo-referencyjny. Zawiera ok. 16 tys. tytułów recenzowanych czasopism naukowych (ponad 50% to publikacje europejskie, w tym także polskie). W bazie udostępnione jest ponad 1200 tytułów czasopismach na zasadach Open Access, 431 mln stron www o charakterze naukowym oraz ponad 23 mln patentów. Jest to jedna z największych baz, zawierających abstrakty, cytowania i źródła internetowe. Opracowywana jest przez ponad 500 użytkowników oraz bibliotekarzy z całego świata. Scopus zapewnia linki do pełnych tekstów artykułów oraz zasobów bibliotek.

Baza jest dostępna przez stronę www po opłaceniu rocznej subskrypcji.

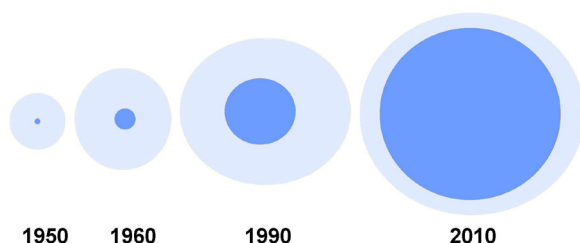
²¹ <http://www.scopus.com/home.url>

ROZDZIAŁ 5

E-KSIĄŻKI I E-PRASA

Dwudziesty pierwszy wiek przyniósł ogromne zmiany na rynku zarządzania informacją i zasobami cyfrowymi. W ciągu ostatnich lat sposób przechowywania danych i ich dystrybucji uległ przeobrażeniom (rysunek 1).

Rysunek 1. Stosunek zmian w latach 1950-2010 proporcji zasobów informacyjnych analogowych (jasne wypełnienia) i cyfrowych (ciemne wypełnienia).

*Źródło: W. Gogolek, Biznesowe wyzwania wirtualnego świata,
http://www.cambridgepython.pl/materialy/CP_wyklad_7_211107_1.pdf
z dnia 10.04.2009 r.*

Jeszcze do niedawna dominowały treści analogowe (jasny kolor na rysunku 1), podczas gdy na przestrzeni ostatnich 60 lat udział zasobów cyfrowych (ciemny kolor na rysunku 1) znacząco się zwiększył, a tym samym stał się już prawie równorzędny wobec tradycyjnych form przekazywania informacji. Warto także zwrócić uwagę na to, iż również ilość zasobów informacyjnych uległa w ostatnich dziesięcioleciach ogromnemu wzrostowi. Informacje są przekazywane coraz szybciej, dostęp do nich przestaje być ograniczony przez czas oraz miejsce, a ich wielorakość jest nie do ogarnięcia przez człowieka (widać to chociażby w odniesieniu do stron *www*, których liczba przekracza możliwości percepcji każdego człowieka).

E-książki (ang. *e-book*) już od kilku lat dynamicznie podbijają rynek światowy, a od pewnego czasu także polski. Mimo to w powszechnym

rozumieniu dla wielu osób tematyka związana z nimi nadal pozostaje w kręgu czegoś nieznanego i bliżej nieokreślonego. Najczęściej popełnianymi błędami jest traktowanie e-książek jako bytu odrębnego i całkowicie różnego od tradycyjnych publikacji lub utożsamianie ich z e-papierem (ang. *e-paper*) lub e-czytnikami (ang. *e-reader*). Rozprawienie się z tymi mitami jest niezmiernie istotne w kontekście mówienia o nowej formie książek. Publikacje elektroniczne należy traktować jako kolejny etap w rozwoju rynku wydawniczego. Tak jak kiedyś rewolucja dotyczyła zastąpienia zwojów kodeksami, następnie książek przepisywanych ręcznie drukowanymi, tak i e-książki stanowią kolejny z etapów rewolucji dotyczącej słowa pisanego i formy jego przekazu. Należy pamiętać, iż *e-book* nie zmniejsza roli tradycyjnych publikacji, a jedynie pozwala na szersze i często wygodniejsze korzystanie z proponowanych treści. Brak zapachu druku czy odgłos szeleszczących kartek nie są wyznacznikami istnienia książki – najważniejsza jest treść, a tą e-publicacje mogą mieć identyczną i równie wartościową jak ich tradycyjne odpowiedniki. Dodatkowo e-wersje pozwalają na zastosowanie większej liczby kolorów, umieszczenie rysunków, a przede wszystkim ich długość nie jest ograniczona przez koszty związane z drukiem. Utożsamianie e-książek z czytnikami i e-papierem związane jest z przekonaniem, że elementy, które razem tworzą idealny sposób na korzystanie z *e-booków* są tym samym. Rozumując w ten sposób papier zawsze należałoby uważać za tradycyjną książkę, a wiadomo, iż tak nie jest. Podobnie jest z e-książkami i e-czytnikami – jedno stanowi treść, a drugie staje się tylko narzędziem potrzebnym do jego odczytania. E-czytnik staje się zatem swoistego rodzaju papierem (większość e-czytników oparta jest właśnie na technologii e-papieru, który ma być substytutem tradycyjnego nośnika), a e-publicacja staje się tekstem, który w przypadku tradycyjnej książki oznaczałby treść wydrukowaną na czystych kartkach papieru. Należy zatem pamiętać, że choć czytnik może być oparty na technologii e-papieru, to nim nie jest, tak jak książka nie jest kartkami, tylko treścią na nich zawartych (przecież przepisana ręcznie, tak jak to miało miejsce kilkaset lat temu dalej byłaby książką, niezależnie od metody jej zapisu).

Spółczesne społeczeństwo informacyjne mierzy się obecnie z nowymi formami środków społecznego przekazu niż dotychczas. Wszelkie bariery czasowe i przestrzenne przestają istnieć, robiąc miejsce dla nowych metod dostarczania treści. Jedną z nich jest rozwój prasy elektronicznej. Zmieniła się jej rola względem wersji drukowanych, ma nowe funkcje, a także jest inaczej postrzegana i analizowana przez użytkowników. Dużym problemem wciąż pozostaje kwestia nazewnictwa – czy e-prasa musi być odpowiednikiem prasy tradycyjnej czy też jest to serwis informacyjny, np. Onet. Pewne ujednoczenie tych kwestii pozwoli na pełne zrozumienie tego medium społecznego przekazu, a także funkcji jaką pełni we współczesnym społeczeństwie.

5.1. E-książki

5.1.1. Rozwój idei e-książek

Dla wielu osób pojawienie się e-publicacji związane jest z ostatnimi latami, w których to nastąpił najsilniejszy rozwój tej gałęzi wydawniczej. Rok 2011 jest rokiem, w którym obchodzimy już czterdziestą rocznicę istnienia e-książek. W 1971 r. powstał Projekt Gutenberg – najbardziej przełomowy moment w historii e-książki, uznawany za jej początek. Wtedy to Michael Hart rozpoczął tworzenie pierwszej biblioteki internetowej. Obecnie Projekt oferuje dostęp do ponad 36000 książek oraz dodatkowych 100000 ze stron partnerskich. Wszystkie prezentowane na stronie publikacje są darmowe¹.

Sama idea jest jednak jeszcze starsza. W 1937 r. Herbert George Wells w eseju „World Brain: The Idea of a Permanent World Encyclopedia” pisał o bibliotekach opartych na nowych technologiach. Zastosowanie mikrofilmów miało pozwolić na tworzenie zbiorów dokumentów, do których czytelnik miałby dostęp z dowolnego miejsca². W ten sposób Wells pisał o czymś, co obecnie znamy w formie *World wide web*, czyli internetu.

Termin *książki elektroniczne* został użyty po raz pierwszy przez Andriesa Van Dama w 1968 r. i miał oznaczać te książki, które tworzone były w systemie elektronicznym, a następnie odczytywane przy użyciu komputera. Ten rodzaj publikacji miał także zawierać rozbudowany system odsyłaczy, który pozwoliłby na poruszanie się po książce w dowolny sposób³.

Z czasem zaczęły się także pojawiać pierwsze urządzenia dostosowane lub też specjalnie przygotowane do odczytywania e-książek. W ten sposób stopniowo dokonywała się rewolucja, której efekty dziś są już tak silnie zakorzenione w kulturze. Nadal jednak mamy do czynienia z ciągłym procesem udoskonalania e-treści, zarówno pod względem ich formy, sposobu odczytu, jak i proponowanych formatów.

5.1.2. E-książka i jej podstawowe wyróżniki

Marcin Ożóg w 2004 r. wyróżnił kilka podstawowych elementów charakteryzujących e-książki⁴. Pierwszy z nich odnosi się do aspektów

1 <http://www.gutenberg.org/> z dnia 15.07.2011 r.

2 H.G. Wells, *World Brain: The Idea of a Permanent World Encyclopedia*, <http://art-bin.com/art/obrain.html> z dnia 15.07.2011 r.

3 M. Górska, *Książka elektroniczna – przeszłość i perspektywy*, w: *Oblicza kultury książki. Prace i studia z bibliologii i informacji naukowej*, Wrocław 2005, s. 12-15

4 M. Ożóg, *Książka elektroniczna*, w: P. Marecki, *Liternet: literatura i internet*, Kraków 2002, s. 63

technicznych i zakłada przyjęcie formatu PDF lub pokrewnego koncepcyjnie, by w ten sposób zachować układ typograficzny upodabniający e-książkę do jej tradycyjnego odpowiednika oraz ograniczyć możliwości manipulacji samym tekstem. Druga cecha związana jest z samą zawartością e-książki, która powinna istnieć samoistnie, bez dodatkowych odwołań do linków zewnętrznych.

Na przestrzeni ostatnich 9 lat zaszły pewne zmiany na rynku wydawniczym w odniesieniu do publikacji elektronicznych. Związane jest to chociażby z formatem *.ePub, który pozwala na dostosowanie wyglądu publikacji do urządzenia, na którym jest czytane. Obecnie stał się on obok formatu *.pdf najbardziej wiodącym i pożądanym przez czytelników.

Obecnie wśród najważniejszych cech e-książek należy wymienić przede wszystkim jej czytelność, kontatybilność z różnymi urządzeniami, pozwalającymi na jej odczytanie, łatwość dostępu do różnych wydawnictw (choćby przez połączenie się przez internet) czy łatwy system nawigacji.

Współcześnie książka elektroniczna stała się takim dobrem, które stopniowo wkracza na rynek medialny i wydawniczy, stając się stałym elementem kultury. Coraz większy zasięg i wpływy tego typu publikacji sprawiają, że e-książkę można stawiać obecnie na równi z tradycyjnymi odpowiednikami, a jej rozwój wciąż jest zauważalny w różnych przejawach ulepszeń czy prób znalezienia jeszcze skuteczniejszych sposobów jej dystrybucji czy prezentowania.

5.1.3. Podstawowe formaty

Obecnie mamy do czynienia z mnogością formatów publikacji elektronicznych. Pewne z nich na przestrzeni lat zyskały na popularności, inne znikają tak szybko, jak się pojawiły albo funkcjonują tylko na marginesie rynku wydawniczego. Najpopularniejszymi formatami książek pozostają *.pdf, *.html, *.prc, *.lit, *.djvu/*.djb i *.ePub.

Format *.pdf został stworzony przez firmę Adobe Systems. Istnieje możliwość odczytywania go dzięki darmowemu programowi Adobe Reader. Do najważniejszych cech tego formatu należy niewątpliwie niezmienną formą dokumentu, niezależnie od miejsca i sposobu jego odczytywania. Owszem, można powiększyć poszczególne strony, drukować fragmenty tekstu, jednak całość pozostanie bez zmian – nie zmieni się ani krój czcionki, ani położenie poszczególnych elementów itp. Jest to obecnie jeden z najpopularniejszych formatów e-książek.

Format *.html charakteryzuje się tym, iż autor określa wygląd poszczególnych elementów, jednak ostateczny wygląd strony uzależniony jest od użytej przeglądarki czy też rozdzielczości ekranu. Stąd też końcowy efekt często różni się od założeń samego autora. W sprzedaży książek format ten

stosowany jest bardzo rzadko.

Format *.lit został stworzony przez firmę Microsoft do stosowania w e-publicacjach. Używany jest on do czytania e-książek w programie Microsoft Reader⁵.

Format *.ePub jest obecnie, obok *.pdf, jednym z najpopularniejszych formatów. Ma on charakter otwarty, który pozwala na zmiany czcionki i ich wielkości przy jednoczesnym zachowaniu swoich właściwości i jakości wyświetlanego tekstu⁶. Dzięki temu tekst łatwo się dopasowuje do wielkości wyświetlacza danego urządzenia (w przypadku małego ekranu książka może mieć na przykład 400 stron, a na większym tylko 200). Ten rodzaj pliku pojawił się w 2007 r. i został upowszechniony przez International Digital Publishing Forum⁷. Jego zaletą jest to, iż każdy może go przygotować, a jeśli zrobi to zgodnie ze specyfikacją IDPF, to bez problemu zostanie on odczytany na dowolnym urządzeniu rozpoznającym ten format.

Format *.prc (mobi) jest używany przede wszystkim przez sieć sprzedaży Amazona i dedykowany jest na czytnik Kindle. Dużym problemem jest brak możliwości odczytania tego formatu na większości dostępnych na rynku czytnikach.

Liczba używanych formatów jest spora, jednak obserwując rynek wydawniczy ostatnich lat można zauważyć, iż na prowadzenie wysuwają się dwa z nich – *.pdf i *.ePub. Należy zatem przypuszczać, iż to właśnie one mają największe szanse, by przez kolejne lata utrzymać się w czołówce rozwiązań proponowanych przez wydawców.

5.1.4. Zalety i wady e-książek

Grono zwolenników, jak i przeciwników e-publicacji jest ogromne. Niestety, i jedni, i drudzy często zamiast racjonalnymi argumentami posługują się bardziej subiektywnymi odczuciami i na tym opierają ocenę nowego typu książek. Dlatego tym bardziej warto poddać analizie najważniejsze argumenty, które wytaczają przedstawiciele obu grup.

Do największych zalet e-książek zaliczyć należy przede wszystkim szybkość i łatwość dostępu, na które nie ma wpływu ani miejsce, ani pora, w której chcielibyśmy uzyskać możliwość skorzystania z wybranej publikacji. Wystarczy do tego tylko połączenie do internetu, by w ten sposób uzyskać wgląd do oferty *e-booków* z całego świata. Płatność, dokonywana za pośrednictwem przelewu elektronicznego, pozwala zazwyczaj cieszyć się książką już po kilkunastu

5 M. Sopyło, *Estetyka książki elektronicznej*, Gdynia 2008, s. 29-40

6 <http://virtualo.eu/format-epub-na-e-czytnik/> z dnia 15.07.2011 r.

7 <http://idpf.org/epub> z dnia 14.07.2011 r.

sekundach. Jest to niezmiernie ważne, gdy daną książkę potrzebujemy „już”, a czas przesyłki jej tradycyjnej wersji, na przykład ze Stanów Zjednoczonych, mimo iż możliwy, zajmuje przynajmniej kilka dni.

Z punktu widzenia autora najciekawszym rozwiązaniem wydaje się już sama możliwość wydania książki w wersji elektronicznej. W tym przypadku możliwe są dwie drogi – pierwsza – autor decyduje się na publikację dwóch rodzajów książki, czyli tradycyjnej i w wersji elektronicznej. W ten sposób może dotrzeć do dwóch typów czytelników, a także umożliwia zakup publikacji po niższej cenie osobom o mniejszych zasobach finansowych (aczkolwiek należy pamiętać, że cena dyktowana jest zazwyczaj przez wydawcę, ewentualnie dystrybutora; sposobem na pominięcie tego problemu może stać się sprzedaż na prywatnej stronie autora bezpośrednio przez niego prowadzonej). Druga z możliwości to wydanie książki tylko w e-wersji, dzięki czemu można chociażby łatwiej znaleźć środki potrzebne do jej przygotowania, przy jednoczesnym zachowaniu szerokich możliwości sprzedaży.

E-książki stworzyły niesamowite pole do działania dla młodych autorów, zarówno piszących teksty beletrystyczne, jak i naukowe. Dzięki możliwościom publikacji elektronicznej mogą oni łatwiej znaleźć wydawcę, który na początek musi w nich zainwestować znacznie mniejsze pieniądze. Sprzedaż książek tylko w e-wersji sprawia, że można zrobić wstępne rozeznanie rynku, sprawdzić zainteresowanie tytułem, autorem czy tematyką. W tym miejscu z reguły pojawia się kontrargument, że poprzez takie działania nie ma weryfikacji publikowanych treści – mogą to robić zarówno autorzy wybitni, jak i zwykli grafomanii. Z drugiej jednak strony to samo dotyczy tradycyjnych książek – również istnieją wydawnictwa lepsze, o pewnym prestiżu i znane z jakości swoich tytułów, jak i takie, które publikują wszystko co się da, bez zwracania uwagi na wartości przedstawiane w książkach.

Kolejną niewątpliwą zaletą e-książek jest brak konieczności określania dokładnego nakładu – w księgarni internetowej można zamieścić książkę, a ilość ściągnięć będzie zależała tylko i wyłącznie od potrzeb rynku. Dzięki temu odpada problem związany z magazynowaniem niesprzedanych egzemplarzy. Te oba elementy sprawiają, że koszt „wyprodukowania” książki można znacząco obniżyć, a tym samym klient może otrzymać dostęp do niej w dużo niższej cenie.

Publikacje elektroniczne pozwalają na sprzedaż produktu po niższej cenie dzięki zmniejszeniu kosztów procesu wydawniczego poprzez pominięcie takich czynności, jak druk (stanowiący często znaczącą część ceny końcowej książki) oraz mniejszą liczbę pośredników (przede wszystkim pominięte zostają tutaj hurtownie książek oraz tradycyjne księgarnie, które traktują e-książki jak początek końca swojego istnienia).

W przypadku publikacji naukowych niewątpliwą zaletą e-książek jest możliwość ich ciągłego uaktualniania⁸. Czytelnicy za niewielkie pieniądze lub darmowo mogą otrzymać najnowszą wersję książki, bez konieczności kupowania nowego egzemplarza raz jeszcze. Jest to szczególnie wygodne w przypadku dynamicznie rozwijających się nauk, w których często informacje z roku na rok są uzupełniane, a wyniki badań, dzięki nowym technologiom, stają się dokładniejsze i lepiej oddają znaczenia badanej tematyki. Dzięki temu autor ma możliwość ciągłego uaktualniania swojej książki, wydawca może sprzedawać książkę, która, jeśli chodzi o treść, nie traci nic na aktualności, a czytelnik ma ciągły dostęp do najnowszych informacji z dziedziny, która go interesuje.

Także w odniesieniu do książek naukowych oraz podręczników niezmiernie istotnym ułatwieniem jest możliwość nanoszenia notatek na tekst czytany na czytniku bez niszczenia książek. Dzięki temu można czytać daną publikację wielokrotnie, modyfikować naniesione treści i dopasowywać je do aktualnych potrzeb. W ten sposób znika problem pomazanych książek, pozaginanych kartek czy niepotrzebnych już notatek, które nie pozwalają na wygodne korzystanie z publikacji.

Warto także wspomnieć o możliwościach multimedialnych, które dają e-książki. E-publikacje można wzbogacić nie tylko o liczne ilustracje czy tabele (problemem przestaje być objętość książki), ale również dołączyć krótkie animacje czy pliki audiowizualne. W tym miejscu może jednak paść pytanie, czy to dalej będzie książka? Otóż sądzę, że tak, gdyż taka forma niczym nie będzie różniła się od płyty CD dołączonej do książki drukowanej, a ułatwienie będzie polegało przede wszystkim na tym, że całość jest po prostu zintegrowana z tekstem i dzięki temu korzystanie z informacji dodatkowych będzie szybsze, łatwiejsze i nie będzie wymagało dodatkowego medium do ich odtworzenia.

Wśród największych wad przedstawianych przez przeciwników e-książek wymienia się brak fizycznego obcowania z książką. Narzeka się, że plik elektroniczny nie ma zapachu książki, szelestu kartki, że po prostu nie można go poczuć. Są to jednak subiektywne odczucia, które w żaden sposób nie wpływają na treść książki, która jest przecież najważniejsza. Dlatego też w dyskusji o e-publikacjach należy używać przede wszystkim argumentów, wskazujących na korzyści i wady płynące z korzystania e-książek, a nie tylko na czynniki nie mające wpływu na merytoryczny odbiór.

Kolejną często wymienianą wadą jest konieczność posiadania urządzenia do czytania e-książek. Najlepiej nadają się do tego e-czytniki, tablety (w tym coraz popularniejszy ostatnimi czasy iPad). Niestety, nadal panuje przekonanie,

---

8 L. Osowska, *O e-bookach subiektywnie*, <http://www.ebib.info/2008/94/a.php?osowska> z dnia 10.07.2011 r.

że komputer jest wystarczającym urządzeniem. Jest to błędne myślenie, które sprowadza się do tego, iż przeciwnicy e-książek mówią, iż czytanie długiego tekstu na monitorze jest niewygodne i szybko męczy oczy. W obecnych czasach postęp technologiczny wymusza konieczność wzbogacenia się o nowe urządzenia, mające ułatwić pozyskiwanie informacji, jak również przyczynić się do ich lepszego odbioru. Urządzenia dedykowane do czytania e-książek posiadają ekrany oparte na technologii e-papieru, który sprawia, iż czytelnik ma wrażenie obcowania z tradycyjnym papierem w nowej formie. Nie ma zatem problemu wynikającego ze zmęczenia oczu czy odbitym od wyświetlacza światłem.

Użytkownicy narzekają jednak na zbyt wysokie ceny urządzeń dedykowanych specjalnie do czytania e-książek. Powoli jednak oferta ta poprawia się i najtańsze urządzenia na polskim rynku można kupić już za 399 zł (model K4 Vedia)⁹. Także wybór oferowanych modeli zwiększa się, a data premiery poszczególnych czytników coraz częściej nie odbiega od tej z rynków światowych. Pojawiła się także ogromna różnorodność na rynku technologii – jeżeli dla kogoś czytnik nie jest spełnieniem oczekiwań, a komputer wydaje się nie do końca idealnym rozwiązaniem, można poszukać wśród całej gamy innych urządzeń, wśród których prymat wiedzie obecnie iPad czy smartfon (ang. *smartphone*). Nowe aplikacje pozwalające na czytanie książek sprawiają także, iż można zdecydować się nawet na używanie zwykłej komórki. Wszystko zależy od tego, jakie wymagania ma czytelnik – czy satysfakcjonuje go mały wyświetlacz czy duży, kolorowy czy czarno-biały, urządzenie przeznaczone tylko do czytania książek czy jednak posiadające także inne funkcje itp.

Ewentualnym problemem w przypadku publikacji elektronicznych jest konieczność znajomości techniki i umiejętności posługiwania się internetem. Zwraca się uwagę, iż osoby cyfrowo wykluczone (ang. *digital divide*), niemające dostępu do współczesnych mediów często nie potrafią lub wręcz nie chcą z nich korzystać. Wiele osób, także użytkowników sieci, zwraca uwagę, że wzięcie książki z półki jest prostsze i szybsze niż przeszukiwanie zbiorów elektronicznych i ściągnięcie ich na czytnik. Zapomina się jednak w tym przypadku o tym, iż wydrukowane książki wymagają dużej fizycznej przestrzeni na ich przechowywanie, podczas gdy kilkutyśięczny zbiór *e-booków* mieści się na dysku o niewielkiej pojemności i który zawsze można zabrać ze sobą.

Czytelnicy nadal narzekają na niewielką ofertę książek w języku polskim. Stopniowo ulega to jednak znaczącej poprawie – coraz większa liczba dystrybutorów oraz wkroczenie na rynek e-publikacji „dużego gracza”, którym

⁹ Wysokość cen czytników została zaczerpnięta ze strony <http://www.e-czytnik.pl> z dnia 19.07.2011 r.

jest Empik sprawia, że ilość proponowanych tytułów wzrasta z tygodnia na tydzień. Na istotny aspekt rozwoju e-książek już w 2010 r. zwrócone uwagę w raporcie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Biblioteki cyfrowe i książka elektroniczna”. Napisano w nim, iż *wobec obserwowanych tendencji światowych, jak również ekspansji w internetowym obiegu treści audiowizualnych, szerokie udostępnianie polskiego piśmiennictwa w wersji elektronicznej staje się cywilizacyjną koniecznością*¹⁰. Dlatego też należy liczyć, że publikacje w języku polskim (zarówno jeśli chodzi o literaturę, jak i te o charakterze naukowym) będą poddane digitalizacji, a równocześnie będzie wzrastała liczba nowości, które w wersji elektronicznej zaczną dorównywać ofercie tradycyjnych drukowanych książek.

Pomimo pewnych wad e-książki wydają się jednak idealnym rozwiązaniem zarówno dla autorów, wydawców, jak i czytelników. Żeby jednak polski rynek książki dorównał trendom światowym potrzeba jeszcze trochę czasu. Dobrym pomysłem są darmowe e-książki zamieszczane legalnie w internecie, jak również tworzenie baz takich książek w obrębie bibliotek uniwersyteckich. Także zmiana proporcji cen pomiędzy tradycyjnymi książkami i ich elektronicznymi odpowiednikami wpłynie na coraz większą ekspansję tych drugich. Dużym plusem jest coraz większa oferta czytników książek elektronicznych oraz niższe ceny w porównaniu chociażby do zeszłego roku. Obecnie każdy powinien móc wybrać dla siebie coś z propozycji rynku wydawniczego. Należy także pamiętać, iż im większa liczba użytkowników, tym większa oferta, gdyż wydawcy i autorzy będą dążyć do sprostanania oczekiwaniom czytelników.

5.1.5. Zabezpieczenia i prawa autorskie

Wiele kwestii dotyczących zabezpieczeń e-publicacji i samego prawa autorskiego wciąż pozostaje nie w pełni zdefiniowanych. Wielokrotnie zdarza się, iż oczekiwania autora, wydawcy i czytelnika są rozbieżne, a każdy z nich skupia się przede wszystkim na znalezieniu rozwiązania idealnego dla siebie.

Często występującym problemem jest ograniczanie przez niektórych dystrybutorów możliwości czytania książek ze swojej oferty tylko i wyłącznie do czytnika sprzedawanego przez ich sklep. Tak to wygląda chociażby w przypadku Amazona, który w 2009 r. wprowadził na rynek swój własny czytnik – Kindle (obecnie dostępna jest już trzecia edycja czytnika). Wraz z premierą czytnika Amazon wprowadził także własny format AZW, zabezpieczony DRM. Jest to modyfikacja formatu Mobipocket. Co ciekawe Kindle nie odczytuje formatów

---

¹⁰ Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, *Biblioteki cyfrowe i książka elektroniczna*, <http://nowoczesnapolska.org.pl/wp-content/uploads/2010/03/E-book-raport-dla-Komisji.pdf> z dnia 17.07.2011 r., s. 22, Warszawa 2010

*.ePub (obecnie najbardziej standardowy format e-książek), aczkolwiek umożliwiona jest jego konwersja. Inne pliki, które obsługuje proponowany przez Amazona czytnik, to popularny *.pdf, *.txt oraz *.mp3.

Drugim istotnym problemem, na który wskazują odbiorcy, jest to, iż sprzedawcy określają, na ilu urządzeniach można daną książkę odczytać. Obecnie najczęściej jest to metoda 6+1, czyli sześć urządzeń plus jedno kolejne co roku. Jest to rodzaj licencji proponowany chociażby przez sklep internetowy Empik. I choć 6 urządzeń to stosunkowo dużo, to brakuje jednak poczucia swobody, którą w tej kwestii zapewniają książki tradycyjne.

Rozwój e-książek jest coraz silniej widoczny. Nadal jednak kwestią nierozwiązaną pozostają przede wszystkim prawa autorskie. Ogólną nazwą na stosowane obecnie zabezpieczenia plików jest DRM (ang. *Digital Rights Management*). Jest to zabezpieczenie, które ma zapewnić ochronę przed niepożądanym z punktu widzenia wydawcy użytkowaniem danego pliku. Zostaje tu wykorzystany klucz do szyfrowania, który pozwala na odczytanie danych tylko na urządzeniach mu przypisanych. Z punktu widzenia użytkowników oznacza to spore ograniczenie, które nakłada ten rodzaj zabezpieczenia, chociażby poprzez ścisłe określenie ilości używanych urządzeń, a także brak możliwości pożyczania danego zakupu znajomemu (przecież tradycyjne książki regularnie się pożyczają) lub odsprzedania¹¹. Adobe DRM został stworzony przez firmę Adobe i obecnie jest obsługiwany przez większość czytników. Aby odczytać e-książkę z takim zabezpieczeniem należy zainstalować na komputerze darmową aplikację Adobe Digital Editions, która jest rejestrowana dla konkretnego konta Adobe ID. Po podłączeniu czytnika do komputera urządzenie to zostanie przypisane do konta Adobe ID, co pozwoli na otwieranie na nim zabezpieczonych *e-booków*. Istotne, iż jeden czytnik może być przypisany tylko do jednego konta Adobe ID, a jedno konto może posiadać 6 przypisanych czytników, a następnie, po każdym roku posiadania Adobe ID, dodatkowe jedno urządzenie¹².

Dystrybutorzy treści elektronicznych wprowadzają także ograniczenia związane z możliwością drukowania książki, jej kopiowania, a czasem także okresu, przez jaki czytnik otrzymuje dostęp do wybranego tytułu (*ibuk.pl* oferuje np. dostęp semestralny, miesięczny czy tygodniowy do wybranej pozycji książkowej po niższej cenie niż zakup książki na własność¹³). I jak ostatnia opcja jest całkowicie zrozumiała, to pozostałe dwie budzą pewne wątpliwości, czy jednak ilość zabezpieczeń e-książek nie jest zbyt duża.

11 <http://www.czytio.pl/shop/34/Zabezpieczenia-e-ksi%C4%85%C5%BCek-.html> z dnia 16.07.2011 r.

12 <http://www.empik.com/ebooki-w-empiku/drm> z dnia 17.07.2011 r.

13 <http://www.ibuk.pl/fiszka/1797/chemia-organiczna-t-1.html?kategoria=34> z dnia 19.07.2011 r.

Warto także zwrócić uwagę, iż prawa autorskie w przypadku publikacji elektronicznych nadal pozostają takie same, jak w przypadku publikacji tradycyjnych. Istotnymi elementami w kontekście książek elektronicznych jest „Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych” oraz „Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną”

Ciekawym rozwiązaniem jest obecnie *Creative Commons*. Jest to organizacja non-profit założona w 2001 r. przez Lawrence Lessiga. Jej celem jest stworzenie pewnego kompromisu pomiędzy pełną ochroną praw autorskich a niczym nie skrzepowanym korzystaniem z twórczości innych osób. Ma to być możliwe dzięki elastycznym zasadom, które ograniczałyby bariery stojące na drodze wolnemu przepływowi informacji¹⁴. Jest to rozwiązanie, które może pozwolić na ujednoczenie rynku wydawniczego w kwestii stosowanych zabezpieczeń.

Nie ulega wątpliwości, iż zabezpieczenia e-książek są potrzebne. Należy jednak zastanowić się, na ile restrykcyjne powinny one być. Czytelnik książki tradycyjnej dostaje produkt i może zrobić z nim co chce (oczywiście w majestacie prawa). Dlatego też nie do końca zrozumiale wydają się liczne obostrzenia nakładane na e-czytelników. Problemu piractwa i tak nie da się wyeliminować. Tradycyjne książki pożyczka się, czasem kseruje wybrane fragmenty. Przy ich zakupie nikt nie zastanawia się, czy będzie ona mogła służyć tylko nabywcy czy co on z nią zrobi, gdy okaże się już nieprzydatna. Istnieje możliwość oddania jej lub odsprzedania. Pozostaje zatem pytanie, czy rzeczywiście słuszne jest wprowadzanie aż takich ograniczeń w przypadku ich elektronicznych odpowiedników?

5.1.6. Sprzedawcy i biblioteki – sposoby dystrybucji

W Polsce głównymi sprzedawcami e-treści są obecnie Nexto, Virualo, eClicto, BezKartek. W październiku 2010 r. na tym polu zadebiutował także Empik, który dotychczas znany był ze sprzedaży książek tradycyjnych, muzyki, filmów czy treści multimedialnych. Wiele nowopowstałych wydawnictw, jak również kilka dotychczas tradycyjnych swój profil określają już tylko jako wydawcy treści elektronicznych. Są to z reguły firmy, które w nowych możliwościach jeszcze nieukształtowanego rynku dojrzały lukę, w której kryje się niesamowity potencjał.

Obecnie obserwuje się pewien rozwój rynku wydawniczego książek naukowych, co może znacząco wpłynąć na wzrost czytelnictwa, jak również ułatwić dostęp do publikacji z wąskich dziedzin nauki z dowolnego miejsca świata. Takie działanie może okazać się nie lada udogodnieniem zarówno

¹⁴ <http://creativecommons.pl/> z dnia 28.07.2011 r.

dla studentów, jak i naukowców. Obecnie sprowadzenie publikacji w formie drukowanej często stanowi problem – sam dostęp do niej niby nie jest utrudniony, aczkolwiek czas potrzebny na jej sprowadzenie, jak również koszty często są nieadekwatne do otrzymanej książki. Rozwiązaniem na pewno okazałyby się książki elektroniczne, które byłyby dostępne dla każdego, a dodatkowo ich niższa cena skłaniałaby do zakupu. Na szczęście stopniowo sytuacja ta ulega polepszeniu. Biblioteki uniwersyteckie testują bazy książek elektronicznych (często przez jakiś okres zapewniają darmowy dostęp dla czytelników), a oferta sklepów internetowych z tygodnia na tydzień zwiększa się i czytelnik coraz częściej ma do wyboru książkę w wersji tradycyjnej lub elektronicznej. Dotyczy to szczególnie publikacji w języku angielskim.

Znaczący wpływ na rozwój popularności *e-booków* w Polsce mają działania digitalizujące zbiory. Działania te są prowadzone przez biblioteki od 1995 r., a obecnie już większość bibliotek naukowych systematycznie uaktualnia zbiory w wersji elektronicznej. Pierwsza biblioteka cyfrowa została uruchomiona w 2002 r. pod nazwą Polska Biblioteka Cyfrowa, a dwa lata później powstała Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa, wykorzystująca specjalne oprogramowanie do budowy i zarządzania bibliotekami cyfrowymi dLibra. DLibra to pierwszy specjalistyczny system do budowy bibliotek cyfrowych, rozwijany od 1999 r. przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe¹⁵. Obecnie w Polsce działa ponad 50 bibliotek cyfrowych¹⁶. Warto zauważyć, iż większość bibliotek cyfrowych prowadzona jest przez konsorcja biblioteczne. Na przykład Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa powstała dzięki współpracy bibliotek zrzeszonych w Poznańskiej Fundacji Bibliotek Narodowych (m.in. Biblioteki Uniwersytetu im. A. Mickiewicza, Biblioteki Raczyńskich, Biblioteki Kórnickiej PAN oraz Biblioteki Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauki)¹⁷. Nadal jednak ilość zdigitalizowanych zbiorów stanowi niewielki fragment wszystkich zgromadzonych zbiorów bibliotecznych.

Warto także przyjrzeć się projektowi Europeana¹⁸, uruchomionemu w listopadzie 2008 r. Portal ten ma umożliwić dostęp do zbiorów bibliotek, archiwów (w tym także audiowizualnych) oraz muzeów krajów europejskich. Projekt został sfinansowany przez Komisję Europejską i ma na celu stworzenie

15 <http://dlibra.psnc.pl/> z dnia 28.07.2011 r.

16 Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, *Biblioteki cyfrowe i książka elektroniczna*, <http://nowoczesnapolska.org.pl/wp-content/uploads/2010/03/E-book-raport-dla-Komisji.pdf> z dnia 17.07.2011 r., s. 3, Warszawa 2010

17 Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, *Biblioteki cyfrowe i książka elektroniczna*, <http://nowoczesnapolska.org.pl/wp-content/uploads/2010/03/E-book-raport-dla-Komisji.pdf> z dnia 17.07.2011 r., s. 4, Warszawa 2010

18 <http://www.europeana.eu/>

serwisu, w którym znajdują się obiekty związane z dziedzictwem kultury i sztuki europejskiej. Należy także pamiętać, iż jest to projekt o charakterze kulturalnym, a nie komercyjnym, jak np. Google Book Search¹⁹.

Liczba podejmowanych inicjatyw jest coraz większa. Być może pozwoli to wkrótce na cieszenie się nieograniczonym dostępem do ważnych publikacji z całego świata.

5.1.7. Nowe rozwiązania i perspektywy

Książki elektroniczne przeżywają obecnie swój renesans. Pojawia się coraz więcej innowacyjnych rozwiązań. Jednym z nich jest na przykład rozwijająca się w ostatnich miesiącach w Polsce możliwość czytania w *chmurze*, czyli aplikacje do wyświetlania treści na różnych urządzeniach²⁰. Największą zaletą takiego rozwiązania jest synchronizacja treści pomiędzy różnymi urządzeniami. W praktyce wygląda to np. tak, iż czytamy książkę lub gazetę na tablecie, a następnie chcemy kontynuować czynność na czytniku. Dzięki „chmurze” będziemy mogli zacząć dokładnie w tym samym miejscu, w którym skończyliśmy, bez szukania odpowiedniej strony. W Polsce takie rozwiązanie promowane jest przede wszystkim przez firmę Legimi²¹. Podobna technologia jest także stosowana chociażby przez Google, aczkolwiek na razie tylko na terenie Stanów Zjednoczonych²².

Coraz popularniejsze staje się zjawisko *self-publishingu*. Polega ono na tym, że autor przygotowuje swoją książkę od początku do końca samodzielnie (pisze ją, następnie redaguje, ilustruje, projektuje okładkę itp.), a następnie umieszcza ją na specjalnej platformie. Koszty przygotowania publikacji autor bierze na siebie. W zamian większa część zysków za każdy sprzedany egzemplarz przypada autorowi. Często więc opłaca się sprzedawać poszczególne tytuły za kilka złotych czy dolarów, co zwiększa sprzedaż, a tym samym wpływy autora. Dla wielu pisarzy jest to pierwszy krok na drodze do publikacji w formie tradycyjnej. Niewątpliwą zaletą publikacji w internecie jest to, iż autor sam dba o promocję swojego tytułu, a tym samym napędza na nią popyt. W dużej mierze to od niego zależy, jakiego rzędu będzie sprzedaż, a tym samym jego zarobki. Zastrzeżenia może budzić co najwyżej jakość publikowanych treści, aczkolwiek wydaje się, że książka źle napisana nie ma szans na sprzedaż – szybko zbierze

19 <http://www.europeana.eu/> z dnia 20.07.2011 r.

20 <http://blog.legimi.com/tag/czytanie-w-chmurze/> z dnia 21.07.2011 r.

21 Legimi, *Czytanie w chmurze z Legimi*, <http://blog.legimi.com/2011/02/czytanie-w-chmurze-z-legimi/> z dnia 21.07.2011 r.

22 D. Zaraziński, *Google eBooks: książki w chmurze*, <http://e-biznes.pl/2010/12/google-ebooks/> z dnia 21.07.2011 r.

kiepskie recenzje, co niewątpliwie przełoży się na małe zainteresowanie. Jedną z największych księgarń oferujących taki rodzaj publikacji jest Amazon. W Polsce takie rozwiązanie proponują chociażby serwisy BezKartek.pl czy Virtualo.

W lipcu 2011 r. Amazon postanowił wyjść naprzeciw studentom umożliwiając im wypożyczanie elektronicznych podręczników. Wprawdzie istnieje już wiele serwisów, które funkcjonuje w ten sposób, jednak Amazon wyróżnia się tym, że jego działania mają wymiar krajowy, a nie tylko lokalny. Można się także spodziewać, iż za jakiś czas oferta zostanie rozszerzona na inne regiony świata. The Kindle Textbook Rental ma pozwolić zaoszczędzić nawet do 80% wartości podręcznika, a okres, na który będzie można wypożyczyć książki ma wynosić od 30 dni do roku. Z wypożyczonych książek będzie można korzystać za pomocą aplikacji Kindle. Publikacja będzie mogła być otwierana nawet na kilku urządzeniach jednocześnie. Jest to duży krok w kierunku sektora edukacyjnego, który do tej pory znajdował się na uboczu działań, zarówno dużych firm, jak i mniejszych wydawców. Dlatego tym bardziej należy kibicować firmie Amazon, gdyż po raz pierwszy na taką skalę *komercyjny podmiot przejmuje funkcję biblioteki, samemu stając się rodzajem globalnej instytucji bibliotecznej o charakterze komercyjny*²³.

Coraz częściej zaczyna mówić się o pojawieniu e-podręczników w Polsce. Ministerstwo Edukacji Narodowej poddało pod dyskusję pomysł rozporządzenia, które nakazywałoby wydawcom podręczników tworzenie cyfrowych kopii książek. Dzięki temu dopuszczone do użytku mogłyby być, zarówno podręczniki tradycyjne, w formie elektronicznej, jak i w obu. W założeniach e-podręczniki miałyby być tańsze od ich papierowych odpowiedników²⁴. Sama idea wydaje się bardzo dobra, aczkolwiek zastanawiające pozostaje stanowisko Polskiej Izby Książki, której prezes, Piotr Marcuszek, stwierdził, iż może się okazać, że ceny obu książek będą zbliżone, a dodatkowo wzrosną ceny publikacji tradycyjnych. Ma to być efektem słabego zainteresowania tego typu publikacjami, gdyż szkoły nie są przygotowane do ich użytkowania, a przymus przygotowywania książek w e-wersjach musi zostać w jakiś sposób zrekompensowany²⁵.

23 <http://litalubicyfre.pl/2011/07/19/amazon-wypozycza-e-podreczniki/> z dnia 28.07.2011 r.

24 <http://litalubicyfre.pl/2011/07/27/elektroniczne-podreczniki-w-polskich-szkolach-juz-niedlugo/> z dnia 28.07.2011 r.

25 http://www.rynek-ksiazki.pl/aktualnosci/e-podreczniki-obowiazkowe_26973.html z dnia 28.07.2011 r.

Jeszcze w 2004 r. zastanawiano się, czemu e-książki nie są popularne²⁶. Jako powody wymieniano m.in. problem ze ściągnięciem i drukowaniem publikacji, niezbyt rozwiniętą technologię pozwalającą na czytanie książek elektronicznych, wysoki koszt urządzeń do czytania oraz brak kompatybilności pomiędzy nimi, niską świadomość istnienia takiego rodzaju publikacji, a także mówiono o przyzwyczajeniach, jakie mają ludzie względem tradycyjnych książek.

Dziś można już śmiało mówić o dużych zmianach, jakie zaszły w tym sektorze wydawniczym. Czytelnicy stają się bardziej świadomi, a przede wszystkim zaczynają aktywnie uczestniczyć w tej zachodzącej przemianie. Dzięki temu książki elektroniczne mają szansę zagościć na rynku na długie lata, stając się nie zamiennikiem publikacji drukowanych, ale alternatywą dla tych, którzy poszukują nowych rozwiązań.

5.2. E-prasa

5.2.1. Początki e-prasy

Prasa elektroniczna pojawiła się w internecie w 1994 r. Wtedy to ukazał się pierwszy numer „Palo Alto Weekly”²⁷. W Polsce za najbardziej znaczący moment w rozwoju prasy uważa się rok 2004. Wtedy to Związek Kontroli Dystrybucji Prasy zaliczył na mocy uchwały sprzedaż egzemplarzy elektronicznych do łącznej liczby sprzedanych egzemplarzy danego tytułu. Nie oznacza to jednak, iż taki rodzaj prasy pojawił się z dnia na dzień.

Przed oficjalnym uznaniem tego rodzaju wydawnictw w internecie można było znaleźć już kilka tytułów, które przyczyniły się do rozwoju tego typu publikacji. Internet stworzył możliwości zarówno dla tytułów, które funkcjonowały tylko w sieci, jak również na stworzenie alternatywnego sposobu publikacji dla wydawnictw tradycyjnych.

5.2.2. Definicja e-prasy

E-prasa to, najprościej mówiąc, elektroniczna wersja formy drukowanej. Zmiana ta stała się możliwa przez rozwój, który nastąpił w ostatnich latach dzięki technologii związanej z internetem oraz przekazywaniem informacji. Dotychczas prasę w formie drukowanej kupowało się w tradycyjnym kiosku, podczas gdy dziś istnieje możliwość zakupu wersji elektronicznych w kilka

---

26 K.T. Anuradha, H.S. Usha, *Use of e-books in an academic and research environment: a case study from the Indian Institute of Science*, <http://eprints.iisc.ernet.in/5890/1/ebook1-final.pdf> z dnia 20.07.2011 r.

27 W. Gogolek, *Prasa w Internecie, w: Media i dziennikarstwo na przełomie wieków*, Warszawa 1998, s. 105

sekund lub minut z dowolnego miejsca. Łatwo zauważyć, że przemiana, która się dokonała jest ogromna i w sposób nietuzinkowy wpływa na współczesny obieg informacji.

Dużym problemem pozostaje jednak nazewnictwo e-prasy. Wiele osób w ten sam sposób traktuje serwisy internetowe, prasę internetową oraz e-wersje prasy tradycyjnej. Rozróżnienie tych terminów jest niezmiernie istotne w rozważaniach dotyczących tego zagadnienia.

Prasa internetowa jest bytem samodzielnym – nie ma związku z publikacjami drukowanymi. Jej autorami bardzo często są pasjonaci i hobbisci, którzy piszą na interesujące ich tematy, dzieląc się tym z czytelnikami. Prasa ta charakteryzuje się kilkoma istotnymi elementami:

- autor bardzo często pozostaje anonimowy – nie ma pewności, czy mamy do czynienia z osobą rzetelną i posiadającą takie kwalifikacje, jakie przedstawia, czy np. z nastolatkiem, który tylko udaje, że posiada daną wiedzę,
- prezentowana tematyka jest przeważnie bardzo wąska i dotyczy bardzo szczegółowych zagadnień, które często nie są poruszane nigdzie indziej lub są traktowane marginalnie,
- grono czytelników jest najczęściej ściśle określone,
- czytelnicy mogą mieć znaczący wpływ na końcowy kształt wydania poszczególnych numerów.

W przypadku serwisów internetowych i e-wersji prasy tradycyjnej można mówić o pewnym powiązaniu, aczkolwiek znaczące elementy pozwalają rozróżnić jedno od drugiego. W przypadku serwisu internetowego (np. Onet, Gazeta.pl) informacje weryfikowane są na bieżąco, wraz z rozwojem wydarzeń lub uzyskaniem aktualniejszego komentarza na dany temat. Istnieje możliwość szybkiego zastąpienie jednej wersji drugą (np. o godz. 13 pojawi się informacja, że *w wypadku zginęły 3 osoby*, a o godz. 13.20 nastąpi aktualizacja wiadomości *wg najnowszych doniesień w wypadku zginęło 5 osób, a jedna została ranna*). E-wersje prasy drukowanej charakteryzują się tym, że informacje tam zawarte są aktualne na moment publikacji danego wydania (tak samo, jak ma to miejsce w przypadku drukowanej wersji gazety). Warto pamiętać, że e-wersje prasy drukowanej mają swoje wydania i w obrębie raz opublikowanego nie można (a właściwie nie powinno się) wprowadzać już poprawek. Sprostowanie, aktualizacja czy zmiana może zostać zawarta dopiero w kolejnym numerze.

Pojęcie serwisu internetowego należy zatem rozumieć jako portal o charakterze informacyjnym, dla którego głównym i jedynym nośnikiem jest internet. W witrynie danej strony znajdują się bieżące informacje dotyczące np. polityki, gospodarki, wydarzeń kulturalnych itp. Do polskich serwisów

internetowych o takim charakterze można zaliczyć m.in. takie portale jak: *www.onet.pl*, *www.wp.pl* czy *www.gazeta.pl*. Wymienione serwisy, poza działami związanymi z informacjami posiadają także czaty, fora dyskusyjne czy darmowe skrzynki e-mailowe. Dla określenia wymienionych serwisów internetowych można użyć także terminu „wortal” (ang. *vertical portal*), oznaczający wyspecjalizowane portale, które publikują informacje z określonych dziedzin. Pojęcie to dotychczas nie przyjęło się w języku polskim.

E-wersja prasy tradycyjnej będzie nazywana w dalszej części e-prasą (choć w przypadku prasy internetowej termin ten także spełniałby swoją rolę), gdyż pod tym terminem kryje się najwłaściwsza forma tego środka społecznego przekazu. Nie jest to jednak zagadnienie wolne od wątpliwości. Magdalena Górak w artykule „Cyfrowa prasa: chwilowa moda czy przyszłość” zastanawia się, gdzie przebiega granica pomiędzy wiernym odzwierciedleniem prasy tradycyjnej w wersji cyfrowej a drobnymi zmianami, które można zastosować. *Jeśli zachodzi stuprocentowa zgodność treści między tym, co publikowane jest na papierze a tym, co pojawia się w wersji elektronicznej, to z całą pewnością mamy do czynienia z e-wydaniem. Problemy zaczynają się wtedy, gdy trzeba ustalić czy cyfrowa forma prasy, która prezentuje nieco mniej treści i reklam niż jego papierowy odpowiednik, jest nadal wydaniem cyfrowym. Albo gdy prezentuje jej więcej, jak to się dzieje w wydaniach we Flashu, gdzie nieruchoma reklama gazetowa jest zastąpiona interaktywną reklamą tego samego produktu*²⁸. Rozważania te pokazują, jak ważne jest stworzenie odpowiedniego zaplecza terminologicznego. Magdalena Górak w dalszej części swojego artykułu zwraca także uwagę na to, iż *prasa dostępna w pdf-ie jest często mylona z treściami udostępnianymi na stronach www przez papierowe tytuły. Znaczna część polskich wydawców udostępnia swoje zasoby na zwykłych stronach www odpłatnie i nie jest jasne, czy można je nazwać wydaniem cyfrowymi*²⁹.

Przy definiowaniu e-prasy warto zatrzymać się przy stanowisku Izby Wydawniczej, która o wersjach elektronicznych prasy pisze tak: *Obecnie elektroniczne wersje gazet i czasopism w postaci zapisanego cyfrowo tekstu, udostępniane w internecie pod tym samym tytułem, uzupełnione są materiałem graficznym czy zdjęciowym, o ograniczonym materiale informacyjnym wobec wersji drukowanej, lecz wzbogacone materiałem przeznaczonym wyłącznie dla wersji elektronicznej. Rozwój techniki i kreatywność rynku spowodowały, że elektroniczne wersje prasy są często uzupełniane materiałem audialnym lub audiowizualnym. Zgodnie z obowiązującą ustawą o rtv uzupełnienia takie*

²⁸ Magdalena Górak, *Cyfrowa prasa: chwilowa moda czy przyszłość*, <http://www.internetstandard.pl/artykuly/45301.html> z dnia 21.05.2010 r.

²⁹ Magdalena Górak, *op.cit.*

nie są traktowane jak program telewizyjny czy radiowy ani audycja. Stanowią elektroniczną postać informacji, zwartą w skończoną formę przedstawienia i nie są audycją. Przekazy takie spełniają funkcję podporządkowaną materiałowi tekstowemu i są uzupełnieniem jego treści³⁰. Izba Wydawnicza dopuszcza rozbudowaną formę e-wydań, rozszerzoną np. o materiały audialne lub audiowizualne, traktując je jako część podporządkowaną tekstowi, a nie pełniącą rolę nadrzędną.

Związek Kontroli Dystrybucji Prasy definiuje e-wydania jako elektronicznie rozpowszechniana wersja, przynajmniej jednej mutacji, kontrolowanego tytułu prasowego, zawierająca ten sam w formie i treści materiał redakcyjny i reklamy co wersja drukowana. Wymóg całkowitej zgodności e-wydania z wersją drukowaną nie dotyczy insertów i gadżetów. (...) Materiał redakcyjny w wersji elektronicznej może być dodatkowo rozszerzony, a reklamy mogą być zaadaptowane w sposób pozwalający na wykorzystanie możliwości medium elektronicznego³¹. Także w tej definicji dopuszcza się pewne modyfikacje treści e-wydania, aczkolwiek w obrębie niezmiwiających treści, a jedynie wykorzystujących możliwości, jakie daje medium elektroniczne.

W ostatnim czasie zmieniły się sposoby przechowywania i udostępniania różnych zasobów kultury narodowej. Dotyczy to także obiegu komercyjnego poszczególnych środków, które pod wpływem przemian zostały przekształcone w nowe dobra, które są dystrybuowane w innowacyjny sposób. Chris Anderson, redaktor naczelny pisma „Wired”, zauważa iż w sytuacji, gdy koszt wielu zasobów – od ceny sprzętu elektronicznego służącego przechowywaniu, przetwarzaniu i dystrybucji danych po wartość kolejnych egzemplarzy dóbr kultury w wersji cyfrowej – maleje niemal do zera, konieczne staje się przededefiniowanie zasad ekonomii³². W związku z tym nie dziwi pytanie, czy tworzenie prasy cyfrowej, która jest dokładną kopią wersji drukowanej ma sens. Może warto zastanowić się, czy tych samych informacji nie można by rozszerzyć o dodanie multimediów, które uatrakcyjniłyby przekaz? W końcu treść pozostałaby ta sama, tylko forma przedstawienia byłaby szersza i bardziej uporządkowana niż w przypadku serwisów internetowych.

30 Stanowisko Izby Wydawców Prasy w sprawie implementacji dyrektywy UE o audiowizualnych usługach medialnych, www.izbaprasyp.pl/pliki/Stanowisko_IWP_ws_Dyrektywy_AVMS_090428.doc z dnia 1.05.2010 r.

31 Bartłomiej Dwornik, *E-gazety w Polsce*, Wrocław 2008, s. 2

32 Edwin Bendyk, Mirosław Filiciak, Justyna Hofmoki, Tomasz Kulisiewicz, Alek Tarkowski, *Kultura 2.0.*, *op.cit.*, s. 33

5.2.3. Wady i zalety e-czasopism

Wydawcy zauważyli, że ludzie poszukują nowej formy treści – wygodnej, taniej i skierowanej szczególnie do nich. E-prasa jest odpowiedzią na te oczekiwania – jest to komputerowy odpowiednik tego, co dostajemy na papierze – jej układ jest analogiczny do wydrukowanego odpowiednika. Czasem e-wydanie zostaje dodatkowo poszerzone o multimedia, niedostępne w przypadku tradycyjnej gazety. Wydawcy jednak na razie nie w pełni wykorzystują dane im możliwości. Najważniejsze zalety e-prasy, które wyróżniają ją od prasy drukowanej są następujące:

- cena wersji elektronicznej niższa od jej tradycyjnego odpowiednika,
- wydanie elektroniczne gazety otrzymujemy szybciej niż wydanie papierowe – nie trzeba czekać na przesyłkę pocztową ani iść do kiosku,
- brak barier związanych z miejscem przebywania czytelnika (dodatek poznański gazety można bez problemu zamówić, będąc w Krakowie, Paryżu czy Nowym Jorku),
- prostota w wyszukiwaniu informacji,
- możliwość korzystania z dodatków multimedialnych,
- łatwość archiwizacji oraz przeszukiwania posiadanych zbiorów,
- możliwość wyszukiwania kluczowych słów w artykułach^{33,34},
- możliwość sporządzania notatek na tekście, które można usunąć lub zmieniać wielokrotnie,
- wydania elektroniczne zajmują mniej miejsca i nie ma problemu z gromadzącą się makulaturą,
- aspekt ekologiczny – pominięty zostaje etap druku.

Użytkownicy prasy wskazują na różne elementy, które według nich są najistotniejsze w odniesieniu do prasy tradycyjnej oraz elektronicznej (wykres 1). Respondenci wskazali, które z cech e-prasy są najbardziej wyróżniające i znaczące dla e-czytelników. Najważniejsza okazuje się natychmiastowa dostępność – dzięki niej o każdej porze i z każdego miejsca możemy uzyskać dostęp do wybranego artykułu lub tytułu. Wśród wymienionych cech dominują także te związane z łatwością poruszania się po tekście i oznaczania go w wybrany przez siebie sposób. Dzięki temu artykuły zyskują nowy wygląd i stają się jakby stworzone specjalnie dla konkretnej osoby. Warto również zauważyć, że notatki można bez trudu usunąć, co umożliwia wielokrotne używanie danego wydania bez niszczenia go. Ostatnia z cech, dotycząca łatwości czytania, przeważa na korzyść prasy drukowanej. Wydaje się jednak, że wynika to z faktu, iż większość

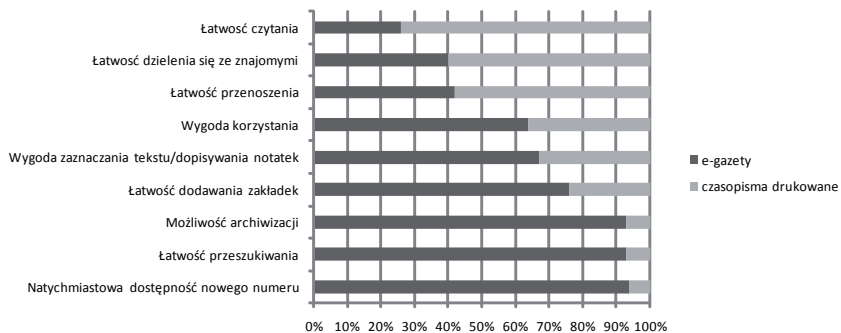
33 www.e-kiosk.pl/i/t/debiut_e-Kiosk.pdf z dnia 1.05.2010 r.

34 Wojciech Wowra: *Prasa cyfrowa – jak z niej korzystać*, <http://gospodarka.gazeta.pl/IT/2029020,33405,5695727.html> z dnia 1.05.2010 r.

osób wciąż korzysta z komputera PC lub laptopa w celu przeczytania wybranego tytułu. W momencie, gdy użycie e-czytników i tabletek stanie się bardziej powszechne, dostępne i tańsze problem ten zniknie.

Wykres 1. Zalety i wady e-gazet vs czasopism drukowanych.

Źródło: http://webhosting.pl/files/groups/editors/internet/2008_05/e_prasa/zalety_i_wady.jpg z dnia 13.05.2010 r.

Nadal kilka kwestii związanych z e-prasą pozostaje nierozwiązanych. Największy problem dotyczy formatów e-wydań. Wielu dystrybutorów wymaga zainstalowania odpowiedniego oprogramowania, które pozwala na czytanie e-prasy tylko z danego kiosku. Nie jest to problemem w momencie, gdy korzystamy z komputera PC czy laptopa z systemem operacyjnym Windowsa. Niestety, użytkownicy Mac-ów oraz Linuksa nie mają szans na taki rodzaj kontaktu z prasą. Problem dotyczy także użytkowników urządzeń mobilnych, którzy nie mają możliwości przegrania zakupionych plików na e-czytnik. Wynika to z tego, iż wielu wydawców i dystrybutorów najbardziej boi się nielegalnego rozpowszechniania. Niestety, najbardziej uderza to w czytelników, którzy chcieliby mieć równie duże pole manewru z zakupionym plikiem, co z tradycyjną gazetą. W końcu wydawcy nie interesuje, czy zakupioną papierową gazetę przeczytamy od deski do deski, oddamy koledze czy od razu przeznaczymy na rozpałkę lub makulaturę. Liczy się sprzedaż.

W Polsce do najważniejszych graczy na rynku e-kiosków należą: *eGazety.pl*, *Nexto.pl* oraz *e-Kiosk.pl*. Każdy z nich kieruje się inną polityką sprzedaży i sposobu odczytania zakupionych plików. Pierwszy z nich wymaga ściągnięcia darmowego programu, który umożliwi dostęp do zakupionych tytułów. *Nexto.pl* sprzedaje gazety w formacie *.pdf, natomiast *e-Kiosk.pl* wymaga pobrania

specjalnego programu (darmowego) ze strony dystrybutora. Istnieje możliwość czytania zakupionych plików pod systemem Windows oraz na iPadzie.

5.2.4. Analiza rynku prasowego w Polsce

Zakup e-prasy można dokonywać na kilka sposobów. Najpopularniejszy z nich to zakup wybranego tytułu w kiosku internetowym. Serwisy te często oferują prenumeratę lub darmowy dostęp do kilku numerów czasopism. Drugim sposobem dystrybucji jest zakup bezpośrednio na stronie wydawcy, choć wielu z nich odsyła do większego dystrybutora.

Wielu wydawców w swojej ofercie umieszcza dwie wersje prasy – tradycyjną i cyfrową. Warto przyjrzeć się, jak przekłada się to na sprzedaż (tabela 1 i 2). I chociaż nie są to tytuły, które *stricto* związane są z prasą chemiczną, to pokazują jednak tendencje zachodzące na rynku prasowym. Zmiany, które dokonują na rynku wydawnictw skierowanych do masowych odbiorców, mają miejsce także w przypadku periodyków fachowych, przeznaczonych do wąskiego grona specjalistów.

W przypadku polskich czasopism chemicznych pole do działania wciąż jest szerokie. Wiele czasopism na swoich stronach zamieszcza co najwyżej spis treści aktualnego numeru periodyku. Na szczęście stopniowo się to zmienia i poza nim pojawiają się także abstrakty (np. „Rynek Chemiczny”, „Polimery”, „Aura”) lub kilka aktualnych artykułów w pełnej wersji (np. „Laboratorium”, „Chemia w szkole”). Stopniowo jednak wydawcy tego sektora zaczynają dostrzegać nowe potrzeby rynku i obok wersji drukowanych (lub zamiast nich) oferują także zakup wersji elektronicznych („Chemia w szkole”) lub proponują jako dodatek do prenumeraty papierowej dostęp do wersji elektronicznej artykułów z lat wcześniejszych („Przemysł Chemiczny”). Na szczególną uwagę zasługują „Wiadomości Chemiczne”, które umieszczają swoje czasopismo w wersji elektronicznej w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej.

Tabela 1. Sprzedaż dzienników wg ZKDP w maju 2011 r.

Tytuł	Średni nakład jednorazowy	Sprzedaż wydań drukowanych	Sprzedaż e-wydań	Sprzedaż ogółem	Rozpowszechnianie wydań drukowanych	Rozpowszechnianie e-wydań	Rozpowszechnianie płatne razem)
Anonise Gazeta Bezpłatnych Ogłoszeń Część P5	13 588	5 182	0	5 182	5 282	0	5 282
Auto Świat	154 731	84 001	256	84 257	84 001	256	84 257
Bella Relaks	164 995	90 174	0	90 174	90 174	0	90 174
Chwila dla Ciebie	464 312	315 582	0	315 582	315 582	0	315 582
Co Tydzień (Jaworzno)	4 500	3 303	0	3 303	3 321	0	3 321
Co Tydzień (Mysłowice, Imielin, Chełm Śląski)	3 600	1 388	0	1 388	1 388	0	1 388
Czas Chojnic	7 100	5 997	0	5 997	5 997	0	5 997
Forum	29 613	15 396	223	15 619	15 396	223	15 619
Gazeta Jarocińska	10 200	7 367	0	7 367	7 367	0	7 367
Gazeta Krotoszyńska	4 800	3 025	0	3 025	3 025	0	3 025
Gazeta Polska	138 665	67 046	0	67 046	68 285	0	68 285
Gazeta Powiatowa - Wiadomości Oławskie	9 088	11	0	11	7 830	0	7 830
Gazeta Słupska	4 000	2 457	0	2 457	2 457	0	2 457
Głos Wągrowiecki	4 550	3 078	0	3 078	3 223	0	3 223
Gość Niedzielny	206 271	147 129	11	147 140	147 486	11	147 497
Gwarek	11 677	6 947	0	6 947	6 947	0	6 947
Imperium TV	139 769	96 282	0	96 282	96 282	0	96 282

Tytuł	Średni nakład jednorazowy	Sprzedaż wydań drukowanych	Sprzedaz e-wydań	Sprzedaz ogółem	Rozpowszechnianie wydań drukowanych	Rozpowszechnianie e-wydań	Rozpowszechnianie płatne razem)
Informator Prawno-Podatkowy	17 578	4 204	53	4 257	4 204	53	4 257
Jarmark	26 860	7 451	0	7 451	7 486	0	7 486
Kaczor Donald	49 927	26 051	0	26 051	26 051	0	26 051
Korso	8 020	6 076	0	6 076	6 076	0	6 076
Kramik - Plus	11 148	6 233	0	6 233	6 234	0	6 234
Kultisy Powiatu - Kluczbork - Olesno	5 175	3 159	0	3 159	3 159	0	3 159
Kurier Internetowy	4 100	2 871	0	2 871	2 871	0	2 871
Kurier Regionu Iławskiego	10 001	7 520	0	7 520	7 520	0	7 520
Lokalna Gazeta Kutna i Regionu	6 863	5 398	0	5 398	5 398	0	5 398
Magazyn Telewizyjny Kurier TV	291 045	214 251	0	214 251	214 251	0	214 251
Motor	186 969	95 230	0	95 230	95 230	0	95 230
Na Żywo	243 445	165 014	0	165 014	165 014	0	165 014
Newsweek Polska	174 291	97 464	945	98 409	98 304	6 575	104 879
Nowiny Jeleniogórskie	16 200	8 650	0	8 650	8 650	0	8 650
Nowy Łowiczanin	9 578	8 075	3	8 078	8 075	3	8 078
Obserwator Lokalny	10 000	8 187	0	8 187	8 187	0	8 187
Pałuki	6 654	5 696	3	5 699	5 696	3	5 699
Pałuki i Ziemia Mogileńska	5 550	4 761	1	4 762	4 761	1	4 762
Panorama Leszczyńska	30 073	18 361	10	18 371	18 361	10	18 371

Tytuł	Średni nakład jednorazowy	Sprzedaz wydań drukowanych	Sprzedaz e-wydań	Sprzedaz ogółem	Rozpowszechnianie wydań drukowanych	Rozpowszechnianie e-wydań	Rozpowszechnianie płatne razem)
Pilka Nożna	46 670	19 105	0	19 105	22 235	0	22 235
Polityka	187 250	130 185	1 200	131 385	130 185	1 200	131 385
Program TV	206 796	111 121	0	111 121	140 121	0	140 121
Przeгляд	61 000	21 707	0	21 707	21 707	0	21 707
Przekrój	74 000	31 712	128	31 840	37 522	128	37 650
Przełom - Tygodnik Ziemi Chrzczanowskiej	12 800	9 406	0	9 406	9 406	0	9 406
Przewodnik Katolicki	40 005	3 696	11	3 707	27 480	11	27 491
Regionalna	38 663	26 852	0	26 852	26 852	0	26 852
Rewia	340 203	244 265	0	244 265	244 265	0	244 265
Słowo Podlasia	27 000	18 580	0	18 580	18 580	0	18 580
Strzelec Opolski	6 654	5 709	0	5 709	5 715	0	5 715
Super TV	282 935	198 004	0	198 004	198 004	0	198 004
Super Tydzień Chełmski	14 000	9 933	0	9 933	9 933	0	9 933
Świat & Ludzie	274 919	181 172	0	181 172	181 172	0	181 172
Takie jest Życie	168 731	83 259	0	83 259	83 259	0	83 259
Tele Max	289 358	208 361	0	208 361	208 361	0	208 361
Tele Tydzień	1 287 841	1 000 492	0	1 000 492	1 003 692	0	1 003 692
Teleprogramy	63 800	31 482	0	31 482	31 482	0	31 482
TEMI Galicyjski Tygodnik Informacyjny	23 500	15 174	0	15 174	15 174	0	15 174
To & Owo	582 787	426 361	0	426 361	426 361	0	426 361

Tytuł	Średni nakład jednorazowy	Sprzedaż wydań drukowanych	Sprzedaż e-wydań	Sprzedaz ogółem	Rozpowszechnianie wydań drukowanych	Rozpowszechnianie e-wydań	Rozpowszechnianie płatne razem)
Twoje Imperium	419 955	311 325	0	311 325	311 325	0	311 325
Tygodnik Angora	517 628	346 512	0	346 512	346 512	0	346 512
Tygodnik Ciechanowski	16 542	11 986	39	12 025	11 986	39	12 025
Tygodnik Gazeta Gryfińska	3 000	1 634	6	1 640	1 634	6	1 640
Tygodnik Lokalny Nowy Wyszkiwiak	3 600	2 455	0	2 455	2 482	0	2 482
Tygodnik Ostrołęcki	25 990	20 208	834	21 042	20 208	834	21 042
Tygodnik Podhalański	24 606	15 783	0	15 783	15 955	0	15 955
Tygodnik Powszechny	41 471	16 872	254	17 126	22 325	254	22 579
Tygodnik Prudnicki	3 500	2 649	0	2 649	2 649	0	2 649
Tygodnik Siedlecki - Magazyn	32 500	23 912	0	23 912	23 912	0	23 912
Tygodnik Tucholski	7 015	5 777	0	5 777	5 777	0	5 777
Tygodnik Zamojski	31 000	24 066	0	24 066	24 066	0	24 066
Uważam Rze inaczej pisane	294 235	128 158	70	128 228	128 200	70	128 270
Wiadomości Wrzesińskie	10 650	9 348	0	9 348	9 348	0	9 348
Więści z Główna i Strykowa	2 560	2 219	0	2 219	2 219	0	2 219
Wprost	176 968	83 040	1 125	84 165	103 790	1 323	105 113
Życie Bytomskie	16 000	7 439	0	7 439	7 439	0	7 439
Życie Gostynia	6 200	4 989	0	4 989	4 989	0	4 989
Życie na Gorąco	754 621	590 509	0	590 509	590 509	0	590 509
Życie Pleszewa	7 150	5 645	0	5 645	5 645	0	5 645

Tytuł	Średni nakład jednorazowy	Sprzedaz wydań drukowanych	Sprzedaz e-wydań	Sprzedaz ogółem	Rozpowszechnianie wydań drukowanych	Rozpowszechnianie e-wydań	Rozpowszechnianie (płatne razem)
Życie Podkarpackie	17 650	11 091	0	11 091	11 091	0	11 091
Życie Rawicza	5 500	4 402	0	4 402	4 402	0	4 402
Sumy dla: wszystkich tytułów	40 368 427	26 987 606	23 039	27 010 645	27 467 003	51 981	27 518 984
Średnie dla: wszystkich tytułów	117 010	78 225	67	78 292	79 615	151	79 765

Źródło: <https://www.teleskop.org.pl/zkdp/index.jsp?p=publicData> z dnia 21.07.2011 r.

Tabela 2. Sprzedaż czasopism wg ZKDP w maju 2011 r.

Tytuł	Średni nakład jednorazowy	Sprzedaż wydań drukowanych	Sprzedaż e-wydań	Sprzedaż ogółem	Rozpowszechnianie wydań drukowanych	Rozpowszechnianie e-wydań	Rozpowszechnianie platne razem
Anonse Gazeta Bezpłatnych Ogłoszeń	15 650	6 442	0	6 442	6 442	0	6 442
Gazeta Bezpłatnych Ogłoszeń Anonse Część A	11 594	4 546	0	4 546	4 635	0	4 635
Polska Dziennik Zachodni	87 077	65 085	0	65 085	65 677	0	65 677
Super Express	294 781	167 036	0	167 036	167 716	0	167 716
Super Nowości	22 336	12 017	0	12 017	12 017	0	12 017
Express Bydgoski	23 360	15 605	1	15 606	16 707	115	16 822
Nowości - Dziennik Toruński	27 290	18 814	1	18 815	20 461	708	21 169
Sport	14 798	8 061	5	8 066	8 061	5	8 066
Życie Warszawy	7 374	1 997	11	2 008	2 075	11	2 086
Gazeta Olsztyńska / Dziennik Elbląski	32 653	21 991	15	22 006	22 990	15	23 005
Dziennik Wschodni	17 800	10 877	18	10 895	11 067	18	11 085
Echo Dnia	38 902	28 632	24	28 656	29 619	24	29 643
Gazeta Codzienna Nowiny	34 076	24 856	32	24 888	24 888	32	24 920
Gazeta Pomorska	71 392	60 441	32	60 473	62 584	32	62 616
Polska Dziennik Bałtycki	51 642	39 059	39	39 098	39 207	355	39 562
Polska Gazeta Krakowska	34 567	23 945	39	23 984	24 286	289	24 575
Polska Metropolia Warszawska	13 945	6 212	41	6 253	6 212	898	7 110

Tytuł	Średni nakład jednorazowy	Sprzedaz wydań drukowanych	Sprzedaz e-wydań	Sprzedaz ogółem	Rozpowszechnianie wydań drukowanych	Rozpowszechnianie e-wydań	Rozpowszechnianie płatne razem
Fakt Gazeta Codzienna	524 996	384 304	47	384 351	384 329	47	384 376
Głos - Dziennik Pomorza	41 244	32 517	47	32 564	34 059	47	34 106
Nowa Trybuna Opolska	31 931	22 254	47	22 301	25 202	447	25 649
Polska Kurier Lubelski	11 524	5 901	57	5 958	6 073	57	6 130
Przegląd Sportowy	80 880	46 158	73	46 231	46 158	73	46 231
Dziennik Polski	54 275	36 159	118	36 277	36 508	118	36 626
Express Ilustrowany	53 115	42 194	132	42 326	42 194	132	42 326
Podkarpacka Gazeta Bezpłatnych Ogłoszeń Anonse	9 745	5 227	138	5 365	5 227	138	5 365
Gazeta Współczesna	18 397	11 190	171	11 361	13 390	171	13 561
Kurier Poranny	14 996	9 760	208	9 968	11 665	208	11 873
Oferta	11 611	4 319	261	4 580	4 319	261	4 580
Polska Gazeta Wroclawska	37 957	23 806	287	24 093	24 185	287	24 472
Kurier Szczeciński	27 358	16 235	289	16 524	18 441	289	18 730
Radomska Gazeta Bezpłatnych Ogłoszeń Anonse	8 472	5 625	445	6 070	5 625	445	6 070
Polska Dziennik Łódzki	47 641	34 602	467	35 069	34 602	467	35 069
Świętokrzyska Gazeta Bezpłatnych Ogłoszeń Anonse	10 372	6 677	528	7 205	6 677	528	7 205
Parkiet Gazeta Giełdy	15 027	4 774	575	5 349	7 036	970	8 006
Puls Biznesu	21 134	12 309	1 032	13 341	16 996	1 272	18 268

Tytuł	Średni nakład jednorazowy	Sprzedaż wydań drukowanych	Sprzedaż e-wydań	Sprzedaż ogółem	Rozpowszechnianie wydań drukowanych	Rozpowszechnianie e-wydań	Rozpowszechnianie płatne razem
Lubelska Gazeta Bezpłatnych Ogłoszeń Anonse	13 212	8 779	1 068	9 847	8 779	1 068	9 847
Gazeta Podatkowa	55 232	31 025	1 123	32 148	31 025	1 123	32 148
Gazeta Wyborecza	419 093	267 462	1 358	268 820	303 843	1 358	305 201
Polska Głos Wielkopolski	54 904	41 173	1 538	42 711	41 217	1 538	42 755
Gazeta Lubuska	40 453	31 409	1 865	33 274	33 055	1 936	34 991
Rzeczpospolita	194 643	96 657	6 263	102 920	127 895	6 263	134 158
Dziennik Gazeta Prawna	123 980	68 034	8 655	76 689	79 548	10 761	90 309
Sumy dla: wszystkich tytułów	64 588 356	42 220 639	577 235	42 797 874	44 842 100	689 904	45 532 004
Średnie dla: wszystkich tytułów	73 396	47 978	656	48 634	50 957	784	51 741

Źródło: <https://www.teleskop.org.pl/zkdp/index.jsp?p=publicData> z dnia 21.07.2011 r.

Ilość sprzedawanych e-wydań w przypadku wielu tytułów jest niewielka, aczkolwiek niektóre tytuły stają się coraz popularniejsze w e-wersjach. Warto zauważyć, że dotyczy to przede wszystkim prasy bardziej wyspecjalizowanej.

Korzystanie z e-wydań jest bardzo proste. Żeby zakupić i czytać dany tytuł wystarczy:

- dostęp do internetu (jest to zazwyczaj potrzebne tylko w celu zakupu i ściągnięcia wybranej publikacji),
- pobranie wybranej e-publikacji (zdarza się, że niektóre serwisy pozwalają na czytanie książek tylko poprzez odpowiedni program, dostępny na stronie e-księgarni, e-kiosku lub e-biblioteki),
- przydatne jest także posiadanie odpowiedniego czytnika książek (niektóre duże serwisy dystrybuujące e-publikacje dopuszczają jedynie użycie urządzenia dedykowanego specjalnie ich książkom i prasie).

5.2.5. E-prasa z perspektywy wydawców

Warto zastanowić się, czy e-prasa tak naprawdę w środowisku wydawców jest uważana za prasę. Zarówno na rynku prasy w Polsce, jak i na świecie wciąż brakuje ścisłych uregulowań tego środka społecznego przekazu. Na świecie 34 kraje są zrzeszone w IFABC (*International Federation of Audit Bureaux of Circulations*), jednak tylko 8 z nich prowadzi kontrolę edycji cyfrowych. Istnieją dwa modele kontrolowania danych dotyczących dystrybucji wydań cyfrowych:

1. model brytyjski – dystrybucja edycji cyfrowych podawana jest razem z danymi o dystrybucji pism tradycyjnych, aczkolwiek, nie są one sumowane, tylko podawane osobno,
2. model francuski – dystrybucja edycji cyfrowych jest przedstawiana oddzielnie, w odseparowaniu od prasy tradycyjnej³⁵.

W Polsce Komisja ds. e-wydań ustaliła, iż pod pojęciem e-wydań kryje się wierna kopia publikacji wydanej drukiem (dokładnie ten sam materiał redakcyjny i ogłoszeniowy). Wyniki dystrybucji e-publikacji mają być przedstawiane w tej samej deklaracji, co ich tradycyjne odpowiedniki, aczkolwiek w osobnej kolumnie, a następnie sumowane w rubryce „rozpowszechnianie płatne razem”.

Rynek e-publikacji wciąż jest stosunkowo nowy. W związku z tym przed dystrybutorami i wydawcami stoi wyzwanie, by stworzyć odpowiednie warunki dla istnienia e-prasy. Coraz więcej czytelników poszukuje dostępu do prasy w nowej formie, która będzie zawierała zalety i układ wersji drukowanej, a jednocześnie sprostą oczekiwaniom ludzi przyzwyczajonych do obcowania z techniką i nowymi technologiami. Tacy czytelnicy będą szukali czegoś

³⁵ Magdalena Górak, *op.cit.*

bardziej uporządkowanego niż zwykły serwis informacyjny, a jednocześnie czegoś zbliżonego do niego formą. Poprzez współpracę tradycyjnych wydawnictw z sektorem e-publikacji można to osiągnąć, zwiększając jednocześnie zainteresowanie nowymi formami prasy. Większa popularność e-publikacji pozwoli także na niższe ceny proponowanych tytułów, a wraz z rozwojem e-wersji stworzy rynek przystosowanych do niego e-czytników i e-papieru, będącego sposobem na czytanie tytułów zakupionych u wszystkich dystrybutorów, a nie tylko jednego. W dokonujących się przemianach można dostrzec nowe możliwości i drogi rozwoju dla dotychczasowego rynku prasy.

5.2.6. Przyszłość e-prasy

Obserwatorzy zachodzących zmian w dziedzinie technologii przedstawiają cztery najbardziej prawdopodobne scenariusze związane z przyszłością mediów elektronicznych (tabela 3).

Tabela 3. Cztery scenariusze dotyczące przyszłości mediów elektronicznych

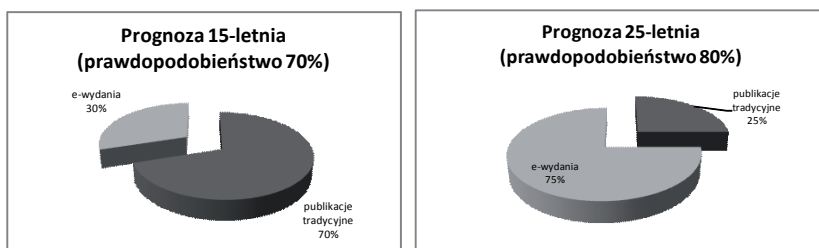
Scenariusz	Prawdopodobieństwo realizacji
<i>Transformacja: szybki rozwój nowych technologii napędza proces personalizacji komunikowania. Linearna telewizja słabnie.</i>	<i>Dopiero zmiana pokoleniowa doprowadzi do przejścia od biernego odbioru do aktywnego uczestnictwa w komunikacji nielinernej. Wskazana zmiana pokoleniowa już zachodzi.</i>
<i>Konsolidacja: zmonopolizowanie rynku przez kilka korporacji oraz podział oferty na kanały masowe skoncentrowane na rozrywce i specjalnych wydarzeniach a z drugiej strony na kanały niszowe dla poszczególnych grup.</i>	<i>Scenariusz najbardziej prawdopodobny w perspektywie czasowej 5-10 lat. Duże korporacje mogą stworzyć dwa poziomy oferty programowej (np. w formie mediów strumieniowych w internecie).</i>
<i>Skrajna fragmentaryzacja: podział na użytkowników nowych technologii oraz innych.</i>	<i>Scenariusz prawdopodobny: zmiana modeli biznesowych może podzielić rynek na „telewizję dla ubogich” i internet dla reszty.</i>
<i>Stagnacja: niskie zapotrzebowanie na usługi cyfrowe i sieci szerokopasmowe zniechęca inwestorów do ich rozwijania.</i>	<i>Scenariusz został uznany za mało prawdopodobny w perspektywie 5-10 lat.</i>

Źródło: Polityka audiowizualna. Założenia, http://www.nina.gov.pl/files/images/Polityka_audiowizualna_Zalozenia_-_projekt_16_wrzesnia_2009_wersja_02.pdf
z dnia 21.05.2010

Uważa się, że drugi scenariusz jest najbardziej prawdopodobny, zwłaszcza iż wiele procesów transformacji środków społecznego przekazu dokonuje się już teraz.

Analizując poszczególne cechy e-prasy można wysnuć wnioski, iż to do e-prasy należy przyszłość. Badania przeprowadzone w USA potwierdzają to (wykres 2)

Wykres 2. Prognozy rynkowe dla e-wydań.

Źródło: http://webhosting.pl/files/groups/editors/internet/2008_05/e_prasa/badania.jpg z dnia 13.05.2010 r.

Przyszłość prasy, zarówno tej codziennej, jak i specjalistycznej, należy do wydań cyfrowych. Liderem w tej branży są Stany Zjednoczone, jednak znaczące przemiany widoczne są we wszystkich krajach rozwiniętych. Nie dziwi to, jeżeli weźmie się pod uwagę ilość osób korzystających z internetu. Według badań Eurostatu odsetek Polaków korzystających z internetu wyniósł 59%³⁶. Mimo iż jest to wciąż mniej, niż wynosi średnia Unii Europejskiej, to różnica ta jest szybko nadrabiana. Widać, że społeczeństwo dąży do czerpania informacji z wirtualnej rzeczywistości. Dzień w pracy wiele osób zaczyna od przejrzania najświeższych informacji z kraju i ze świata. Mimo to wciąż wielu czytelników preferuje tradycyjną formę czerpania informacji i nie wyobraża sobie poranka bez papierowej gazety i kawy. Ale czy przypadkiem na tym nie kończą się zalety prasy papierowej? W końcu łatwiej wymienić problemy, jakie za sobą niesie czytanie prasy drukowanej niż jej zalety:

- gromadzenie makulatury,
- często niewygodny format, zwłaszcza w przypadku dzienników,
- duża liczba dodatków, których nigdy nie czytamy,
- podczas czytania na dworze przy lekkim podmuchu wiatru gazeta jest rozwiewana.

³⁶ Biblioteka publiczna w sieci, <http://ksiazki.wp.pl/titul,Biblioteka-publiczna-w-sieci,wid,16004,wiadomosc.html?icaid=1a34c> z dnia 21.05.2010 r.

Nie dziwią zatem prognozy dla e-wydań. Jeszcze do niedawna mówiono przede wszystkim o śmierci autora. Dziś można pokusić się o stwierdzenie, iż mamy do czynienia ze stopniową śmiercią prasy drukowanej (pisze o tym m.in. Bernard Poulet³⁷). W momencie, gdy technika pozwala przekształcić dotychczasowe środki społecznego przekazu w media elektroniczne, interaktywne i z dodatkami multimedialnymi, zmienia się kształt i sposób dostarczania klientowi wybranych tytułów. Teraz pozostaje już tylko przyglądanie się, jak zmieni się rynek prasy. Wkrótce, wraz z rozpowszechnieniem się e-czytników i tabletów, a przede wszystkim technologii e-papieru, należy oczekiwać ogromnej rewolucji w odbiorze i dystrybucji e-prasy. Dotychczasowe sposoby okażą się bowiem niewystarczające i mało atrakcyjne. Widać to już w danych dotyczących sprzedaży popularnych tytułów. Dotyczy to zwłaszcza ludzi młodych, którzy nie mają już nawyku czytania prasy codziennej w formie drukowanej. Coraz więcej osób rezygnuje z zakupu tradycyjnej prasy, zadawalając się informacjami znajdującymi się w internecie. Często czytelnicy wolą zapłacić mniejszą kwotę za dostęp do informacji w wersji elektronicznej. Pojawienie się e-papieru na rynku dostępnym dla każdego stanie się momentem, w którym prasa papierowa odejdzie w zapomnienie. Dokonujące się przemiany dzieją się na naszych oczach i już wkrótce staną się rzeczywistością, w której wszyscy będą uczestniczyć.

---

37 B. Poulet, *Śmierć gazet i przyszłość informacji*, Wołowiec 2011.

ROZDZIAŁ 6

ELEKTRONICZNE URZĄDZENIA UMOŻLIWIAJĄCE CZYTANIE E-KSIĄŻEK I E-PRASY

W ostatnich latach zaczęło zmieniać się podejście do sposobu odczytywania e-treści. Jeszcze do niedawna pokutowało przeświadczenie, że jedynym narzędziem, które się do tego nadaje, może być komputer. Jest to urządzenie niezbyt się do tego nadające, chociażby z takich powodów, jak nieprzyjazny monitor czy też kiepska mobilność. Tym samym uważano, że e-publikacje nie mają przyszłości, bo nikomu nie będzie chciało czytać się powieści przed monitorem w niewygodnej pozycji przy biurku. Dziś, jako czytelnicy, mamy ogromne możliwości wyboru zarówno jeśli idzie o rodzaj urządzenia, jak również modelu.

Polski rynek w ostatnich kilkunastu miesiącach jest zalewany przez oferty różnych firm, począwszy od małych, dysponujących pojedynczymi modelami, na światowych gigantach kończąc. Czytelnicy mogą wybierać zarówno wśród urządzeń uniwersalnych, jak i takich, które bardzo silnie powiązane są z poszczególnymi dystrybutorami czy księgarniami.

6.1. Urządzenia

Można wyróżnić kilka najważniejszych rodzajów urządzeń do czytania e-publikacji, z których część zawiera także dodatkowe możliwości, związane chociażby ze słuchaniem muzyki, oglądaniem filmów czy tworzeniem własnych plików tekstowych.

6.1.1. Komputer

Komputer nadal pozostaje najpopularniejszym urządzeniem do czytania e-książek i e-prasy. Prawdopodobnie jest to wynik tego, iż obecnie większość gospodarstw domowych posiada do niego dostęp, a koszt jego zakupu staje się z roku na rok coraz mniejszy. Dodatkową zaletą jest dostęp do często darmowego internetu (chociażby w miejscach użyteczności publicznej). Duży wpływ na wybór takiego urządzenia ma zapewne także to, iż jego funkcjonalność nie ogranicza się do jednego sposobu użytkowania. Mimo iż wybór komputerów mobilnych – laptopów czy netbooków jest bardzo duży, to jednak nie spełniają

one roli, którą ma chociażby czytnik. Trudno sobie wyobrazić wygodną pozycję do czytania kilkusetstronicowej książki z komputerem na biurku czy na kolanach. Zbędna przy czytaniu klawiatura, niewygodny kształt monitora czy poziomy ekran nie sprzyjają wygodnemu czytaniu książek. Największą wadą tego rodzaju urządzeń do czytania pozostaje jednak rodzaj monitora, który, przy zbyt długim wpatrywaniu się w niego, męczy po prostu wzrok, co jest wymieniane jako najczęstszy minus. Komputer będzie idealnym urządzeniem dla tych, którzy e-publikacje wybierają okazjonalnie, gdyż inny rodzaj funkcjonalności jest dla nich istotniejszy.

6.1.2. E-czytniki

E-czytniki (ang. *e-reader*) jest najlepszym rozwiązaniem dla osób, które poszukują urządzenia przede wszystkim dedykowanego do czytania e-książek. Przy wyborze czytników przyszli użytkownicy zwracają uwagę na kilka podstawowych elementów:

- żywotność baterii,
- wielkość i rodzaj wyświetlacza,
- obsługiwane formaty.

Niewątpliwą przewagą e-czytników nad innymi urządzeniami umożliwiającymi czytanie jest wyświetlacz, który pozwala na czytanie w każdych warunkach. Jest to ekran oparty na technologii e-papieru, będącego rodzajem wyświetlacza, który ma imitować swój tradycyjny odpowiednik. Jest to wynalazek z lat siedemdziesiątych XX wieku stworzony i nazwany przez Nicholasa Sheridona, pracownika firmy Xerox. Jedną z pierwszych technologii e-papieru została nazwana Gyricon. Działała ona na zasadzie mikroskopijnych kulek (kulki z jednej strony były czarne, z drugiej białe) umieszczonych między dwoma cienkimi foliami. Jedną z nich przewodzi prąd, dzięki czemu, pod wpływem przyłożenia punktowego pola elektrycznego, obraca się czarną stroną do powierzchni. W ten sposób na wyświetlaczu pojawia się tekst lub rysunek^{1,2}. Kolejną modyfikację wprowadził w latach dziewięćdziesiątych Joseph Jacobson. W tym przypadku mikroskopijne kapsułki zostały wypełnione naładowanymi elektrycznie drobkami o białej barwie, a następnie zawieszono w oleju, na którego powierzchnię wypływają. Dopiero pod wpływem pola elektrycznego przyłożonego od dołu papieru zostają ściągnięte na dół, a tym samym odsłaniają olej, czyli tekst lub rysunek. Wynalazkiem Jacobsona jest także E-Ink, czyli modyfikacja wcześniejszej technologii. W kapsułce wypełnionej przezroczystym płynem znajdują się dwa rodzaje pigmentu – czarny, naładowany ujemnie, oraz

1 <http://thefutureofthings.com/articles/1000/the-future-of-electronic-paper.html> z dnia 15.07.2011 r.

2 <http://www.e-czytnik.pl/e-papier.php> z dnia 15.07.2011 r.

biały, naładowany dodatnio. Jest on sterowany potencjałem elektrycznym, który powoduje przemieszczenie do odpowiednich miejsc, tworząc na wyświetlaczu obraz³. Używanie e-papieru w wyświetlaczach e-czytników pozwala na czytanie w dowolnych warunkach (brak odbicia światła) przy jednoczesnym oszczędzaniu wzroku. Największą wadą tego rodzaju wyświetlacza jest obecnie brak kolorowej wersji e-papieru, jednakże prace nad nim trwają i jest szansa, że już niebawem oferta czytników zostanie poszerzona o tę opcję.

Czytniki skierowane są przede wszystkim do osób, które dużo czytają, szczególnie literatury pięknej. Dla nich wygoda czytania jest najistotniejsza, a wyświetlacz w odcieniach szarości nie przeszkadza w dobrym odbiorze książki. Szeroka oferta sprawia, że każdy powinien znaleźć model idealny do jego potrzeb – zarówno pod względem wagi, wielkości wyświetlacza czy odczytywanych formatów.

6.1.3. Tablety

Tablet to urządzenie wielofunkcyjne (*MPV – Multi Purpose Device*), dość mocno zbliżone do komputera – poza czytaniem można korzystać także z możliwości multimedialnych, z internetu itp. W przeciwieństwie do komputera tablet nie posiada tradycyjnej klawiatury, a jedynie jej wirtualną wersję. Niewątpliwie największą zaletą tabletu jest jego kolorowy wyświetlacz oraz możliwości multimedialne, które pozwalają na wygodne i funkcjonalne czytanie prasy. Niestety, technologia stosowana na wyświetlaczu sprawia, iż w przeciwieństwie do *e-readerów* tablety nie nadają się do używania na dworze (odbite światło). Dlatego jest to urządzenie skierowane przede wszystkim do tych osób, dla których najistotniejszy jest wygodny i szybki dostęp do prasy i najświeższych informacji. Obecnie na rynku mamy możliwość wyboru wśród licznych modeli tabletów. Szczególny wzrost oferty tabletów można zaobserwować od momentu wypuszczenia przez firmę Apple iPada. Dla wielu osób tablet stał się urządzeniem, które zastępuje komputer lub staje się jego uzupełnieniem. Kupno iPada czy innego podobnego tabletu to obecnie wydatek ok. 2000 zł, dlatego nie warto decydować się na niego tylko na zasadzie panującej mody, a należy to uczynić ze względu na jego funkcjonalność.

Oprócz najpopularniejszego obecnie iPada i iPada2 możemy wybierać m.in. wśród takich modeli, jak Samsung Galaxy, Motorola Xoom, LG Optimus Pad, HP Touch Pad czy Acer Iconia Tab.

6.1.4. Telefon komórkowy

Telefon komórkowy coraz częściej przestaje służyć tylko podstawowym

3 <http://www.e-czytnik.pl/e-papier.php> z dnia 15.07.2011 r.

celom, jakimi dotychczas było dzwonienie czy wysyłanie smsów. Coraz liczniejsze aplikacje pozwalają na łączenie się z internetem, wysyłanie maili, kręcenie filmów czy robienie zdjęć. Jedną z modnych opcji ostatnich lat jest traktowanie telefonu jako narzędzia do czytania e-książek. Nie jest to urządzenie idealne, aczkolwiek, posiadając telefon zawsze przy sobie, można potraktować go jako możliwość do szybkiego przejrzenia tekstu czy przeczytania kilku stron w autobusie czy pociągu. Wydaje się jednak, iż nie ma szans, by stało się ono czołowe w tym segmencie urządzeń.

Obecnie najpopularniejszym urządzeniem telefonicznym wykorzystywanym do czytania e-książek jest smartfon, który łączy w sobie cechy telefonu komórkowego oraz komputera kieszonkowego.

6.2. Jak wybrać urządzenie do czytania

Decydując się na wybór jednego z prezentowanych urządzeń należy zadać sobie kilka kluczowych pytań. Piotr Kowalczyk w artykule „5 pytań, które warto sobie zadać przy wyborze urządzenia do czytania e-książek”⁴ wspomina o pięciu najistotniejszych kwestiach. Pierwsza związana jest z ilością czasu, którą użytkownik poświęca na czytanie. W tym przypadku, jeżeli czytelnik planuje czytać dużo, to najlepszym rozwiązaniem jest e-czytnik. Druga kwestia związana jest z tym, co czytamy. Jeżeli interesuje nas przede wszystkim literatura piękna, to znów najlepszym rozwiązaniem okazują się e-czytniki. Jednakże w przypadku prasy, literatury fachowej czy dla dzieci prym wiodzie tablet, chociażby dzięki zastosowaniu kolorowego wyświetlacza, przy tego typu publikacjach niezbędnego. Trzecia poruszana przez Kowalczyka kwestia dotyczy języka, w którym wybieramy czytane publikacje. Sugeruje on, że czytając po polsku i angielsku można wybrać dowolny czytnik, a w przypadku tylko literatury polskiej proponuje znalezienie urządzenia współpracującego bezpośrednio z polską księgarnią. Kolejne istotne pytanie brzmi: po co w ogóle czytamy. Jeżeli zależy nam na tym, by oderwać się od codzienności i po prostu zatopić się w lekturze, e-czytnik jest odpowiednim urządzeniem, aczkolwiek jeżeli kontakt ze światem zewnętrznym jest nam niezbędny, to tablet umożliwi nam poszerzenie swojej wiedzy na dany temat, chociażby poprzez znalezienie odpowiednich informacji w internecie, bez konieczności zmiany urządzenia. Ostatnia kwestia związana jest z tym, gdzie zaopatrujemy się w książki. Z jednej strony można wybrać czytnik powiązany bezpośrednio z księgarnią (np. Amazonem czy eClicto). W przypadku różnych źródeł, z których wybieramy książki lepszym rozwiązaniem jest tablet lub telefon, które z reguły umożliwiają,

4 <http://www.passwordincorrect.com/2010/08/31/5-pytan-ktore-warto-sobie-zadac-przy-wyborze-urzadzenia-do-czytania-e-ksiazek/> z dnia 4.08.2011 r.

dzięki darmowym aplikacjom, dostęp do różnych księgarń⁵.

Różnorodność proponowanych urządzeń pozwalających na czytanie e-publikacji jest ogromna. Jego wybór podyktowany jest przede wszystkim sposobem, w jaki czytelnik chce go używać oraz funduszy, jakie jest gotowy na nie przeznaczyć. Znalezienie odpowiedniego modelu także nie powinno nastęrczać większych trudności – na przykład strony specjalizujące się w sprzedaży tylko i wyłącznie e-czytników pozwalają na łatwe porównanie specyfikacji technicznej czy cen poszczególnych ofert. Także rozwój oferty e-publikacji wpływa korzystnie na rozwój sfery technicznej powiązanej z tą tematyką. Dlatego też należy spodziewać się coraz bardziej dynamicznego rozwoju tego sektora.

---

⁵ <http://www.passwordincorrect.com/2010/08/31/5-pytan-ktore-warto-sobie-zadac-przy-wyborze-urzadzenia-do-czytania-e-ksiazek/> z dnia 4.08.2011 r.

ROZDZIAŁ 7

PROGRAMY DO ZARZĄDZANIA BAZAMI BIBLIOGRAFICZNYMI

7.1. Reference Manager¹

Reference Manager jest kompleksowym programem obsługi baz bibliograficznych, gromadzenia w nim danych oraz ich wykorzystania. Program ten pozwala na tworzenie baz danych bibliotek oraz indywidualnych na potrzebny zespół badawczych i pojedynczych osób.

Reference Manager umożliwia zarówno przeszukiwanie baz internetowych, jak również pozwala na dostęp do baz danych udostępnianych na CD bibliotecznych.

W programie nie ma ograniczeń dotyczących liczby baz danych, które mogą składać się z nielimitowanej liczby rekordów (wpisów referencyjnych). Najbardziej optymalna liczba rekordów w jednej bazie oscyluje na poziomie 100000.

Rekordy w bazie mogą być tworzone ręcznie, podczas przeszukiwania baz internetowych lub poprzez wykorzystanie opcji importu. Trzy pola zawarte w rekordzie bazy danych są uprzywilejowane – autor (*authors*), słowa kluczowe (*keywords*) oraz nazwa czasopisma (*Journal*).

7.2. EndNote²

EndNote to popularny program pozwalający na zarządzanie bazami bibliograficznymi. Służy on do tworzenia bazy referencji, przeszukiwania ich zawartości oraz sporządzania bibliografii w określonych stylach.

Do wprowadzenia wpisów bibliograficznych używany jest prosty interfejs, w którym użytkownik wypełnia pola odpowiadające różnym typom referencji (np. artykuł w czasopiśmie naukowym, książka, dysertacja, materiały konferencyjne, rozdział w książce).

EndNote zapamiętuje raz wpisane nazwiska, nazwy wydawnictw itp. w określonych polach, a następnie tworzy automatyczne słowniki dla tych pól,

---

¹ <http://www.refman.com/>

² <http://www.endnote.com/>

przez co kolejne wypełnianie pól jest szybsze i sprawniejsze.

Program pozwala zarówno na bezpośrednią edycję rekordów bazy wpisów bibliograficznych, jak również dostęp do katalogów ponad 700 bibliotek uniwersyteckich i instytutowych na całym świecie. Rekordy w bazach referencyjnych mogą być dzielone na grupy tematyczne.

Istnieje także możliwość pracy w środowisku internetowym dzięki EndNote Web. Jest to możliwe po utworzeniu osobistego konta na serwerze zarządzanym przez producenta programu.

7.3. ProCite³

Program ProCite to jedna z propozycji firmy Thomas Reuters, przeznaczony do zarządzania bazami bibliograficznymi. Obecnie program został już wycofany z oferty, aczkolwiek producent proponuje użytkownikom na zasadzie zakupu uaktualnienia przejście do środowiska EndNote.

Program skierowany jest przede wszystkim do naukowców, badaczy, bibliotekarzy, redaktorów czy studentów. Ma on za zadanie pomóc w tworzeniu bibliografii oraz list odnośników literaturowych. Dzięki temu zarządzanie nawet dużymi bazami danych okazuje się proste.

ProCite pozwala na gromadzenie informacji bibliograficznych, słów kluczowych, abstraktów oraz notatek. Istnieje możliwość importowania baz danych znalezionych w internecie. Program oferuje 8 podstawowych kryteriów wyszukiwania. Dodatkowo użytkownik ma możliwość tworzenia własnych kryteriów wyszukiwania, dostosowanych do jego potrzeb. Program formatuje bibliografię w stylach stosowanych przez czasopisma, jak również pozwala na jej tworzenie według indywidualnych kryteriów.

ProCite pozwala na efektywne i łatwe cytowanie odnośników z edytora. Jednocześnie program umożliwia tworzenie bibliografii odnośników bez konieczności pracy w edytorze tekstu. Sformatowaną bibliografię można zapisać w dowolnym formacie.

7.4. RefWorks⁴

RefWorks jest cyfrowym odpowiednikiem tradycyjnego katalogu, pozwalającego na gromadzenie informacji o publikacji w jednym miejscu. Użytkownik ma możliwość tworzenia własnych baz danych, m.in. dzięki łatwemu importowi informacji z baz online lub z plików tekstowych. Program pozwala także na gromadzenie notatek, które następnie można wykorzystać do automatycznego cytowania w tekstach. RefWorks pozwala również na

---

³ <http://www.procite.com/>

⁴ <http://www.refworks.com/>

automatyczne generowanie bibliografii cytowanych prac, dostosowanych do stylu cytowania preferowanego przez danego wydawcę. Dzięki temu tworzenie bibliografii staje się łatwe i proste. Dostęp do programu można uzyskać z dowolnego miejsca o dowolnym czasie.

Program jest płatny i opłaca się go na zasadzie abonamentu, w cenę którego wliczone są również wszystkie uaktualnienia.

ROZDZIAŁ 8

PROGRAMY WSPOMAGAJĄCE PRACĘ CHEMIKA

Umiejętność rysowania wzorów czy równań chemicznych jest konieczna w pracy każdego chemika. Przygotowany tekst publikacji naukowej, opisu patentowego czy raportu z badań najczęściej zawiera wzory i równania chemiczne, jak również widma spektroskopowe i dane ze spektrometrii mas. Powstaje pytanie, jak je tam umieścić zwłaszcza wtedy, gdy wydawca ma ściśle określone wymagania co do jakości tekstu. Ten oczywisty fakt, że chemicy potrzebują narzędzi do tworzenia wzorów chemicznych skłoniło wielu twórców programów komputerowych do opracowania programów do rysowania struktur chemicznych, równań czy obróbki i przetwarzania widm spektroskopowych. Na rynku obecnie jest dostępnych wiele tego typu programów. Kilka z nich jest powszechnie stosowanych w pracy chemików.

8.1. ChemSketch

www.acdlab.com

ChemSketch to bezpłatny program do rysowania wzorów chemicznych do zastosowań niekomercyjnych. Umożliwia między innymi tworzenie dwu- i trójwymiarowych wzorów chemicznych oraz posiada wbudowaną do programu bogatą bazę wzorów oraz grup funkcyjnych. Umiejętność sprawnego rysowania osiąga się intuicyjnie w krótkim okresie czasu.

8.2. IsisDraw

www.mdli.com

Jest to program do rysowania wzorów chemicznych. Program jest dostępny za darmo dla studentów oraz pracowników instytucji naukowych. Posiada on bogatą bazę danych, ułatwiającą rysowanie wzorów i struktur chemicznych. Obecnie, pomimo jego dużej popularności wśród chemików, nie jest dalej rozwijany.

8.3. ChemOffice

www.cambridgesoft.com/

scistore.cambridgesoft.com/ScistoreProductPage.aspx?ItemID=5625

ChemOffice Ultra to profesjonalny, komercyjny, naukowy program komputerowy wspomagający badania chemiczne i proces edukacji. ChemOffice Ultra jest pakietem programów, dzięki któremu można modelować i planować właściwości nowych związków chemicznych. Aplikacja adresowana jest do zaawansowanych użytkowników. ChemOffice Ultra składa się z kilku elementów:

- Chem Draw 11 do rysowania złożonych wzorów strukturalnych,
- Chem 3D do trójwymiarowego modelowania cząsteczek,
- ChemFinder do wyszukiwania i integracji informacji, notatnika elektronicznego oraz bazy danych służącej do budowania baz chemicznych i naukowych.

ChemOffice Ultra zawiera:

- aplikacje: ChemBioDraw Ultra 12.0, MNova Std / Lite, ChemScript Pro 12.0, ChemBio3D Ultra 12.0, ChemBio3D interfejsy Jaguar Schrödingera i Gaussa, GAMESS Pro 12.0, MOPAC 2007, ChemBioFinder Ultra 12.0, ChemBioViz Pro 12.0, STATISTICA Pakiet Podstawowy, E-Notebook Ultra 12.0, ChemDraw / Excel i CombiChem / Excel, ChemDraw i Chem3D Plugins Pro & Controls, ChemINDEX (Indeks, RXN, NCI i AIDS),
- bazy danych: ChemACX Personal Edition Internet, Narkotyki Ashgate 2.1 Personal Edition Internet, ChemINDEX z NCI danych: Personal Edition Internet.

8.4. Chemaxon

www.chemaxon.com

Chemaxon jest zbiorem profesjonalnych programów do rysowania struktur chemicznych, jak również poszukiwania korelacji pomiędzy nimi. Składa się z szeregu samodzielnych programów umożliwiających nie tylko rysowanie małych i dużych cząsteczek, ale również pozwalających na zarządzanie danymi w laboratoriach chemicznych.

W jego skład wchodzi:

- MarvinSketch
- MarvinView
- Calculator Plugins
- Instant JChem
- JChem search
- Markush Search
- JChem for SharePoint

8.5. Chimera

www.cgl.uscf.edu/chimera

Chimera to bardzo rozbudowany darmowy program do modelowania 3D związków chemicznych o bardzo dużych masach cząsteczkowych. Program jest zintegrowany z bazami danych PDB (www.rcsb.org), w których znajduje się między innymi wiele plików zawierających trójwymiarowe struktury białek.

8.6. ChemLab

www.modelscience.com/

ChemLab to program komputerowy dla systemu Windows i Mac umożliwiający interaktywną pracę w laboratorium chemicznym. Oprogramowanie jest dostępne w wersji profesjonalnej i standardowej. Program ChemLab wyposażony jest w szereg wstępnie zaprojektowanych eksperymentów w laboratorium dla chemii ogólnej w szkole średniej i na poziomie studiów wyższych z zakresu: reakcji kwas-zasada, reakcji elektrochemicznych, praw gazowych kinetyki reakcji, reakcji utlenienia redukcji, stechiometrii, objętościowej analizy jakości wody. Użytkownicy mogą rozszerzyć oryginalny zestaw ćwiczeń laboratoryjnych w oparciu o program LabWizard.

8.7. ACD/Labs

www.acdlabs.com/

ACD/Labs jest komercyjnym oprogramowaniem służącym do kompleksowego zarządzania wiedzą chemiczną oraz rozwiązywania problemów w chemii analitycznej, w szczególności do poszukiwań zależności między strukturą i danymi spektralnymi. Program zawiera trzy integralne rozwiązania:

- *ACD/SpecManager* do zarządzania danymi analitycznymi od momentu ich uzyskania aż do przygotowania raportu końcowego,
- *ACD/ChemFolder* do tworzenia i zarządzania lokalnymi bazami danych, zawierających tysiące struktur chemicznych, wyników analitycznych oraz raportów końcowych,
- *ACD/ChemFolder Enterprise* do zarządzania danymi chemicznymi uzyskanymi w różnych laboratoriach w znacznym stopniu w zautomatyzowany sposób.

8.8. Oringin

www.origin.pl/

Program Origin to pakiet umożliwiający pozyskiwanie, analizę i wizualizację danych pomiarowych. Dzięki rozbudowanym narzędziom użytkownik może dokonać importu danych oraz umieścić je w arkuszu kalkulacyjnym, w obrębie

którego może następnie przystąpić do ich przetwarzania. Jest to możliwe dzięki licznym wbudowanym funkcjom. Program umożliwia także tworzenie własnych procedur analitycznych, a pobrane i przetworzone dane można poddać wizualizacji w postaci wielu typów wykresów dwu- i trójwymiarowych.

8.9. SigmaPlot

www.sigmaplot.com/

Program SigmaPlot to komercyjne oprogramowanie do tworzenia wysokiej jakości wykresów. SigmaPlot oferuje bezproblemową integrację z pakietem Microsoft Office, dzięki czemu łatwo można uzyskać dostęp do danych z arkuszy kalkulacyjnych Microsoft Excel i przedstawić wyniki w prezentacji programu Microsoft PowerPoint. SigmaPlot zapewnia również statystyczną obróbkę danych oferując w jednej aplikacji prawie 50 najczęściej stosowanych testów analitycznych w badaniach naukowych.

8.10. Mnowa

mestrelab.com/

Program Mnowa to komercyjny pakiet programów do symulacji i obróbki 1D (^1H , ^{13}C , ^{15}N , ^{19}F , ^{31}P , ^{17}O i ^{29}Si) i 2D widm NMR. Pakiet składa się z trzech niezależnych programów:

- *NMR processing and analysis* do przetwarzania danych NMR,
- *NMR Prediction* do przewidywania widm NMR w oparciu o strukturę molekularną związku,
- *LC/GC/MS processing and analysis* do przetwarzania i analizy danych uzyskiwanych w sprzężonej technice LC-MS I GC-MS.

8.11. mMass - Open Source Mass Spectrometry Tool

www.mmass.org/download/files/mmass_v3.3.0_msw.zip

Program ten to darmowy, ciągle doskonalony i aktualizowany kalkulator zaprojektowany dla obliczeń stosowanych w spektrometrii mas.

ROZDZIAŁ 9

URZĄD PATENTOWY. OPISY PATENTOWE

9.1. Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej¹

Urząd ten powstał 28 grudnia 1918 roku. Już 10 listopada 1919 roku Polska przystąpiła do Konwencji Paryskiej o ochronie własności przemysłowej, włączając się do współpracy międzynarodowej w tej dziedzinie. 11 kwietnia 1924 roku dokonano rejestracji pierwszego znaku towarowego. 24 kwietnia 1924 roku udzielony został pierwszy patent. Obecnie Urząd Patentowy RP dysponuje zbiorami liczącymi: 6,26 mln dokumentów patentowych na nośniku papierowym oraz ponad 36 mln na dyskach optycznych CD-ROM. Urząd Patentowy RP realizuje swoje podstawowe zadania w zakresie:

- udzielania ochrony prawnej na przedmioty własności przemysłowej,
- gromadzenia i udostępniania dokumentacji i literatury patentowej,
- współtworzenia i popularyzacji zasad ochrony własności przemysłowej.

Ważnym zadaniem Urzędu Patentowego jest udostępnianie baz danych w zakresie patentów. Urząd udostępnia bazy bibliograficzne:

- **ACCESS-A** – bibliograficzne i skróty opisów zgłoszeniowych EP-A (Europejski Urząd Patentowy) od 1978 r. oraz opisów zgłoszeń międzynarodowych PCT od 1978 r. (j. ang. i franc.),
- **ACCESS-B** – dane bibliograficzne i skróty opisów patentowych EP-B od 1980 r.,
- **ACCESS EUROPE** – dane bibliograficzne dokumentacji patentowej Wielkiej Brytanii (GB), Belgii (BE), Luksemburga (LU), Holandii (NL), Szwajcarii (CH), Portugalii (PT), od 1990r.,
- **ACCESS PRECES** – dane bibliograficzne opisów patentowych Bułgarii (BG), Czech (CZ), Węgier (HU), Polski (PL), Rumunii (RO), Słowacji (SK), Litwy (LT), Łotwy (LV) od 1993 r.,
- **BULLETIN** – dane bibliograficzne dokumentów patentowych EP oraz informacje o stanie postępowania przed EPO, od 1978 r.,
- **FIRST** – pierwsze strony opisów zgłoszeniowych EP i PCT od 1988 r.,

---

¹www.uprp.pl

- **DEPAROM KOMPACT** – indeks ułatwiający poszukiwania w bazie pełnotekstowej DE,
- **MIMOSA-PAJ** – dane bibliograficzne dokumentów zgłoszeniowych JP ze skrótem (j. ang.) od 1976 r.,
- **MIMOSA-PAJ INDEX** – dane bibliograficzne dokumentów zgłoszeniowych JP bez skrótu, z odsyłaczem do MIMOSA-PAJ,
- **DIAPAT** – dokumentacja patentowa RU od 1995 r. oraz bazy pełnych tekstów dokumentów patentowych,
- **AU-B** – opisy patentowe AU oraz indeksy miesięczne od 1999 r.,
- **CANADIAN PATENT APPLICATIONS** – zgłoszenia patentowe CA od 1999 r.,
- **CANADIAN PATENTS** – opisy patentowe CA od 2000 r.,
- **COSMOS** – dokumenty patentowe FR od 1992 r.,
- **DEPAROM** – dokumentacja patentowa DE od 01.01.1995 r.,
- **SPACE AT** – opisy patentowe AT od 1992 r., od 07.1995 r. również wzory użytkowe,
- **SPACE BENELUX** – dokumentacja patentowa BE, NL, LU od 1991 r.,
- **SPACE EP - A** – opisy zgłoszeniowe EP od numeru 1,
- **SPACE EP - B** – opisy patentowe EP za lata 1980-1987 i od 1992 r.
- **SPACE CH** – opisy patentowe CH od 1992 r.,
- **SPACE DE** – dokumentacja patentowa DE od 29.08.1991 r. do 31.12.1994 r.: zgłoszenia patentowe /A/, udzielone patenty /C/, udzielone patenty ze zgłoszeń publikowanych w ramach EP i PCT /T/, zgłoszenia wzorów użytkowych /U/ (kontynuacja: DEPAROM),
- **SPACE DK** – dokumenty patentowe DK od 1990 r.,
- **SPACE ES** – opisy patentowe ES za lata 1990-1998,
- **SPACE FI** – opisy patentowe FI od 2000 r.,
- **SPACE IT** – opisy zgłoszeniowe IT z lat 1993-1995,
- **SPACE PRECES** – dokumentacja patentowa krajów Europy Wschodniej i Środkowej (BG, CS, HU, LT, LV, PL, RO, SK) od 1992 r.
- **SPACE SI** – dokumentacja patentowa SI od 1994 r.,
- **SPACE UK** – opisy zgłoszeniowe GB od 1992 r.,
- **SPACE WORLD WO** – opisy międzynarodowych zgłoszeń PCT od 1990 r.,
- **FULL TEXT US** – opisy patentowe US w formie kodowej za lata 1991-1999,
- **OAPI** – dokumentacja patentowa państw afrykańskich /OAPI/ za lata 1966-1994,

- **USAPAT** – opisy patentowe US od numeru 1 (od 1790 r.),
- **USAAPP** – opisy zgłoszeniowe US publikowane od 2001 r.

Patent jest to dokument wydawany przez Urząd Patentowy w drodze administracyjnej, stwierdzający istnienie ograniczonego w czasie prawa właściciela patentu do wyłącznego korzystania z wynalazku będącego przedmiotem patentu w celach zawodowych lub zarobkowych na terenie państwa, które patentu udzieliło. Dla wzoru użytkowego udzielane prawo ochronne potwierdzane jest świadectwem ochronnym. Patenty są bardzo ważnym źródłem informacji dla chemików. W przypadku chemii najczęściej patenty dotyczą sposobu otrzymywania, zastosowania i przetwarzania różnego rodzaju substancji chemicznych, jak również wzorów użytkowych.

W przypadku patentów obowiązuje prawo wyłączne, czyli takie które wymaga uzyskania decyzji administracyjnej Urzędu Patentowego, w odróżnieniu od prawa autorskiego, które powstaje z chwilą stworzenia dobra niematerialnego (np. napisanie książki). Zastrzeżenie patentowe wyznacza zakres przedmiotowy patentu i umożliwia prawne ściganie osób, które wykorzystują wynalazek bez zgody jego właściciela. Według ekspertów z STN (The Scientific & Information Network): tylko 5-10% informacji naukowo technicznej zawartej w literaturze patentowej jest publikowane gdziekolwiek indziej, a aż 85-90% wiedzy technicznej publikowanej na świecie jest dostępne w literaturze patentowej.

9.2. Polska Norma^{2,3}

W celu możliwości porównania wyników badań różnych laboratoriów, wprowadzono w poszczególnych państwach, a także na skalę międzynarodową znormalizowane metody badania (normy) różnych substancji. W Polsce opracowywaniem metod standaryzacji zajmuje się Polski Komitet Normalizacji (PKN). PKN wydaje normy krajowe – Polskie Normy – oraz współpracuje z Międzynarodową Organizacją Normalizacji – International Standard Organisation (ISO), która wydaje normy międzynarodowe obowiązujące w państwach członkowskich oraz w handlu międzynarodowym.

W Polsce rozróżnia się trzy rodzaje norm: zakładowe, resortowe i Polskie Normy.

- *Normy Zakładowe* opracowuje dany zakład produkcyjny, opracowania te obowiązują na terenie danego zakładu,
- *Normy Resortowa* – opracowuje Ministerstwo dla zakładów podległych danemu resortowi, obowiązują one w zakładach podległych danemu Ministerstwu,

² www.pkn.pl/

³ www.iso.org

- *Polska Norma* – opracowana przez PKN obowiązuje w całym kraju. W obszarze chemii odnosi się do oznaczeń i analiz chemicznych (PN-C/numer).

Polska Norma obejmuje swoim zakresem następujące normy:

- **terminologiczną** – norma dotycząca terminów, zawierająca zwykle także ich definicje,
- **podstawową** – norma obejmująca szeroki zakres zagadnień lub zawierająca ogólne postanowienia dotyczące jednej, określonej dziedziny,
- **normę badań** – norma dotycząca metod badań, w niektórych przypadkach uzupełniona innymi postanowieniami dotyczącymi badań, np. pobieranie próbek, kolejność badań,
- **normę wyrobu** – norma określająca wymagania, które powinny być spełnione przez wyrób lub grupę wyrobów w celu zapewnienia jego funkcjonalności,
- **normę procesu** – norma określająca wymagania, które powinny być spełnione przez proces w celu zapewnienia jego funkcjonalności,
- **normę usługi** – norma określająca wymagania, które powinny być spełnione przez usługę w celu zapewnienia jej funkcjonalności,
- **normę interfejsu** – norma określająca wymagania dotyczące kompatybilności wyrobów lub systemów w miejscu ich łączenia,
- **norma danych** – norma zawierająca wykaz właściwości, dla których powinny być podane wartości lub inne dane w celu dokładnego określenia wyrobu, procesu lub usługi.

ROZDZIAŁ 10

PRAWA AUTORSKIE

Prawo autorskie zajmuje się zagadnieniami związanymi z utworami i ich ochroną prawną, uprawnieniami przysługującymi twórcy oraz zasadami udzielania licencji. Regulują je ustawy i przepisy prawne:

- *Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 1994 r. Nr 24, poz. 83)*
- *Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631)*

USTAWA z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych¹⁾

(tekst jednolity)

Rozdział 1

Przedmiot prawa autorskiego

Art. 1. 1. Przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór).

2. W szczególności przedmiotem prawa autorskiego są twory:

- 1) wyrażone słowem, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi (literackie, publicystyczne, naukowe, kartograficzne oraz programy komputerowe);
- 2) plastyczne;
- 3) fotograficzne;
- 4) lutnicze;
- 5) wzornictwa przemysłowego;
- 6) architektoniczne, architektoniczno-urbanistyczne i urbanistyczne;
- 7) muzyczne i słowno-muzyczne;
- 8) sceniczne, sceniczno-muzyczne, choreograficzne i pantomimiczne;
- 9) audiowizualne (w tym filmowe).

2¹. Ochroną objęty może być wyłącznie sposób wyrażenia; nie są objęte ochroną odkrycia,

idee, procedury, metody i zasady działania oraz koncepcje matematyczne.

3. Utwór jest przedmiotem prawa autorskiego od chwili ustalenia, chociażby miał postać nieukończoną.

4. Ochrona przysługuje twórcy niezależnie od spełnienia jakichkolwiek formalności.

Art. 2. 1. Opracowanie cudzego utworu, w szczególności tłumaczenie, przeróbka, adaptacja, jest przedmiotem prawa autorskiego bez uszczerbku dla prawa do utworu pierwotnego.

2. Rozporządzanie i korzystanie z opracowania zależy od zezwolenia twórcy utworu pierwotnego (prawo zależne), chyba że autorskie prawa majątkowe do utworu pierwotnego wygasły. W przypadku baz danych spełniających cechy utworu zezwolenie twórcy jest konieczne także na sporządzenie opracowania.

3. Twórca utworu pierwotnego może cofnąć zezwolenie, jeżeli w ciągu pięciu lat od jego udzielenia opracowanie nie zostało rozpowszechnione. Wyplacone twórcy wynagrodzenie nie podlega zwrotowi.

4. Za opracowanie nie uważa się utworu, który powstał w wyniku inspiracji cudzym utworem.

5. Na egzemplarzach opracowania należy wymienić twórcę i tytuł utworu pierwotnego.

Art. 3. Zbiory, antologie, wybory, bazy danych spełniające cechy utworu są przedmiotem prawa autorskiego, nawet jeżeli zawierają niechronione materiały, o ile przyjęty w nich dobór, układ lub zestawienie ma twórczy charakter, bez uszczerbku dla praw do wykorzystanych utworów.

Art. 4. Nie stanowią przedmiotu prawa autorskiego:

- 1) akty normatywne lub ich rządowe projekty;
- 2) rządowe dokumenty, materiały, znaki i symbole;
- 3) opublikowane opisy patentowe lub ochronne;
- 4) proste informacje prasowe.

Art. 5. Przepisy ustawy stosuje się do utworów:

- 1) których twórca lub współtwórca jest obywatelem polskim lub
- 1¹) których twórca jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub
- 2) które zostały opublikowane po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo równocześnie na tym terytorium i za granicą, lub
- 3) które zostały opublikowane po raz pierwszy w języku polskim, lub
- 4) które są chronione na podstawie umów międzynarodowych, w zakresie, w jakim ich ochrona wynika z tych umów.

Art. 6. 1. W rozumieniu ustawy:

- 1) utworem opublikowanym jest utwór, który za zezwoleniem twórcy został zwielokrotniony i którego egzemplarze zostały udostępnione publicznie;
- 2) opublikowaniem równoczesnym utworu jest opublikowanie utworu na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej i za granicą w okresie trzydziestu dni od jego pierwszej publikacji;

3) utworem rozpowszechnionym jest utwór, który za zezwoleniem twórcy został w jakikolwiek sposób udostępniony publicznie;

4) nadawaniem utworu jest jego rozpowszechnianie drogą emisji radiowej lub telewizyjnej, prowadzonej w sposób bezprzewodowy (naziemny lub satelitarny) lub w sposób przewodowy;

5) reemitowaniem utworu jest jego rozpowszechnianie przez inny podmiot niż pierwotnie nadający, drogą przejmowania w całości i bez zmian programu organizacji radiowej lub telewizyjnej oraz równoczesnego i integralnego przekazywania tego programu do powszechnego odbioru;

6) wprowadzeniem utworu do obrotu jest publiczne udostępnienie jego oryginału albo egzemplarzy drogą przeniesienia ich własności dokonanego przez uprawnionego lub za jego zgodą;

7) najmem egzemplarzy utworu jest ich przekazanie do ograniczonego czasowo korzystania w celu bezpośredniego lub pośredniego uzyskania korzyści majątkowej;

8) użyczeniem egzemplarzy utworu jest ich przekazanie do ograniczonego czasowo korzystania, niemające na celu bezpośredniego lub pośredniego uzyskania korzyści majątkowej;

9) odtworzeniem utworu jest jego udostępnienie bądź przy pomocy nośników dźwięku, obrazu lub dźwięku i obrazu, na których utwór został zapisany, bądź przy pomocy urządzeń służących do odbioru programu radiowego lub telewizyjnego, w którym utwór jest nadawany;

10) technicznymi zabezpieczeniami są wszelkie technologie, urządzenia lub ich elementy, których przeznaczeniem jest zapobieganie działaniom lub ograniczenie działań umożliwiających korzystanie z utworów lub artystycznych wykonań z naruszeniem prawa;

11) skutecznymi technicznymi zabezpieczeniami są techniczne zabezpieczenia umożliwiające podmiotom uprawnionym kontrolę nad korzystaniem z chronionego utworu lub artystycznego wykonania poprzez zastosowanie kodu dostępu lub mechanizmu zabezpieczenia, w szczególności szyfrowania, zakłócania lub każdej innej transformacji utworu lub artystycznego wykonania lub mechanizmu kontroli zwielokrotniania, które spełniają cel ochronny;

12) informacjami na temat zarządzania prawami są informacje identyfikujące utwór, twórcę, podmiot praw autorskich lub informacje o warunkach eksploatacji utworu, o ile zostały one dołączone do egzemplarza utworu lub są przekazywane w związku z jego rozpowszechnianiem, w tym kody identyfikacyjne.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o równowartości danej kwoty wyrażonej w euro, należy przez to rozumieć jej równowartość wyrażoną w walucie polskiej, ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu euro, lub jej równowartość wyrażoną w innej walucie, ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu euro oraz średniego kursu tej waluty ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu poprzedzającym dokonanie czynności.

Art. 7. Jeżeli umowy międzynarodowe, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, przewidują dalej idącą ochronę, niż to wynika z ustawy, do nieopublikowanych utworów obywateli polskich albo do utworów opublikowanych po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub równocześnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo opublikowanych po raz pierwszy w języku polskim - stosuje się postanowienia tych umów.

Rozdział 2

Podmiot prawa autorskiego

Art. 8. 1. Prawo autorskie przysługuje twórcy, o ile ustawa nie stanowi inaczej.
2. Domniemywa się, że twórcą jest osoba, której nazwisko w tym charakterze uwidoczniło na egzemplarzach utworu lub której autorstwo podano do publicznej wiadomości w jakikolwiek inny sposób w związku z rozpowszechnianiem utworu.
3. Dopóki twórca nie ujawnił swojego autorstwa, w wykonywaniu prawa autorskiego zastępuje go producent lub wydawca, a w razie ich braku - właściwa organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.

Art. 9. 1. Współtwórcom przysługuje prawo autorskie wspólnie. Domniemywa się, że wielkości udziałów są równe. Każdy ze współtwórców może żądać określenia wielkości udziałów przez sąd, na podstawie wkładów pracy twórczej.
2. Każdy ze współtwórców może wykonywać prawo autorskie do swojej części utworu mającej samodzielne znaczenie, bez uszczerbku dla praw pozostałych współtwórców.
3. Do wykonywania prawa autorskiego do całości utworu potrzebna jest zgoda wszystkich współtwórców. W przypadku braku takiej zgody każdy ze współtwórców może żądać rozstrzygnięcia przez sąd, który orzeka uwzględniając interesy wszystkich współtwórców.
4. Każdy ze współtwórców może dochodzić roszczeń z tytułu naruszenia prawa autorskiego do całości utworu. Uzyskane świadczenie przypada wszystkim współtwórcom, stosownie do wielkości ich udziałów.
5. Do autorskich praw majątkowych przysługujących współtwórcom stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego o współwłasności w częściach ułamkowych.

Art. 10. Jeżeli twórcy połączyli swoje odrębne utwory w celu wspólnego rozpowszechniania, każdy z nich może żądać od pozostałych twórców udzielenia zezwolenia na rozpowszechnianie tak powstałej całości, chyba że istnieje słuszna podstawa odmowy, a umowa nie stanowi inaczej. Przepisy art. 9 ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.

Art. 11. Autorskie prawa majątkowe do utworu zbiorowego, w szczególności do encyklopedii lub publikacji periodycznej, przysługują producentowi lub wydawcy, a do poszczególnych części mających samodzielne znaczenie - ich twórcom. Domniemywa

się, że producentowi lub wydawcy przysługuje prawo do tytułu.

Art. 12. 1. Jeżeli ustawa lub umowa o pracę nie stanowią inaczej, pracodawca, którego pracownik stworzył utwór w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy, nabywa z chwilą przyjęcia utworu autorskie prawa majątkowe w granicach wynikających z celu umowy o pracę i zgodnego zamiaru stron.

2. Jeżeli pracodawca, w okresie dwóch lat od daty przyjęcia utworu, nie przystąpi do rozpowszechniania utworu przewidzianego w umowie o pracę do rozpowszechnienia, twórca może wyznaczyć pracodawcy na piśmie odpowiedni termin na rozpowszechnienie utworu z tym skutkiem, że po jego bezskutecznym upływie prawa uzyskane przez pracodawcę wraz z własnością przedmiotu, na którym utwór utrwalono, powracają do twórcy, chyba że umowa stanowi inaczej. Strony mogą określić inny termin na przystąpienie do rozpowszechniania utworu.

3. Jeżeli umowa o pracę nie stanowi inaczej, z chwilą przyjęcia utworu pracodawca nabywa własność przedmiotu, na którym utwór utrwalono.

Art. 13. Jeżeli pracodawca nie zawiadomi twórcy w terminie sześciu miesięcy od dostarczenia utworu o jego nieprzyjęciu lub uzależnieniu przyjęcia od dokonania określonych zmian w wyznaczonym w tym celu odpowiednim terminie, uważa się, że utwór został przyjęty bez zastrzeżeń. Strony mogą określić inny termin.

Art. 14. 1. Jeżeli w umowie o pracę nie postanowiono inaczej, instytucji naukowej przysługuje pierwszeństwo opublikowania utworu naukowego pracownika, który stworzył ten utwór w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy. Twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia. Pierwszeństwo opublikowania wygasa, jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od dostarczenia utworu nie zawarto z twórcą umowy o wydanie utworu albo jeżeli w okresie dwóch lat od daty jego przyjęcia utwór nie został opublikowany.

2. Instytucja naukowa może, bez odrębnego wynagrodzenia, korzystać z materiału naukowego zawartego w utworze, o którym mowa w ust. 1, oraz udostępniać ten utwór osobom trzecim, jeżeli to wynika z uzgodnionego przeznaczenia utworu lub zostało postanowione w umowie.

Art. 15. Domniemywa się, że producentem lub wydawcą jest osoba, której nazwisko lub nazwę uwidoczniło w tym charakterze na przedmiotach, na których utwór utrwalono, albo podano do publicznej wiadomości w jakikolwiek sposób w związku z rozpowszechnianiem utworu.

Art. 15a. Uczelni w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym przysługuje pierwszeństwo w opublikowaniu pracy dyplomowej studenta. Jeżeli uczelnia nie opublikowała pracy dyplomowej w ciągu 6 miesięcy od jej obrony, student, który ją przygotował, może ją opublikować, chyba że praca dyplomowa jest częścią utworu zbiorowego.

Rozdział 3

Treść prawa autorskiego

Oddział 1

Autorskie prawa osobiste

Art. 16. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, autorskie prawa osobiste chronią nieograniczoną w czasie i niepodlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z utworem, a w szczególności prawo do:

- 1) autorstwa utworu;
- 2) oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo;
- 3) nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystania;
- 4) decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności;
- 5) nadzoru nad sposobem korzystania z utworu.

Oddział 2

Autorskie prawa majątkowe

Art. 17. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, twórcy przysługuje wyłączne prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu.

Art. 17¹. Opracowanie lub zwielokrotnienie bazy danych spełniającej cechy utworu, dokonane przez legalnego użytkownika bazy danych lub jej kopii, nie wymaga zezwolenia autora bazy danych, jeśli jest ono konieczne dla dostępu do zawartości bazy danych i normalnego korzystania z jej zawartości. Jeżeli użytkownik jest upoważniony do korzystania tylko z części bazy danych, niniejsze postanowienie odnosi się tylko do tej części.

Art. 18. 1. Autorskie prawa majątkowe nie podlegają egzekucji, dopóki służą twórcy. Nie dotyczy to wymagalnych wierzytelności.

2. Po śmierci twórcy, spadkobiercy mogą sprzeciwić się egzekucji z prawa autorskiego do utworu nieopublikowanego, chyba że sprzeciw byłby niezgodny z ujawnioną wolą twórcy co do rozpowszechniania utworu.

3. Prawo do wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1, art. 19¹, art. 20 ust. 2-4, art. 20¹, art. 30 ust. 2 oraz art. 70 ust. 3, nie podlega zrzeczeniu się, zbyciu ani egzekucji. Nie dotyczy to wymagalnych wierzytelności.

Art. 19. 1. Twórcy i jego spadkobiercom, w przypadku dokonanych zawodowo odsprzedaży oryginalnych egzemplarzy utworu plastycznego lub fotograficznego, przysługuje prawo do wynagrodzenia stanowiącego sumę poniższych stawek:

- 1) 5 % części ceny sprzedaży, jeżeli ta część jest zawarta w przedziale do równowartości 50.000 euro, oraz
  - 2) 3 % części ceny sprzedaży, jeżeli ta część jest zawarta w przedziale od równowartości 50.000,01 euro do równowartości 200.000 euro, oraz
  - 3) 1 % części ceny sprzedaży, jeżeli ta część jest zawarta w przedziale od równowartości 200.000,01 euro do równowartości 350.000 euro, oraz
  - 4) 0,5 % części ceny sprzedaży, jeżeli ta część jest zawarta w przedziale od równowartości 350.000,01 euro do równowartości 500.000 euro, oraz
  - 5) 0,25 % części ceny sprzedaży, jeżeli ta część jest zawarta w przedziale przekraczającym równowartość 500.000 euro
- jednak nie wyższego niż równowartość 12.500 euro.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku ceny sprzedaży niższej niż równowartość 100 euro.
3. Oryginalnymi egzemplarzami utworu w rozumieniu ust. 1 są:
- 1) egzemplarze wykonane osobiście przez twórcę;
  - 2) kopie uznane za oryginalne egzemplarze utworu, jeżeli zostały wykonane osobiście, w ograniczonej ilości, przez twórcę lub pod jego nadzorem, ponumerowane, podpisane lub w inny sposób przez niego oznaczone.

Art. 19¹. Twórcy i jego spadkobiercom przysługuje prawo do wynagrodzenia w wysokości 5 % ceny dokonanych zawodowo odsprzedaży rękopisów utworów literackich i muzycznych.

Art. 19². 1. Odsprzedażą w rozumieniu art. 19 ust. 1 i art. 19¹ jest każda sprzedaż następująca po pierwszym rozporządzeniu egzemplarzem przez twórcę.

2. Zawodową odsprzedażą w rozumieniu art. 19 ust. 1 i art. 19¹ są wszystkie czynności o charakterze odsprzedaży dokonywane, w ramach prowadzonej działalności, przez sprzedawców, kupujących, pośredników oraz inne podmioty zawodowo zajmujące się handlem dziełami sztuki lub rękopisami utworów literackich i muzycznych.

Art. 19³. 1. Do zapłaty wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 i art. 19¹, jest obowiązany sprzedawca, o którym mowa w art. 19² ust. 2, a gdy działa na rzecz osoby trzeciej, zawodowo zajmującej się handlem dziełami sztuki lub rękopisami utworów literackich i muzycznych, odpowiada z nią solidarnie.

2. Sprzedawca jest obowiązany do ujawnienia osoby trzeciej, o której mowa w ust. 1. Z obowiązku tego może się zwolnić płacąc należne wynagrodzenie.

3. Twórca utworu, o którym mowa w art. 19 ust. 1 i art. 19¹, oraz jego spadkobiercy mogą domagać się od osób wymienionych w ust. 1 udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów niezbędnych do określenia należnego wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży oryginalnego egzemplarza lub rękopisu utworu przez okres 3 lat od dnia dokonania odsprzedaży.

Art. 19⁴. Ceny sprzedaży określone w art. 19 ust. 1 i art. 19¹ są cenami po odliczeniu

podatku od towarów i usług należnego z tytułu dokonanej odsprzedaży oryginalnego egzemplarza lub rękopisu utworu.

Art. 19⁵. Przepisy art. 19-19⁴ stosuje się także do oryginalnych egzemplarzy i rękopisów utworów innych niż wymienione w art. 5, których twórcy w dniu dokonania odsprzedaży mają miejsce stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 20. 1. Producenci i importerzy:

1) magnetofonów, magnetowidów i innych podobnych urządzeń,
2) kserokopiarek, skanerów i innych podobnych urządzeń reprograficznych umożliwiających pozyskiwanie kopii całości lub części egzemplarza opublikowanego utworu,

3) czystych nośników służących do utrwalania, w zakresie własnego użytku osobistego, utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, przy użyciu urządzeń wymienionych w pkt 1 i 2

- są obowiązani do uiszczania, określonym zgodnie z ust. 5, organizacjom zbiorowego zarządzania, działającym na rzecz twórców, artystów wykonawców, producentów fonogramów i wideogramów oraz wydawców, opłat w wysokości nieprzekraczającej 3 % kwoty należnej z tytułu sprzedaży tych urządzeń i nośników.

2. Z kwoty uzyskanej z tytułu opłat ze sprzedaży magnetofonów i innych podobnych urządzeń oraz związanych z nimi czystych nośników przypada:

- 1) 50 % - twórcom;
- 2) 25 % - artystom wykonawcom;
- 3) 25 % - producentom fonogramów.

3. Z kwoty uzyskanej z tytułu opłat ze sprzedaży magnetowidów i innych podobnych urządzeń oraz związanych z nimi czystych nośników przypada:

- 1) 35 % - twórcom;
- 2) 25 % - artystom wykonawcom;
- 3) 40 % - producentom wideogramów.

4. Z kwoty uzyskanej z tytułu opłat ze sprzedaży urządzeń reprograficznych oraz związanych z nimi czystych nośników przypada:

- 1) 50 % - twórcom;
- 2) 50 % - wydawcom.

5. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego po zasięgnięciu opinii organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, stowarzyszeń twórców, artystów wykonawców, organizacji producentów fonogramów, producentów wideogramów oraz wydawców, jak również organizacji producentów lub importerów urządzeń i czystych nośników wymienionych w ust. 1, określa, w drodze rozporządzenia: kategorie urządzeń i nośników oraz wysokość opłat, o których mowa w ust. 1, kierując się zdolnością urządzenia i nośnika do zwielokrotniania utworów, jak również ich przeznaczeniem do wykonywania innych funkcji niż zwielokrotnianie utworów, sposób pobierania i podziału opłat oraz organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi uprawnione do ich pobierania.

Art. 20¹. 1. Posiadacze urządzeń reprograficznych, którzy prowadzą działalność gospodarczą w zakresie zwielokrotniania utworów dla własnego użytku osobistego osób trzecich, są obowiązani do uiszczania, za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, opłat w wysokości do 3 % wpływów z tego tytułu na rzecz twórców oraz wydawców, chyba że zwielokrotnienie odbywa się na podstawie umowy z uprawnionym. Opłaty te przypadają twórcom i wydawcom w częściach równych.

2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, stowarzyszeń twórców oraz wydawców, a także opinii właściwej izby gospodarczej określa, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat, o których mowa w ust. 1, uwzględniając proporcje udziału w zwielokrotnianych materiałach utworów zwielokrotnianych dla własnego użytku osobistego, sposób ich pobierania i podziału oraz wskazuje organizację lub organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi uprawnione do ich pobierania.

Art. 21. 1. Organizacjom radiowym i telewizyjnym wolno nadawać opublikowane drobne utwory muzyczne, słowne i słowno-muzyczne wyłącznie na podstawie umowy zawartej z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, chyba że prawo do nadania utworów zamówionych przez organizację radiową lub telewizyjną przysługuje jej na podstawie odrębnej umowy.

2. Twórca może w umowie z organizacją radiową lub telewizyjną zrzec się pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o którym mowa w ust. 1. Zrzeczenie to wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

2¹. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do publicznego udostępniania utworów w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym.

3. (uchylony).

4. (uchylony).

Art. 21¹. 1. Operatorom sieci kablowych wolno reemitować w sieciach kablowych utwory nadawane w programach organizacji radiowych i telewizyjnych wyłącznie na podstawie umowy zawartej z właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.

2. W przypadku sporów związanych z zawarciem umowy, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepis art. 108 ust. 5.

Art. 22. 1. Organizacjom radiowym i telewizyjnym wolno przy pomocy własnych środków i dla własnych nadań utrzymywać utwory w celu zgodnego z prawem korzystania z nich.

2. Utrwalenia, o których mowa w ust. 1, powinny być zniszczone w terminie miesiąca od dnia wygaśnięcia uprawnienia do nadania utworu.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do utrważeń dokonanych przy przygotowywaniu

własnych audycji i programów mających wyjątkowy charakter dokumentalny, i które zostaną umieszczone w archiwum.

Oddział 3

Dozwolony użytek chronionych utworów

Art. 23. 1. Bez zezwolenia twórcy wolno nieodpłatnie korzystać z już rozpowszechnionego utworu w zakresie własnego użytku osobistego. Przepis ten nie upoważnia do budowania według cudzego utworu architektonicznego i architektoniczno-urbanistycznego oraz do korzystania z elektronicznych baz danych spełniających cechy utworu, chyba że dotyczy to własnego użytku naukowego niezwiązanego z celem zarobkowym.

2. Zakres własnego użytku osobistego obejmuje korzystanie z pojedynczych egzemplarzy utworów przez krąg osób pozostających w związku osobistym, w szczególności pokrewieństwa, powinowactwa lub stosunku towarzyskiego.

Art. 23¹. Nie wymaga zezwolenia twórcy przejściowe lub incydentalne zwielokrotnianie utworów, niemające samodzielnego znaczenia gospodarczego, a stanowiące integralną i podstawową część procesu technologicznego oraz mające na celu wyłącznie umożliwienie:

- 1) przekazu utworu w systemie teleinformatycznym pomiędzy osobami trzecimi przez pośrednika lub
- 2) zgodnego z prawem korzystania z utworu.

Art. 24. 1. Wolno rozpowszechniać za pomocą anteny zbiorowej oraz sieci kablowej utwory nadawane przez inną organizację radiową lub telewizyjną drogą satelitarną albo naziemną, jeżeli następuje to w ramach równoczesnego, integralnego i nieodpłatnego rozpowszechniania programów radiowych lub telewizyjnych i przeznaczone jest do oznaczonego grona odbiorców znajdujących się w jednym budynku lub w domach jednorodzinnych obejmujących do 50 gospodarstw domowych.

2. Posiadacze urządzeń służących do odbioru programu radiowego lub telewizyjnego mogą za ich pomocą odbierać nadawane utwory, choćby urządzenia te były umieszczone w miejscu ogólnie dostępnym, jeżeli nie łączy się z tym osiągnięcie korzyści majątkowych.

3. (uchylony).

4. (utracił moc).

Art. 25. 1. Wolno rozpowszechniać w celach informacyjnych w prasie, radiu i telewizji:

- 1) już rozpowszechnione:
  - a) sprawozdania o aktualnych wydarzeniach,
  - b) aktualne artykuły na tematy polityczne, gospodarcze lub religijne, chyba że zostało wyraźnie zastrzeżone, że ich dalsze rozpowszechnianie jest zabronione,
  - c) aktualne wypowiedzi i fotografie reporterskie,
- 2) krótkie wyciągi ze sprawozdań i artykułów, o których mowa w pkt 1 lit. a i b;

- 3) przeglądy publikacji i utworów rozpowszechnionych;
  - 4) mowy wygłoszone na publicznych zebraniach i rozprawach; nie upoważnia to jednak do publikacji zbiorów mów jednej osoby;
  - 5) krótkie streszczenia rozpowszechnionych utworów.
2. Za korzystanie z utworów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b i c, twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.
3. Rozpowszechnianie utworów na podstawie ust. 1 jest dozwolone zarówno w oryginale, jak i w tłumaczeniu.
4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do publicznego udostępniania utworów w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym, z tym że jeżeli wypłata wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 2, nie nastąpiła na podstawie umowy z uprawnionym, wynagrodzenie jest wypłacane za pośrednictwem właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

Art. 26. Wolno w sprawozdaniach o aktualnych wydarzeniach przytaczać utwory udostępniane podczas tych wydarzeń, jednakże w granicach uzasadnionych celem informacji.

Art. 27. Instytucje naukowe i oświatowe mogą, w celach dydaktycznych lub prowadzenia własnych badań, korzystać z rozpowszechnionych utworów w oryginale i w tłumaczeniu oraz sporządzać w tym celu egzemplarze fragmentów rozpowszechnionego utworu.

Art. 28. Biblioteki, archiwa i szkoły mogą:

- 1) udostępniać nieodpłatnie, w zakresie swoich zadań statutowych, egzemplarze utworów rozpowszechnionych;
- 2) sporządzać lub zlecać sporządzanie egzemplarzy rozpowszechnionych utworów w celu uzupełnienia, zachowania lub ochrony własnych zbiorów;
- 3) udostępniać zbiory dla celów badawczych lub poznawczych za pośrednictwem końcówek systemu informatycznego (terminali) znajdujących się na terenie tych jednostek.

Art. 29. 1. Wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym wyjaśnianiem, analizą krytyczną, nauczaniem lub prawami gatunku twórczości.

2. Wolno w celach dydaktycznych i naukowych zamieszczać rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów w podręcznikach i wypisach.

2¹. Wolno w celach dydaktycznych i naukowych zamieszczać rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów w antologiach.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 i 2¹, twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.

Art. 30. 1. Ośrodki informacji lub dokumentacji mogą sporządzać i rozpowszechniać

własne opracowania dokumentacyjne oraz pojedyncze egzemplarze, nie większych niż jeden arkusz wydawniczy, fragmentów opublikowanych utworów.

2. Twórca albo właściwa organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi jest uprawniona do pobierania od ośrodków, o których mowa w ust. 1, wynagrodzenia za odpłatne udostępnianie egzemplarzy fragmentów utworów.

Art. 30¹. Do baz danych spełniających cechy utworu nie stosuje się art. 28, art. 29 ust. 2 i 3 i art. 30.

Art. 31. Wolno nieodpłatnie wykonywać publicznie rozpowszechnione utwory podczas ceremonii religijnych, imprez szkolnych i akademickich lub oficjalnych uroczystości państwowych, jeżeli nie łączy się z tym osiągnięcie pośrednio lub bezpośrednio korzyści majątkowych i artyści wykonawcy nie otrzymują wynagrodzenia, z wyłączeniem imprez reklamowych, promocyjnych lub wyborczych.

Art. 32. 1. Właściciel egzemplarza utworu plastycznego może go wystawiać publicznie, jeżeli nie łączy się z tym osiągnięcie korzyści majątkowych.

2. W razie podjęcia decyzji o zniszczeniu oryginalnego egzemplarza utworu plastycznego znajdującego się w miejscu publicznie dostępnym, właściciel jest obowiązany złożyć twórcy utworu lub jego bliskim ofertę sprzedaży, jeżeli porozumienie się z nim, celem złożenia oferty, jest możliwe. Górną granicę ceny określa wartość materiałów. Jeżeli sprzedaż nie jest możliwa, właściciel jest obowiązany umożliwić twórcy sporządzenie kopii bądź - zależnie od rodzaju utworu - stosownej dokumentacji.

Art. 33. Wolno rozpowszechniać:

1) utwory wystawione na stałe na ogólnie dostępnych drogach, ulicach, placach lub w ogrodach, jednakże nie do tego samego użytku;

2) utwory wystawione w publicznie dostępnych zbiorach, takich jak muzea, galerie, sale wystawowe, lecz tylko w katalogach i w wydawnictwach publikowanych dla promocji tych utworów, a także w sprawozdaniach o aktualnych wydarzeniach w prasie i telewizji, jednakże w granicach uzasadnionych celem informacji;

3) w encyklopediach i atlasach - opublikowane utwory plastyczne i fotograficzne, o ile nawiązanie porozumienia z twórcą celem uzyskania jego zezwolenia napotyka trudne do przezwyciężenia przeszkody. Twórcy przysługuje wówczas prawo do wynagrodzenia.

Art. 33¹. Wolno korzystać z już rozpowszechnionych utworów dla dobra osób niepełnosprawnych, jeżeli to korzystanie odnosi się bezpośrednio do ich upośledzenia, nie ma zarobkowego charakteru i jest podejmowane w rozmiarze wynikającym z natury upośledzenia.

Art. 33². Wolno korzystać z utworów dla celów bezpieczeństwa publicznego lub na potrzeby postępowań administracyjnych, sądowych lub prawodawczych oraz sprawozdań z tych postępowań.

Art. 33³. Wolno w celu reklamy wystawy publicznej lub publicznej sprzedaży utworów korzystać z egzemplarzy utworów już rozpowszechnionych, w zakresie uzasadnionym promocją wystawy lub sprzedaży, z wyłączeniem innego handlowego wykorzystania.

Art. 33⁴. Wolno korzystać z utworów w związku z prezentacją lub naprawą sprzętu.

Art. 33⁵. Wolno korzystać z utworu w postaci obiektu budowlanego, jego rysunku, planu lub innego ustalenia, w celu odbudowy lub remontu obiektu budowlanego.

Art. 34. Można korzystać z utworów w granicach dozwolonego użytku pod warunkiem wymienienia imienia i nazwiska twórcy oraz źródła. Podanie twórcy i źródła powinno uwzględniać istniejące możliwości. Twórcy nie przysługuje prawo do wynagrodzenia, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 35. Dozwolony użytek nie może naruszać normalnego korzystania z utworu lub godzić w słuszne interesy twórcy.

Rozdział 4

Czas trwania autorskich praw majątkowych

Art. 36. Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, autorskie prawa majątkowe gasną z upływem lat siedemdziesięciu:

1) od śmierci twórcy, a do utworów współautorskich - od śmierci współtwórcy, który przeżył pozostałych;

2) w odniesieniu do utworu, którego twórca nie jest znany - od daty pierwszego rozpowszechnienia, chyba że pseudonim nie pozostawia wątpliwości co do tożsamości autora lub jeżeli autor ujawnił swoją tożsamość;

3) w odniesieniu do utworu, do którego autorskie prawa majątkowe przysługują z mocy ustawy innej osobie niż twórca - od daty rozpowszechnienia utworu, a gdy utwór nie został rozpowszechniony - od daty jego ustalenia;

4) w odniesieniu do utworu audiowizualnego - od śmierci najpóźniej zmarłej z wymienionych osób: głównego reżysera, autora scenariusza, autora dialogów, kompozytora muzyki skomponowanej do utworu audiowizualnego.

Art. 37. Jeżeli bieg terminu wygaśnięcia autorskich praw majątkowych rozpoczyna się od rozpowszechnienia utworu, a utwór rozpowszechniono w częściach, odcinkach, fragmentach lub wkładkach, bieg terminu liczy się oddzielnie od daty rozpowszechnienia każdej z wymienionych części.

Art. 38. (uchylony).

Art. 39. Czas trwania autorskich praw majątkowych liczy się w latach pełnych

następujących po roku, w którym nastąpiło zdarzenie, od którego zaczyna się bieg terminów określonych w art. 36 i art. 37.

Art. 40. 1. Producenci lub wydawcy egzemplarzy utworów literackich, muzycznych, plastycznych, fotograficznych i kartograficznych, niekorzystających z ochrony autorskich praw majątkowych, są obowiązani do przekazywania na rzecz Funduszu, o którym mowa w art. 111, wpłaty wynoszącej od 5 % do 8 % wpływów brutto ze sprzedaży egzemplarzy tych utworów. Dotyczy to wydań publikowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

1¹. Producenci i wydawcy dokonują wpłat, o których mowa w ust. 1, za okresy kwartalne w terminie do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału, w którym uzyskano wpływy ze sprzedaży. Jeżeli wysokość wpłaty nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 1.000 euro, możliwe jest rozliczanie w innych regularnych okresach, nie dłuższych jednak niż rok obrotowy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do egzemplarzy chronionych opracowań utworów niekorzystających z ochrony autorskich praw majątkowych.

3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określa, w drodze rozporządzenia, wysokość procentu, o którym mowa w ust. 1.

Rozdział 5

Przejście autorskich praw majątkowych

Art. 41. 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej:

1) autorskie prawa majątkowe mogą przejść na inne osoby w drodze dziedziczenia lub na podstawie umowy;

2) nabywca autorskich praw majątkowych może przenieść je na inne osoby, chyba że umowa stanowi inaczej.

2. Umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych lub umowa o korzystanie z utworu, zwana dalej „licencją”, obejmuje pola eksploatacji wyraźnie w niej wymienione.

3. Nieważna jest umowa w części dotyczącej wszystkich utworów lub wszystkich utworów określonego rodzaju tego samego twórcy mających powstać w przyszłości.

4. Umowa może dotyczyć tylko pól eksploatacji, które są znane w chwili jej zawarcia.

5. Twórca utworu wykorzystanego lub włączonego do utworu audiowizualnego oraz utworu wchodzącego w skład utworu zbiorowego, po powstaniu nowych sposobów eksploatacji utworów, nie może bez ważnego powodu odmówić udzielenia zezwolenia na korzystanie z tego utworu w ramach utworu audiowizualnego lub utworu zbiorowego na polach eksploatacji nieznanych w chwili zawarcia umowy.

Art. 42. Jeżeli autorskie prawa majątkowe jednego ze współtwórców miałyby przyspaść Skarbowi Państwa jako spadkobiercy ustawowemu, część ta przechodzi na pozostałych przy życiu współtwórców lub ich następców prawnych, stosownie do wielkości ich udziałów.

Art. 43. 1. Jeżeli z umowy nie wynika, że przeniesienie autorskich praw majątkowych lub udzielenie licencji nastąpiło nieodpłatnie, twórca przysługuje prawo do wynagrodzenia.
2. Jeżeli w umowie nie określono wysokości wynagrodzenia autorskiego, wysokość wynagrodzenia określa się z uwzględnieniem zakresu udzielonego prawa oraz korzyści wynikających z korzystania z utworu.

Art. 44. W razie rażącej dysproporcji między wynagrodzeniem twórcy a korzyściami nabywcy autorskich praw majątkowych lub licencjodawcy, twórca może żądać stosownego podwyższenia wynagrodzenia przez sąd.

Art. 45. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, twórca przysługuje odrębne wynagrodzenie za korzystanie z utworu na każdym odrębnym polu eksploatacji.

Art. 46. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, twórca zachowuje wyłączne prawo zezwalania na wykonywanie zależnego prawa autorskiego, mimo że w umowie postanowiono o przeniesieniu całości autorskich praw majątkowych.

Art. 47. Jeżeli wynagrodzenie twórcy zależy od wysokości wpływów z korzystania z utworu, twórca ma prawo do otrzymania informacji i wglądu w niezbędnym zakresie do dokumentacji mającej istotne znaczenie dla określenia wysokości tego wynagrodzenia.

Art. 48. 1. Jeżeli wynagrodzenie twórcy jest określone procentowo od ceny sprzedaży egzemplarzy utworu, a cena ta ulega podwyższeniu, twórca należy się umówiony procent od egzemplarzy sprzedanych po podwyższonej cenie.
2. Jednostronne obniżenie ceny sprzedaży egzemplarzy przed upływem roku od przystąpienia do rozpowszechniania utworu nie wpływa na wysokość wynagrodzenia. Strony mogą przedłużyć ten termin.

Art. 49. 1. Jeżeli w umowie nie określono sposobu korzystania z utworu, powinien on być zgodny z charakterem i przeznaczeniem utworu oraz przyjętymi zwyczajami.
2. Następca prawny, choćby nabył całość autorskich praw majątkowych, nie może, bez zgody twórcy, czynić zmian w utworze, chyba że są one spowodowane oczywistą koniecznością, a twórca nie miałby słusznej podstawy im się sprzeciwić. Dotyczy to odpowiednio utworów, których czas ochrony autorskich praw majątkowych upłynął.

Art. 50. Odrębne pola eksploatacji stanowią w szczególności:

- 1) w zakresie utrwalania i zwielokrotniania utworu - wytwarzanie określoną techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową;
- 2) w zakresie obrotu oryginałem albo egzemplarzami, na których utwór utrwalono - wprowadzanie do obrotu, użyczenie lub najem oryginału albo egzemplarzy;
- 3) w zakresie rozpowszechniania utworu w sposób inny niż określony w pkt 2 -

publiczne wykonanie, wystawienie, wyświetlenie, odtworzenie oraz nadawanie i reemitowanie, a także publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

Art. 51. 1. (utracił moc).

2. (utracił moc).

3. Wprowadzenie do obrotu oryginału albo egzemplarza utworu na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego wyczerpuje prawo do zezwalania na dalszy obrót takim egzemplarzem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyjątkiem jego najmu lub użyczenia.

Art. 52. 1. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, przeniesienie własności egzemplarza utworu nie powoduje przejścia autorskich praw majątkowych do utworu.

2. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, przejście autorskich praw majątkowych nie powoduje przeniesienia na nabywcę własności egzemplarza utworu.

3. Nabywca oryginału utworu jest obowiązany udostępnić go twórcy w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne do wykonywania prawa autorskiego. Nabywca oryginału może jednak domagać się od twórcy odpowiedniego zabezpieczenia oraz wynagrodzenia za korzystanie.

Art. 53. Umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Art. 54. 1. Twórca jest obowiązany dostarczyć utwór w terminie określonym w umowie, a jeżeli termin nie został oznaczony - niezwłocznie po ukończeniu utworu.

2. Jeżeli twórca nie dostarczył utworu w przewidzianym terminie, zamawiający może wyznaczyć twórcy odpowiedni dodatkowy termin z zagrożeniem odstąpienia od umowy, a po jego bezskutecznym upływie może od umowy odstąpić.

Art. 55. 1. Jeżeli zamówiony utwór ma usterki, zamawiający może wyznaczyć twórcy odpowiedni termin do ich usunięcia, a po jego bezskutecznym upływie może od umowy odstąpić lub żądać odpowiedniego obniżenia umówionego wynagrodzenia, chyba że usterki są wynikiem okoliczności, za które twórca nie ponosi odpowiedzialności. Twórca zachowuje w każdym razie prawo do otrzymanej części wynagrodzenia, nie wyższej niż 25 % wynagrodzenia umownego.

2. Jeżeli utwór ma wady prawne, zamawiający może od umowy odstąpić i żądać naprawienia poniesionej szkody.

3. Roszczenia, o których mowa w ust. 1, wygasają z chwilą przyjęcia utworu.

4. Jeżeli zamawiający nie zawiadomi twórcy w terminie sześciu miesięcy od dostarczenia utworu o jego przyjęciu, nieprzyjęciu lub uzależnieniu przyjęcia od dokonania określonych zmian w wyznaczonym w tym celu odpowiednim terminie, uważa się, że utwór został przyjęty bez zastrzeżeń. Strony mogą określić inny termin.

Art. 56. 1. Twórca może odstąpić od umowy lub ją wypowiedzieć ze względu na swoje istotne interesy twórcze.

2. Jeżeli w ciągu dwóch lat od odstąpienia lub wypowiedzenia, o którym mowa w ust.

1, twórca zamierza przystąpić do korzystania z utworu, ma obowiązek zaoferować to korzystanie nabywcy lub licencjobiorcy, wyznaczając mu w tym celu odpowiedni termin.

3. Jeżeli odstąpienie od umowy lub jej wypowiedzenie następuje po przyjęciu utworu, skuteczność odstąpienia lub wypowiedzenia może być przez drugą stronę umowy uzależniona od zabezpieczenia kosztów poniesionych przez nią w związku z zawartą umową. Nie można jednak żądać zwrotu kosztów, gdy zaniechanie rozpowszechniania jest następstwem okoliczności, za które twórca nie ponosi odpowiedzialności.

4. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do utworów architektonicznych i architektoniczno-urbanistycznych, audiowizualnych oraz utworów zamówionych w zakresie ich eksploatacji w utworze audiowizualnym.

Art. 57. 1. Jeżeli nabywca autorskich praw majątkowych lub licencjobiorca, który zobowiązał się do rozpowszechniania utworu, nie przystąpi do rozpowszechniania w umówionym terminie, a w jego braku - w ciągu dwóch lat od przyjęcia utworu, twórca może odstąpić od umowy lub ją wypowiedzieć i domagać się naprawienia szkody po bezskutecznym upływie dodatkowego terminu, nie krótszego niż sześć miesięcy.

2. Jeżeli wskutek okoliczności, za które nabywca lub licencjobiorca ponosi odpowiedzialność, utwór nie został udostępniony publiczności, twórca może się domagać, zamiast naprawienia poniesionej szkody, podwójnego wynagrodzenia w stosunku do określonego w umowie o rozpowszechnienie utworu, chyba że licencja jest niewyłączna.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do utworów architektonicznych i architektoniczno-urbanistycznych.

Art. 58. Jeżeli publiczne udostępnienie utworu następuje w nieodpowiedniej formie albo ze zmianami, którym twórca mógłby słusznie się sprzeciwić, może on po bezskutecznym wezwaniu do zaniechania naruszenia odstąpić od umowy lub ją wypowiedzieć. Twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia określonego umową.

Art. 59. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, każda ze stron odstępując od umowy lub wypowiadając ją może żądać od drugiej strony zwrotu wszystkiego, co ta otrzymała z tytułu umowy.

Art. 60. 1. Korzystający z utworu jest obowiązany umożliwić twórcy przed rozpowszechnieniem utworu przeprowadzenie nadzoru autorskiego. Jeżeli wniesione w związku z nadzorem zmiany w utworze są niezbędne i wynikają z okoliczności od twórcy niezależnych, koszty ich wprowadzenia obciążają nabywcę autorskich praw majątkowych lub licencjobiorcę.

2. Jeżeli twórca nie przeprowadzi nadzoru autorskiego w odpowiednim terminie, uważa się, że wyraził zgodę na rozpowszechnianie utworu.

3. Jeżeli ustawa lub umowa nie stanowią inaczej, za wykonanie nadzoru autorskiego nie

przysługuje twórcy odrębne wynagrodzenie.

4. Twórcy utworu plastycznego przysługuje prawo do sprawowania odpłatnego nadzoru autorskiego.

5. Sprawowanie nadzoru autorskiego nad utworami architektonicznymi i architektoniczno-urbanistycznymi regulują odrębne przepisy.

Art. 61. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, nabycie od twórcy egzemplarza projektu architektonicznego lub architektoniczno-urbanistycznego obejmuje prawo zastosowania go tylko do jednej budowy.

Art. 62. 1. Twórca może w zbiorowej publikacji swych utworów umieścić utwory, o których publikację zawarł odrębną umowę.

2. Umowa o zbiorowe wydanie utworów nie obejmuje prawa publikacji poszczególnych utworów, chyba że postanowiono w niej inaczej.

Art. 63. Jeżeli umowa obejmuje sporządzenie egzemplarzy przeznaczonych do udostępnienia publiczności, twórcy należą się egzemplarze autorskie w liczbie określonej w umowie.

Art. 64. Umowa zobowiązująca do przeniesienia autorskich praw majątkowych przenosi na nabywcę, z chwilą przyjęcia utworu, prawo do wyłącznego korzystania z utworu na określonym w umowie polu eksploatacji, chyba że postanowiono w niej inaczej.

Art. 65. W braku wyraźnego postanowienia o przeniesieniu prawa, uważa się, że twórca udzielił licencji.

Art. 66. 1. Umowa licencyjna uprawnia do korzystania z utworu w okresie pięciu lat na terytorium państwa, w którym licencjobiorca ma swoją siedzibę, chyba że w umowie postanowiono inaczej.

2. Po upływie terminu, o którym mowa w ust. 1, prawo uzyskane na podstawie umowy licencyjnej wygasa.

Art. 67. 1. Twórca może udzielić upoważnienia do korzystania z utworu na wymienionych w umowie polach eksploatacji z określeniem zakresu, miejsca i czasu tego korzystania.

2. Jeżeli umowa nie zastrzega wyłączności korzystania z utworu w określony sposób (licencja wyłączna), udzielenie licencji nie ogranicza udzielenia przez twórcę upoważnienia innym osobom do korzystania z utworu na tym samym polu eksploatacji (licencja niewyłączna).

3. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, licencjobiorca nie może upoważnić innej osoby do korzystania z utworu w zakresie uzyskanej licencji.

4. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, uprawniony z licencji wyłącznej może dochodzić roszczeń z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych, w zakresie objętym umową licencyjną.

5. Umowa licencyjna wyłączna wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Art. 68. 1. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, a licencji udzielono na czas nieoznaczony, twórca może ją wypowiedzieć z zachowaniem terminów umownych, a w ich braku na rok naprzód, na koniec roku kalendarzowego.

2. Licencję udzieloną na okres dłuższy niż pięć lat uważa się, po upływie tego terminu, za udzieloną na czas nieoznaczony.

Rozdział 6

Przepisy szczególne dotyczące utworów audiowizualnych

Art. 69. Współtwórcami utworu audiowizualnego są osoby, które wniosły wkład twórczy w jego powstanie, a w szczególności: reżyser, operator obrazu, twórca adaptacji utworu literackiego, twórca stworzonych dla utworu audiowizualnego utworów muzycznych lub słowno-muzycznych oraz twórca scenariusza.

Art. 70. 1. Domniemywa się, że producent utworu audiowizualnego nabywa na mocy umowy o stworzenie utworu albo umowy o wykorzystanie już istniejącego utworu wyłączne prawa majątkowe do eksploatacji tych utworów w ramach utworu audiowizualnego jako całości.

2. Główny reżyser, operator obrazu, twórcy scenariusza, twórcy innych utworów literackich lub muzycznych, które stworzone zostały do utworu audiowizualnego lub w nim wykorzystane, oraz artyści wykonawcy są uprawnieni do:

- 1) wynagrodzenia proporcjonalnego do wpływów z tytułu wyświetlania utworu audiowizualnego w kinach;
- 2) stosownego wynagrodzenia z tytułu najmu egzemplarzy utworów audiowizualnych i ich publicznego odtwarzania;
- 3) stosownego wynagrodzenia z tytułu nadawania utworu w telewizji lub poprzez inne środki publicznego udostępniania utworów;
- 4) stosownego wynagrodzenia z tytułu reprodukowania utworu audiowizualnego na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego.

3. Korzystający z utworu audiowizualnego wypłaca wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 2, za pośrednictwem właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

4. Stosowne wynagrodzenie za korzystanie z polskiego utworu audiowizualnego za granicą lub zagranicznego utworu audiowizualnego w Rzeczypospolitej Polskiej może być ustalone ryczałtowo.

Art. 71. Producent może bez zgody twórców utworu audiowizualnego dokonywać tłumaczeń na różne wersje językowe.

Art. 72. Twórca utworu zamówionego do utworu audiowizualnego może, po upływie pięciu lat od przyjęcia zamówionego utworu, zezwolić na rozpowszechnianie tego utworu w innym utworze audiowizualnym, jeżeli w tym terminie nie doszło do rozpowszechnienia utworu audiowizualnego z jego utworem. Strony mogą skrócić ten termin.

Art. 73. Prawo do nadzoru autorskiego może być wykonywane tylko w stosunku do ostatecznej wersji utworu audiowizualnego.

Rozdział 7

Przepisy szczególne dotyczące programów komputerowych

Art. 74. 1. Programy komputerowe podlegają ochronie jak utwory literackie, o ile przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.

2. Ochrona przyznana programowi komputerowemu obejmuje wszystkie formy jego wyrażenia. Idee i zasady będące podstawą jakiegokolwiek elementu programu komputerowego, w tym podstawą łączy, nie podlegają ochronie.

3. Prawa majątkowe do programu komputerowego stworzonego przez pracownika w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy przysługują pracodawcy, o ile umowa nie stanowi inaczej.

4. Autorskie prawa majątkowe do programu komputerowego, z zastrzeżeniem przepisów art. 75 ust. 2 i 3, obejmują prawo do:

1) trwałego lub czasowego zwielokrotnienia programu komputerowego w całości lub w części jakimikolwiek środkami i w jakiegokolwiek formie; w zakresie, w którym dla wprowadzania, wyświetlania, stosowania, przekazywania i przechowywania programu komputerowego niezbędne jest jego zwielokrotnienie, czynności te wymagają zgody uprawnionego;

2) tłumaczenia, przystosowywania, zmiany układu lub jakichkolwiek innych zmian w programie komputerowym, z zachowaniem praw osoby, która tych zmian dokonała;

3) rozpowszechniania, w tym użyczenia lub najmu, programu komputerowego lub jego kopii.

Art. 75. 1. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, czynności wymienione w art. 74 ust. 4 pkt 1 i 2 nie wymagają zgody uprawnionego, jeżeli są niezbędne do korzystania z programu komputerowego zgodnie z jego przeznaczeniem, w tym do poprawiania błędów przez osobę, która legalnie weszła w jego posiadanie.

2. Nie wymaga zezwolenia uprawnionego:

1) sporządzenie kopii zapasowej, jeżeli jest to niezbędne do korzystania z programu komputerowego. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, kopia ta nie może być używana równocześnie z programem komputerowym;

2) obserwowanie, badanie i testowanie funkcjonowania programu komputerowego w celu poznania jego idei i zasad przez osobę posiadającą prawo korzystania z egzemplarza programu komputerowego, jeżeli, będąc do tych czynności upoważniona,

dokonuje ona tego w trakcie wprowadzania, wyświetlania, stosowania, przekazywania lub przechowywania programu komputerowego;

3) zwielokrotnianie kodu lub tłumaczenie jego formy w rozumieniu art. 74 ust. 4 pkt 1 i 2, jeżeli jest to niezbędne do uzyskania informacji koniecznych do osiągnięcia współdziałania niezależnie stworzonego programu komputerowego z innymi programami komputerowymi, o ile zostaną spełnione następujące warunki:

- a) czynności te dokonywane są przez licencjobiorcę lub inną osobę uprawnioną do korzystania z egzemplarza programu komputerowego bądź przez inną osobę działającą na ich rzecz,
- b) informacje niezbędne do osiągnięcia współdziałania nie były uprzednio łatwo dostępne dla osób, o których mowa pod lit. a,
- c) czynności te odnoszą się do tych części oryginalnego programu komputerowego, które są niezbędne do osiągnięcia współdziałania.

3. Informacje, o których mowa w ust. 2 pkt 3, nie mogą być:

1) wykorzystane do innych celów niż osiągnięcie współdziałania niezależnie stworzonego programu komputerowego;

2) przekazane innym osobom, chyba że jest to niezbędne do osiągnięcia współdziałania niezależnie stworzonego programu komputerowego;

3) wykorzystane do rozwijania, wytwarzania lub wprowadzania do obrotu programu komputerowego o istotnie podobnej formie wyrażenia lub do innych czynności naruszających prawa autorskie.

Art. 76. Postanowienia umów sprzeczne z art. 75 ust. 2 i 3 są nieważne.

Art. 77. Do programów komputerowych nie stosuje się przepisów art. 16 pkt 3-5, art. 20, art. 23, art. 23¹, art. 27, art. 28, art. 30, art. 33¹-33⁵, art. 49 ust. 2, art. 56, art. 60 i art. 62.

Art. 77¹. Uprawniony może domagać się od użytkownika programu komputerowego zniszczenia posiadanych przez niego środków technicznych (w tym programów komputerowych), których jedynym przeznaczeniem jest ułatwianie niedozwolonego usuwania lub obchodzenia technicznych zabezpieczeń programu.

Art. 77². Ochrona przyznana bazom danych spełniającym cechy utworu nie obejmuje programów komputerowych używanych do sporządzenia lub obsługi baz danych dostępnych przy pomocy środków elektronicznych.

Rozdział 8

Ochrona autorskich praw osobistych

Art. 78. 1. Twórca, którego autorskie prawa osobiste zostały zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania. W razie dokonanego naruszenia może

także żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności aby złożyła publiczne oświadczenie o odpowiedniej treści i formie. Jeżeli naruszenie było zawinione, sąd może przyznać twórcy odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub - na żądanie twórcy - zobowiązać sprawcę, aby uiścił odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez twórcę cel społeczny.

2. Jeżeli twórca nie wyraził innej woli, po jego śmierci z powództwem o ochronę autorskich praw osobistych zmarłego może wystąpić małżonek, a w jego braku kolejno: zstępni, rodzice, rodzeństwo, zstępni rodzeństwa.

3. Jeżeli twórca nie wyraził innej woli, osoby wymienione w ust. 2 są uprawnione w tej samej kolejności do wykonywania autorskich praw osobistych zmarłego twórcy.

4. Jeżeli twórca nie wyraził innej woli, z powództwem, o którym mowa w ust. 2, może również wystąpić stowarzyszenie twórców właściwe ze względu na rodzaj twórczości lub organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, która zarządzała prawami autorskimi zmarłego twórcy.

Rozdział 9

Ochrona autorskich praw majątkowych

Art. 79. 1. Twórca może żądać od osoby, która naruszyła jego autorskie prawa majątkowe, zaniechania naruszenia, wydania uzyskanych korzyści albo zapłaceniu w podwójnej, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione, potrójnej wysokości stosownego wynagrodzenia z chwili jego dochodzenia; twórca może również żądać naprawienia wyrządzonej szkody, jeżeli działanie naruszającego było zawinione.

2. Niezależnie od roszczeń wymienionych w ust. 1, uprawniony może się domagać, ażeby sprawca zawinionego naruszenia dokonanego w ramach działalności gospodarczej podejmowanej w cudzym albo we własnym imieniu, choćby na cudzy rachunek, uiścił odpowiednią sumę pieniężną z przeznaczeniem na Fundusz, o którym mowa w art. 111. Suma ta nie może być niższa niż dwukrotna wysokość uprawdopodobnionych korzyści odniesionych przez sprawcę z dokonanego naruszenia.

3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku usuwania lub obchodzenia technicznych zabezpieczeń przed dostępem, zwielokrotnianiem lub rozpowszechnianiem utworu, jeżeli działania te mają na celu bezprawne korzystanie z utworu.

4. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w przypadku usuwania lub zmiany bez upoważnienia jakichkolwiek elektronicznych informacji na temat zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, a także świadomego rozpowszechniania utworów z bezprawnie usuniętymi lub zmodyfikowanymi takimi informacjami.

Art. 80. 1. Sąd właściwy do rozpoznania sprawy o naruszenie autorskich praw majątkowych miejsca, w którym sprawca prowadzi działalność lub znajduje się jego majątek, także przed wytoczeniem powództwa rozpoznaje, nie później jednak niż w ciągu 3 dni od dnia złożenia w sądzie, wniosku mającego w tym interes prawny:

- 1) o zabezpieczenie dowodów, bez potrzeby wykazania obawy, że ich przeprowadzenie stanie się niewykonalne lub zbyt utrudnione;
  - 2) o zobowiązanie naruszającego autorskie prawa majątkowe do udzielenia informacji i udostępnienia, określonej przez sąd, dokumentacji mającej znaczenie dla roszczeń, o których mowa w art. 79 ust. 1;
  - 3) (uchylony).
2. Sąd może uzależnić wydanie postanowienia o zabezpieczenie dowodów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, od złożenia stosownej kaucji.
  3. Sąd orzeka przepadek, na rzecz Skarbu Państwa, bezprawnie wytworzonych egzemplarzy utworów.
  4. Sąd może orzec przepadek, na rzecz Skarbu Państwa, przedmiotów służących do bezprawnego wytworzenia egzemplarzy utworów lub przedmiotów, przy których użyciu dokonano naruszenia.
  5. Na wniosek poszkodowanego, na poczet należnego odszkodowania, sąd może orzec przyznanie poszkodowanemu przedmiotów, o których mowa w ust. 4.
  6. Domniemywa się, że przedmioty, o których mowa w ust. 4, należą do naruszającego prawa autorskie.
  7. Zażalenie na postanowienie sądu w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, sąd rozpoznaje w ciągu 7 dni.

Rozdział 10

Ochrona wizerunku, adresata korespondencji i tajemnicy źródeł informacji

- Art. 81.** 1. Rozpowszechnianie wizerunku wymaga zezwolenia osoby na nim przedstawionej. W braku wyraźnego zastrzeżenia zezwolenie nie jest wymagane, jeżeli osoba ta otrzymała umówioną zapłatę za pozowanie.
2. Zezwolenia nie wymaga rozpowszechnianie wizerunku:
- 1) osoby powszechnie znanej, jeżeli wizerunek wykonano w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych, w szczególności politycznych, społecznych, zawodowych;
  - 2) osoby stanowiącej jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza.

Art. 82. Jeżeli osoba, do której korespondencja jest skierowana, nie wyraziła innej woli, rozpowszechnianie korespondencji, w okresie dwudziestu lat od jej śmierci, wymaga zezwolenia małżonka, a w jego braku kolejno zstępnych, rodziców lub rodzeństwa.

Art. 83. Do roszczeń w przypadku rozpowszechniania wizerunku osoby na nim przedstawionej oraz rozpowszechniania korespondencji bez wymaganego zezwolenia osoby, do której została skierowana, stosuje się odpowiednio przepis art. 78 ust. 1; roszczeń tych nie można dochodzić po upływie dwudziestu lat od śmierci tych osób.

Art. 84. 1. Twórca, a wydawca lub producent na żądanie twórcy mają obowiązek

zachowania w tajemnicy źródeł informacji wykorzystanych w utworze oraz nieujawniania związanych z tym dokumentów.

2. Ujawnienie tajemnicy jest dozwolone za zgodą osoby, która powierzyła tajemnicę, lub na podstawie postanowienia właściwego sądu.

Rozdział 11

Prawa pokrewne

Oddział 1

Prawa do artystycznych wykonań

Art. 85. 1. Każde artystyczne wykonanie utworu lub dzieła sztuki ludowej pozostaje pod ochroną niezależnie od jego wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia.

2. Artystycznymi wykonaniami, w rozumieniu ust. 1, są w szczególności: działania aktorów, recytatorów, dyrygentów, instrumentalistów, wokalistów, tancerzy i mimów oraz innych osób w sposób twórczy przyczyniających się do powstania wykonania.

Art. 86. 1. Artyście wykonawcy przysługuje, w granicach określonych przepisami ustawy, wyłączne prawo do:

- 1) ochrony dóbr osobistych, w szczególności w zakresie:
    - a) wskazywania go jako wykonawcy, z wyłączeniem przypadków, gdy pominięcie jest zwyczajowo przyjęte,
    - b) decydowania o sposobie oznaczenia wykonawcy, w tym zachowania anonimowości albo posłużenia się pseudonimem,
    - c) sprzeciwiania się jakimkolwiek wypaczeniom, przeinaczeniom i innym zmianom wykonania, które mogłyby naruszać jego dobre imię;
  - 2) korzystania z artystycznego wykonania i rozporządzania prawami do niego na następujących polach eksploatacji:
    - a) w zakresie utrwalania i zwielokrotniania - wytwarzania określoną techniką egzemplarzy artystycznego wykonania, w tym zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową,
    - b) w zakresie obrotu egzemplarzami, na których artystyczne wykonanie utrwalono - wprowadzania do obrotu, użyczania lub najmu egzemplarzy,
    - c) w zakresie rozpowszechniania artystycznego wykonania w sposób inny niż określony w lit. b) - nadawania, reemitowania oraz odtwarzania, chyba że są one dokonywane za pomocą wprowadzonego do obrotu egzemplarza, a także publicznego udostępniania utrwalenia artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.
2. Artyście wykonawcy służy prawo do wynagrodzenia za korzystanie z artystycznego wykonania lub za rozporządzanie prawami do takiego wykonania określone w umowie albo przyznane w przepisach ustawy.
3. W przypadku nadawania, reemitowania lub odtwarzania artystycznego wykonania za

pomocą wprowadzonego do obrotu egzemplarza, artyście wykonawcy przysługuje prawo do stosownego wynagrodzenia.

Art. 87. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, zawarcie przez artystę wykonawcę z producentem utworu audiowizualnego umowy o współudział w realizacji utworu audiowizualnego przenosi na producenta prawa do rozporządzania i korzystania z wykonania, w ramach tego utworu audiowizualnego, na wszystkich znanych w chwili zawarcia umowy polach eksploatacji.

Art. 88. Prawo artysty wykonawcy nie narusza prawa autorskiego do wykonywanego utworu.

Art. 89. Prawo, o którym mowa w art. 86 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2, wygasa z upływem pięćdziesięciu lat następujących po roku, w którym artystyczne wykonanie ustalono. Jeżeli jednak w tym czasie nastąpiła publikacja utrwalenia tego wykonania lub jego publiczne odtworzenie, okres ochrony liczy się od tych zdarzeń, a gdy miały miejsce obydwa - od tego z nich, które miało miejsce wcześniej.

Art. 90. Przepisy ustawy stosuje się do artystycznych wykonań, które:

- 1) dokonane zostały przez obywatela polskiego albo osobę zamieszkałą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 1¹) dokonane zostały przez obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub
- 2) zostały ustalone po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 3) zostały opublikowane po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4) są chronione na podstawie umów międzynarodowych, w zakresie, w jakim ich ochrona wynika z tych umów.

Art. 91. Domniemywa się, że kierownik zespołu jest umocowany do reprezentowania praw do zespołowego artystycznego wykonania. Domniemanie to stosuje się odpowiednio do części artystycznego wykonania mających samodzielne znaczenie.

Art. 92. Do artystycznych wykonań stosuje się odpowiednio przepisy art. 8-10, 12, 18, 21, 21¹, 41-45, 47-49, 52-55, 57-59, 62-68, 71 i 78.

Art. 93. Do prawa do artystycznego wykonania stosuje się odpowiednio przepisy art. 15a oraz art. 33 pkt 10 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Oddział 2

Prawa do fonogramów i wideogramów

Art. 94. 1. Fonogramem jest pierwsze utrwalenie warstwy dźwiękowej wykonania utworu albo innych zjawisk akustycznych.

2. Wideogramem jest pierwsze utrwalenie sekwencji ruchomych obrazów, z dźwiękiem lub bez, niezależnie od tego, czy stanowi ono utwór audiowizualny.
3. Domniemywa się, że producentem fonogramu lub wideogramu jest osoba, pod której nazwiskiem lub firmą (nazwą) fonogram lub wideogram został po raz pierwszy sporządzony.
4. Bez uszczerbku dla praw twórców lub artystów wykonawców, producentowi fonogramu lub wideogramu przysługuje wyłączne prawo do rozporządzania i korzystania z fonogramu lub wideogramu w zakresie:
  - 1) zwielokrotniania określoną techniką;
  - 2) wprowadzenia do obrotu;
  - 3) najmu oraz użyczenia egzemplarzy;
  - 4) publicznego udostępniania fonogramu lub wideogramu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.
5. W przypadku nadawania, reemitowania lub odtwarzania wprowadzonego do obrotu fonogramu lub wideogramu, producentowi przysługuje prawo do stosownego wynagrodzenia.

Art. 95. Prawo, o którym mowa w art. 94 ust. 4 i 5, gaśnie z upływem pięćdziesięciu lat następujących po roku, w którym fonogram lub wideogram został sporządzony.

Art. 95¹. 1. Do fonogramów stosuje się odpowiednio przepis art. 21 ust. 1, chyba że nadawanie odbywa się na podstawie umowy z uprawnionym.

2. Do fonogramów i wideogramów stosuje się odpowiednio przepisy art. 21¹.

Art. 96. Przepisy ustawy stosuje się do fonogramów i wideogramów:

- 1) których producent ma na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania lub siedzibę, lub
- 1¹) których producent ma na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego miejsce zamieszkania lub siedzibę, lub
- 2) które są chronione na podstawie umów międzynarodowych, w zakresie, w jakim ich ochrona wynika z tych umów.

Oddział 3

Prawa do nadań programów

Art. 97. Bez uszczerbku dla praw twórców, artystów wykonawców, producentów fonogramów i wideogramów, organizacji radiowej lub telewizyjnej przysługuje wyłączne prawo do rozporządzania i korzystania ze swoich nadań programów w zakresie:

- 1) utrwalania;
- 2) zwielokrotniania określoną techniką;
- 3) nadawania przez inną organizację radiową lub telewizyjną;
- 4) reemitowania;

- 5) wprowadzania do obrotu ich utrwałeń;
- 6) odtwarzania w miejscach dostępnych za opłatą wstępu;
- 7) udostępniania ich utrwałeń w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

Art. 98. Prawo, o którym mowa w art. 97, gaśnie z upływem pięćdziesięciu lat następujących po roku pierwszego nadania programu.

Art. 99. Przepisy ustawy stosuje się do nadań programów:

- 1) organizacji radiowej i telewizyjnej, która ma siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) organizacji radiowej i telewizyjnej, która ma siedzibę na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- 3) które są chronione na podstawie umów międzynarodowych, w zakresie, w jakim ich ochrona wynika z tych umów.

Oddział 3¹

Prawa do pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych

Art. 99¹. Wydawca, który jako pierwszy w sposób zgodny z prawem opublikował lub w inny sposób rozpowszechnił utwór, którego czas ochrony już wygasł, a jego egzemplarze nie były jeszcze publicznie udostępniane, przysługuje wyłączne prawo do rozporządzania tym utworem i korzystania z niego na wszystkich polach eksploatacji przez okres dwudziestu pięciu lat od daty pierwszej publikacji lub rozpowszechnienia.

Art. 99². Temu, kto po upływie czasu ochrony prawa autorskiego do utworu przygotował jego wydanie krytyczne lub naukowe, niebędące utworem, przysługuje wyłączne prawo do rozporządzania takim wydaniem i korzystania z niego w zakresie, o którym mowa w art. 50 pkt 1 i 2, przez okres trzydziestu lat od daty publikacji.

Art. 99³. Przepisy art. 99¹ i art. 99² stosuje się odpowiednio do utworów i tekstów, które ze względu na czas ich powstania lub charakter nigdy nie były objęte ochroną prawa autorskiego.

Art. 99⁴. Przy wyznaczaniu czasu ochrony, o którym mowa w art. 99¹ i w art. 99², stosuje się odpowiednio przepisy art. 37 i art. 39.

Art. 99⁵. 1. Przepisy ustawy stosuje się do pierwszych wydań:

- 1) których wydawca ma na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania lub siedzibę lub
- 2) których wydawca ma na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego miejsce zamieszkania lub siedzibę, lub
- 3) które są chronione na podstawie umów międzynarodowych, w zakresie, w jakim ich

ochrona wynika z tych umów.

2. Przepisy ustawy stosuje się do wydań naukowych i krytycznych, które:

- 1) zostały dokonane przez obywatela polskiego albo osobę zamieszkałą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) zostały ustalone po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 3) zostały opublikowane po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4) są chronione na podstawie umów międzynarodowych, w zakresie, w jakim ich ochrona wynika z tych umów.

Oddział 4

Postanowienia wspólne dotyczące praw pokrewnych

Art. 100. Wykonywanie praw do artystycznych wykonań, fonogramów, wideogramów, nadań programów, a także pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych, podlega odpowiednio ograniczeniom wynikającym z przepisów art. 23-35.

Art. 101. Do artystycznych wykonań, fonogramów, wideogramów, nadań programów, pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych stosuje się odpowiednio przepisy art. 1 ust. 4, art. 6, art. 22, art. 39, art. 51, art. 79 ust. 1 oraz ust. 3 i 4 i art. 80.

Art. 102. 1. Na każdym egzemplarzu fonogramu lub wideogramu umieszcza się, poza oznaczeniami dotyczącymi autorstwa i artystycznego wykonawstwa, tytułami utworów oraz datą sporządzenia, nazwisko lub firmę (nazwę) producenta oraz, w wypadku utrwalaenia nadania, nazwę organizacji radiowej lub telewizyjnej.

2. Domniemywa się, że egzemplarze niespełniające wymogów określonych w ust. 1 zostały sporządzone bezprawnie.

Art. 103. Spory dotyczące praw pokrewnych należą do właściwości sądów okręgowych.

Rozdział 12

Organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi

Art. 104. 1. Organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, zwanymi dalej „organizacjami zbiorowego zarządzania”, w rozumieniu ustawy, są stowarzyszenia zrzeszające twórców, artystów wykonawców, producentów lub organizacje radiowe i telewizyjne, których statutowym zadaniem jest zbiorowe zarządzanie i ochrona powierzonych im praw autorskich lub praw pokrewnych oraz wykonywanie uprawnień wynikających z ustawy.

2. Do organizacji, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy prawa o stowarzyszeniach, z tym że:

- 1) członkiem organizacji może być również osoba prawna;
- 2) podjęcie przez organizację działalności określonej w ustawie wymaga zezwolenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego;
- 3) nadzór nad organizacjami sprawuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.
3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego udziela zezwolenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, organizacjom dającym rękojmię należytego zarządzania powierzonymi prawami.
4. W przypadku stwierdzenia naruszenia zakresu udzielonego zezwolenia, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wzywa organizację do usunięcia naruszenia w wyznaczonym terminie z zagrożeniem cofnięcia zezwolenia.
5. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, może być cofnięte, jeżeli organizacja:
  - 1) nie wykonuje należycie obowiązków w zakresie zarządzania powierzonymi jej prawami autorskimi lub pokrewnymi oraz ich ochrony;
  - 2) narusza przepisy prawa w zakresie udzielonego zezwolenia.
6. Decyzja ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o udzieleniu lub o cofnięciu zezwolenia na podjęcie wykonywania przez organizację zbiorowego zarządzania uprawnień określonych w ust. 1 podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 105. 1. Domniemywa się, że organizacja zbiorowego zarządzania jest uprawniona do zarządzania i ochrony w odniesieniu do pól eksploatacji objętych zbiorowym zarządzaniem oraz że ma legitymację procesową w tym zakresie. Na domniemanie to nie można się powołać, gdy do tego samego utworu lub artystycznego wykonania rości sobie tytuł więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania.

2. W zakresie swojej działalności organizacja zbiorowego zarządzania może się domagać udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów niezbędnych do określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat.

Art. 106. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania jest obowiązana do jednakowego traktowania praw swoich członków oraz innych podmiotów przez siebie reprezentowanych w zakresie zarządzania tymi prawami lub dochodzenia ich ochrony.

2. Organizacja zbiorowego zarządzania nie może, bez ważnych powodów, odmówić zgody na korzystanie z utworów lub artystycznych wykonań w granicach wykonywanego przez siebie zarządu.

3. Organizacja zbiorowego zarządzania nie może, bez ważnych powodów, odmówić podjęcia zarządzania prawem autorskim lub prawem pokrewnym. Zarządzanie to wykonuje zgodnie ze swoim statutem.

Art. 107. Jeżeli na danym polu eksploatacji działa więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania, organizacją właściwą w rozumieniu ustawy jest organizacja, do której należy twórca lub artysta wykonawca, a gdy twórca lub artysta wykonawca nie należy do żadnej organizacji albo nie ujawnił swojego autorstwa - organizacja wskazana

przez Komisję Prawa Autorskiego, o której mowa w art. 108 ust. 1.

Art. 108. 1. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego powołuje Komisję Prawa Autorskiego, zwaną dalej „Komisją”, składającą się z czterdziestu arbitrów powoływanych w odpowiedniej proporcji spośród kandydatów, o których mowa w ust. 2.

2. Kandydatów na członków Komisji przedstawiają organizacje zbiorowego zarządzania, stowarzyszenia twórców, artystów wykonawców, producentów, organizacje zrzeszające podmioty zajmujące się zawodowo korzystaniem z utworów oraz organizacje radiowe i telewizyjne, w terminie wyznaczonym przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Informację o terminie ogłasza się w drukowanych dziennikach prasowych.

3. ⁽¹⁾ Komisja w składzie sześciu arbitrów oraz przewodniczącego jako superarbitra, wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego z grona arbitrów, zatwierdza lub odmawia zatwierdzenia przedstawionych przez organizacje zbiorowego zarządzania tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub artystycznych wykonań objętych zbiorowym zarządzaniem, a także wskazuje organizację właściwą w rozumieniu art. 107.

4. Do postępowania przed Komisją w sprawach, o których mowa w ust. 3, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Od orzeczeń Komisji wydanych w tym trybie służy odwołanie do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

5. Komisja w składzie trzyosobowym wyznaczonym z grona arbitrów po jednym przez każdą ze stron oraz superarbitra wybranego przez tak wyznaczonych arbitrów rozstrzyga spory dotyczące stosowania tabel, o których mowa w ust. 3, oraz spory związane z zawarciem umowy, o której mowa w art. 21¹ ust. 1. Jeżeli jedna ze stron nie wyznaczy arbitra albo arbitrzy nie wyznaczą superarbitra, zostaną oni wyznaczeni przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

6. Do postępowania przed Komisją w sprawach, o których mowa w ust. 5, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu przed sądem polubownym.

7. Strona niezadowolona z rozstrzygnięcia Komisji, o którym mowa w ust. 5, może w terminie 14 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia wnieść powództwo do właściwego sądu okręgowego.

8. Arbitrom za udział w posiedzeniach Komisji przysługuje wynagrodzenie.

9. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb działania Komisji, wysokość wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 8, wysokość opłat za postępowanie przed Komisją oraz zasady ich wnoszenia.

Art. 109. Postanowienia umowne mniej korzystne dla twórców, niż wynikałoby to z tabel, o których mowa w art. 108 ust. 3, są nieważne, a ich miejsce zajmują odpowiednie postanowienia tych tabel.

Art. 110. Wysokość wynagrodzeń dochodzonych w zakresie zbiorowego zarządzania przez organizacje zbiorowego zarządzania powinna uwzględniać wysokość wpływów osiągniętych z korzystania z utworów i artystycznych wykonań, a także charakter i zakres korzystania z tych utworów i wykonań artystycznych.

Rozdział 12¹

Kontrola produkcji nośników optycznych

Art. 110¹. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego sprawuje kontrolę w zakresie produkcji i zwielokrotniania nośników optycznych, w szczególności w celu zapewnienia ich zgodności z udzielonymi przez uprawnionych, na podstawie niniejszej ustawy, upoważnieniami.

Art. 110². Przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą w zakresie, o którym mowa w art. 110¹, jest obowiązany do stosowania kodów identyfikacyjnych we wszystkich urządzeniach i ich elementach, podczas procesu produkcji nośników optycznych.

Art. 110³. 1. Przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą w zakresie, o którym mowa w art. 110¹, informuje ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o przedmiocie i zakresie prowadzonej działalności w terminie trzydziestu dni od dnia rozpoczęcia tej działalności.

2. Przedsiębiorca przekazuje ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego informacje dotyczące:

- 1) imienia i nazwiska, miejsca zamieszkania i adresu albo nazwy, siedziby i adresu, osób uprawnionych do jego reprezentowania, a także miejsca wykonywania działalności;
- 2) posiadanych urządzeń do produkcji i zwielokrotniania nośników optycznych;
- 3) zastosowanych, we wszystkich urządzeniach i ich elementach, podczas procesu produkcji, kodach identyfikacyjnych.

3. Przedsiębiorca przekazuje, w terminie do dziesiątego dnia każdego miesiąca, informacje za okres miesiąca poprzedzającego, dotyczące:

- 1) zbiorczej wielkości produkcji i jej rodzaju;
- 2) wykonywania zamówień poza miejscem prowadzenia działalności;
- 3) rozporządzenia urządzeniami do produkcji i zwielokrotniania nośników optycznych.

4. Pierwsze przekazanie przez przedsiębiorcę informacji, o których mowa w ust. 3, następuje w terminie do dziesiątego dnia miesiąca następującego po miesiącu przekazania przez przedsiębiorcę informacji, o których mowa w ust. 1, za okres od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej w zakresie, o którym mowa w art. 110¹, nie dłuższy jednak niż dwa poprzednie miesiące.

5. Przedsiębiorca niezwłocznie informuje ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o wszelkich zmianach informacji, o których mowa w ust. 2.

6. Informacje są składane na formularzach.

7. Przedsiębiorca przechowuje dokumentację stanowiącą podstawę sporządzenia informacji, o których mowa w ust. 2 i 3, przez okres pięciu lat.

Art. 110⁴. 1. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego prowadzi rejestr informacji, o których mowa w art. 110³.

2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego udziela każdemu, kto ma w tym interes prawny, informacji zawartych w rejestrze, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie naruszenia praw autorskich lub praw pokrewnych, w zakresie niezbędnym do dochodzenia ich ochrony.

3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określa, w drodze rozporządzenia:

1) sposób prowadzenia rejestru informacji, tryb przekazywania informacji przez przedsiębiorcę oraz wzory formularzy,

2) rodzaje kodów identyfikacyjnych zgodnych ze standardami międzynarodowymi w tym zakresie,

uwzględniając konieczność zapewnienia przejrzystości zapisu informacji znajdujących się w rejestrze oraz nieobciążanie przedsiębiorcy nadmiernymi utrudnieniami w zakresie prowadzonej działalności.

Art. 110⁵. 1. W ramach sprawowanej kontroli minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może, w każdym czasie, z uwzględnieniem przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, zarządzić przeprowadzenie kontroli działalności przedsiębiorcy w zakresie zgodności ze stanem faktycznym informacji, o których mowa w art. 110³.

2. Kontrolę przeprowadza kontroler na podstawie pisemnego, imiennego upoważnienia zawierającego wskazanie przedsiębiorcy, przedmiotu, zakresu i terminu rozpoczęcia i zakończenia kontroli oraz dowodu tożsamości.

3. Przedsiębiorca udostępnia na żądanie kontrolera wszystkie dokumenty i materiały niezbędne do przeprowadzenia kontroli.

4. Kontroler ma prawo do:

1) wstępu na teren nieruchomości, do obiektu, lokalu lub ich części należących do przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie, o którym mowa w art. 110¹;

2) wglądu do dokumentów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej będącej przedmiotem kontroli, z zachowaniem przepisów o ochronie tajemnic ustawowo chronionych;

3) żądania od pracowników ustnych i pisemnych wyjaśnień;

4) zabezpieczania dowodów.

Art. 110⁶. 1. Wyniki przeprowadzonej kontroli kontroler przedstawia w protokole kontroli.

2. Protokół kontroli sporządza się w dwóch egzemplarzach; jeden egzemplarz otrzymuje przedsiębiorca.

3. Protokół kontroli podpisują kontroler i przedsiębiorca.
4. W przypadku odmowy albo niemożliwości podpisania protokołu kontroli przez przedsiębiorcę protokół podpisuje tylko kontroler, dokonując w protokole stosownej adnotacji o tej odmowie albo o przyczynach uniemożliwiających podpisanie protokołu kontroli.

Art. 110⁷. 1. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego sporządza w terminie 30 dni od dnia podpisania protokołu kontroli wystąpienie pokontrolne, które niezwłocznie przekazuje przedsiębiorcy.

2. Przedsiębiorca, w terminie czternastu dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, może zgłosić na piśmie zastrzeżenia do ustaleń i wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym.

Rozdział 13

Fundusz Promocji Twórczości

Art. 111. 1. Tworzy się Fundusz Promocji Twórczości, zwany dalej „Funduszem”.

2. Funduszem dysponuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

3. Fundusz jest państwowym funduszem celowym nieposiadającym osobowości prawnej.

Art. 111¹. 1. Podstawą gospodarki finansowej Funduszu jest roczny plan finansowy, sporządzany na każdy rok budżetowy i zatwierdzany przez dysponenta Funduszu.

2. Roczny plan finansowy określa w szczególności:

- 1) przychody i wydatki;
- 2) stan środków obrotowych Funduszu na początek i koniec roku budżetowego;
- 3) należności i zobowiązania.

3. Sprawozdania budżetowe z wykonania rocznego planu finansowego Funduszu sporządza się w terminach i na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 112. Przychodami Funduszu są:

- 1) wpływy określone w art. 40;
- 2) wpływy określone w art. 79 ust. 2;
- 3) dobrowolne wpłaty, zapisy i darowizny;
- 4) inne wpływy.

Art. 113. Środki Funduszu przeznacza się na:

- 1) stypendia dla twórców;
- 2) pokrycie w całości lub w części kosztów wydań utworów o szczególnym znaczeniu dla kultury i nauki polskiej oraz wydań dla niewidomych;
- 3) pomoc socjalną dla twórców.

Art. 113¹. Do wpłat, o których mowa w art. 40, stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.²⁾), z tym że uprawnienia organów podatkowych określone w tej ustawie przysługują ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Art. 114. 1. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii właściwych stowarzyszeń twórców, powołuje komisję opiniującą wnioski w sprawie dofinansowania wydań utworów o szczególnym znaczeniu dla kultury i nauki polskiej, wydań dla niewidomych oraz o przyznanie stypendiów i pomocy socjalnej dla twórców.

2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, podmioty uprawnione do występowania z wnioskiem o przyznanie środków z Funduszu oraz wymogi formalne, jakim powinien odpowiadać wniosek, uwzględniając konieczność właściwej realizacji zadań Funduszu.

Rozdział 14

Odpowiedzialność karna

Art. 115. 1. Kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

2. Tej samej karze podlega, kto rozpowszechnia bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy cudzy utwór w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania, artystyczne wykonanie albo publicznie zniekształca taki utwór, artystyczne wykonanie, fonogram, wideogram lub nadanie.

3. Kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w inny sposób niż określony w ust. 1 lub ust. 2 narusza cudze prawa autorskie lub prawa pokrewne określone w art. 16, art. 17, art. 18, art. 19 ust. 1, art. 19¹, art. 86, art. 94 ust. 4 lub art. 97, albo nie wykonuje obowiązków określonych w art. 19³ ust. 2, art. 20 ust. 1-4, art. 40 ust. 1 lub ust. 2, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 116. 1. Kto bez uprawnienia albo wbrew jego warunkom rozpowszechnia cudzy utwór w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania, artystyczne wykonanie, fonogram, wideogram lub nadanie,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

3. Jeżeli sprawca uczynił sobie z popełniania przestępstwa określonego w ust. 1 stałe źródło dochodu albo działalność przestępną, określoną w ust. 1, organizuje lub nią kieruje, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5.

4. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 117. 1. Kto bez uprawnienia albo wbrew jego warunkom w celu rozpowszechnienia utwrała lub zwielokrotnia cudzy utwór w wersji oryginalnej lub w postaci opracowania, artystyczne wykonanie, fonogram, wideogram lub nadanie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
2. Jeżeli sprawca uczynił sobie z popełniania przestępstwa określonego w ust. 1 stałe źródło dochodu albo działalność przestępną, określoną w ust. 1, organizuje lub nią kieruje, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 118. 1. Kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przedmiot będący nośnikiem utworu, artystycznego wykonania, fonogramu, wideogramu rozpowszechnianego lub zwielokrotnionego bez uprawnienia albo wbrew jego warunkom nabywa lub pomaga w jego zbyciu albo przedmiot ten przyjmuje lub pomaga w jego ukryciu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
2. Jeżeli sprawca uczynił sobie z popełniania przestępstwa określonego w ust. 1 stałe źródło dochodu albo działalność przestępną, określoną w ust. 1, organizuje lub nią kieruje, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 5.
3. Jeżeli na podstawie towarzyszących okoliczności sprawca przestępstwa określonego w ust. 1 lub 2 powinien i może przypuszczać, że przedmiot został uzyskany za pomocą czynu zabronionego, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 118¹. 1. Kto wytwarza urządzenia lub ich komponenty przeznaczone do niedozwolonego usuwania lub obchodzenia skutecznych technicznych zabezpieczeń przed odtwarzaniem, przegrywaniem lub zwielokrotnianiem utworów lub przedmiotów praw pokrewnych albo dokonuje obrotu takimi urządzeniami lub ich komponentami, albo reklamuje je w celu sprzedaży lub najmu, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.
2. Kto posiada, przechowuje lub wykorzystuje urządzenia lub ich komponenty, o których mowa w ust. 1, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 119. Kto uniemożliwia lub utrudnia wykonywanie prawa do kontroli korzystania z utworu, artystycznego wykonania, fonogramu lub wideogramu albo odmawia udzielenia informacji przewidzianych w art. 47, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 120. (uchylony).

Art. 121. 1. W wypadku skazania za czyn określony w art. 115, 116, 117, 118 lub 118¹, sąd orzeka przepadek przedmiotów pochodzących z przestępstwa, chociażby nie były własnością sprawcy.
2. W wypadku skazania za czyn określony w art. 115, 116, 117 lub 118, sąd może orzec

przepadek przedmiotów służących do popełnienia przestępstwa, chociażby nie były własnością sprawcy.

Art. 122. Ściganie przestępstw określonych w art. 116 ust. 1, 2 i 4, art. 117 ust. 1, art. 118 ust. 1, art. 118¹ oraz art. 119 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 122¹. W sprawach o przestępstwa określone w art. 115-119 pokrzywdzonym jest również właściwa organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

Art. 123. Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, może wyznaczyć sądy rejonowe właściwe do rozpoznawania spraw o przestępstwa, o których mowa w art. 115-119 - na obszarze właściwości danego sądu okręgowego.

Rozdział 15

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 124. 1. Przepisy ustawy stosuje się do utworów:

- 1) ustalonych po raz pierwszy po jej wejściu w życie;
  - 2) do których prawa autorskie według przepisów dotychczasowych nie wygasły;
  - 3) do których prawa autorskie według przepisów dotychczasowych wygasły, a które według niniejszej ustawy korzystają nadal z ochrony, z wyłączeniem okresu między wygaśnięciem ochrony według ustawy dotychczasowej i wejściem w życie niniejszej ustawy. Ustawa nie narusza własności egzemplarzy utworów rozpowszechnionych przed dniem jej wejścia w życie.
2. Przepis ust. 1 pkt 3 stosuje się do utworów obywateli obcych stale zamieszkałych za granicą, pod warunkiem wzajemności.
3. (uchylony).
4. Postanowienia umów, zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy, sprzeczne z przepisami art. 75 ust. 2 i 3 są nieważne.

Art. 125. 1. Przepisy ustawy stosuje się do artystycznych wykonań:

- 1) ustalonych po raz pierwszy po jej wejściu w życie;
  - 2) w zakresie korzystania z nich po jej wejściu w życie, jeżeli według przepisów niniejszej ustawy korzystają nadal z ochrony.
2. Ustawa nie narusza własności egzemplarzy, na których utrwalono artystyczne wykonanie przed dniem jej wejścia w życie.

Art. 126. 1. Przepisy ustawy stosuje się do:

- 1) fonogramów i wideogramów, które zostały sporządzone po jej wejściu w życie;
- 2) programów radiowych i telewizyjnych, które zostały nadane po jej wejściu w życie;
- 3) fonogramów i wideogramów oraz programów radiowych i telewizyjnych, które

według niniejszej ustawy korzystają nadal z ochrony.

2. Zasady, o której mowa w ust. 1 pkt 3, nie stosuje się do korzystania przez szkoły w celach dydaktycznych ze sporządzonych przed dniem wejścia w życie ustawy nadań, fonogramów i wideogramów niebędących filmami fabularnymi oraz spektaklami teatralnymi, a także do korzystania z utrwalonych na fonogramach i wideogramach artystycznych wykonań.

Art. 127. 1. Jeżeli rozpoczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy korzystanie z utworu, artystycznego wykonania, fonogramu, wideogramu lub programu radiowego albo telewizyjnego było według przepisów dotychczasowych dozwolone, natomiast po tej dacie wymaga zezwolenia, to może być ono dokończzone, pod warunkiem że uprawniony otrzymał stosowne wynagrodzenie.

2. Z zastrzeżeniem ust. 3, dokonane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy czynności prawne odnoszące się do prawa autorskiego są skuteczne i podlegają ocenie według przepisów prawa dotychczasowego; odnosi się to również do zdarzeń innych niż czynności prawne.

3. Ustawę stosuje się do umów długoterminowych, które zawarte zostały przed dniem jej wejścia w życie, w odniesieniu do okresu następującego po tej dacie oraz do zobowiązań, które powstały przed dniem wejścia w życie ustawy, w odniesieniu do skutków prawnych zdarzeń następujących po tej dacie, nie związanych z istotą zobowiązania.

4. Umowy zawarte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy nie obejmują praw pokrewnych, chyba że strony postanowiły inaczej.

Art. 127¹. Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w drodze zarządzenia, utworzy zespół do spraw przeciwdziałania naruszeniom prawa autorskiego i praw pokrewnych oraz określi jego skład, zadania i tryb działania.

Art. 128. Traci moc ustawa z dnia 10 lipca 1952 r. o prawie autorskim (Dz. U. Nr 34, poz. 234, z 1975 r. Nr 34, poz. 184 i z 1989 r. Nr 35, poz. 192).

Art. 129. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisu art. 124 ust. 3, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

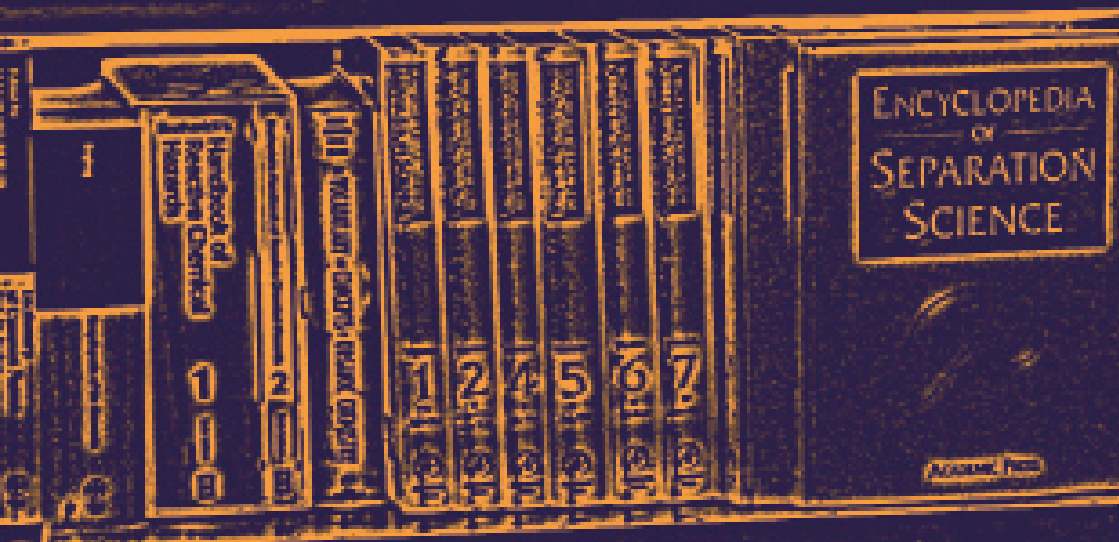
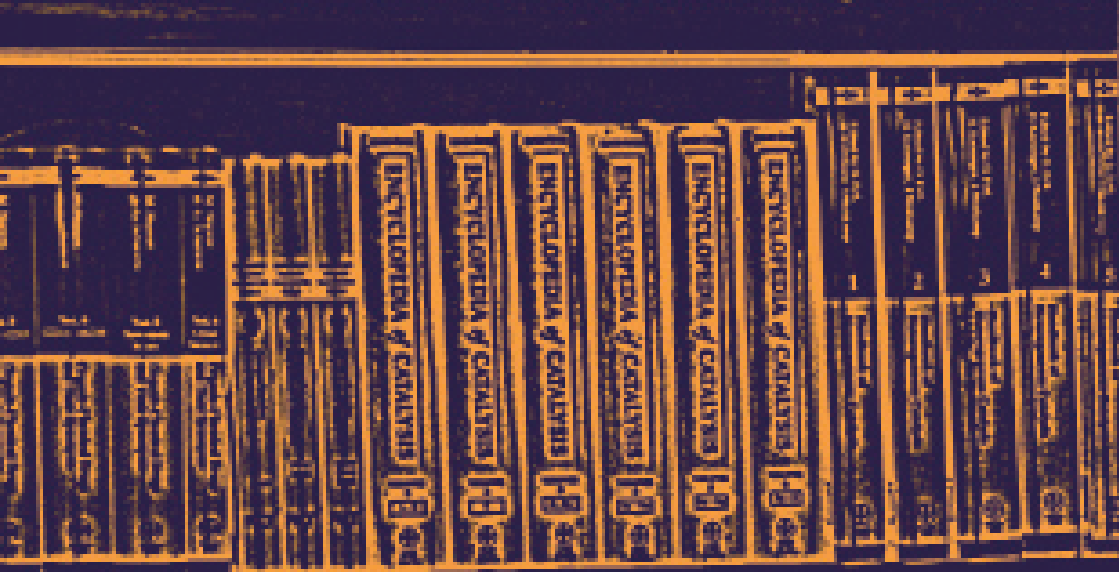
- 1) dyrektywy 91/250/WE z dnia 14 maja 1991 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych (Dz. Urz. WE L 122 z 17.05.1991),
- 2) dyrektywy 92/100/WE z dnia 19 listopada 1992 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (Dz. Urz. WE L 346 z 27.11.1992),
- 3) dyrektywy 93/83/WE z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową (Dz. Urz. WE L 248 z 06.10.1993),

- 4) dyrektywy 93/98/WE z dnia 29 października 1993 r. w sprawie harmonizacji czasu ochrony prawa autorskiego i niektórych praw pokrewnych (Dz. Urz. WE L 290 z 24.11.1993),
- 5) dyrektywy 96/9/WE z dnia 11 marca 1996 r. w sprawie ochrony prawnej baz danych (Dz. Urz. WE L 77 z 27.03.1996).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie - z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej - dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej - wydanie specjalne.

- ²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 85, poz. 727, Nr 86, poz. 732 i Nr 143, poz. 1199 oraz z 2006 r. Nr 66, poz. 470.

¹⁾ Utraci moc obowiązującą z dniem 1 września 2006 r. zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 stycznia 2006 r. - sygn. akt SK 40/04 (Dz.U.06.21.164).

ENCYCLOPEDIA
OF
SEPARATION
SCIENCE

Academic Press

ISBN 978-83-62108-10-7

9 788362 108107